Turun Sanomat

N:o 2670 — Torstaina Marraskuun 13 p:nä - 1913 - Torstaina Marraskuun 13 p:nä — 6 p. p. - 263 / 3 p. p. - 134

Vastaava toimittaja: Pontus Artti

Suurin varasto
Mustia kankaita
kaikkiin eri hintoihin.
Puserokankaita
Kävelypukukankaita
Samettia, Silkkiä
ja kaikenlaatuisia
Surutarpeita
Mustakangas-Kaupassa
4 Kauppiaskatu 4.

KIRJAPAINO
POLYTYPOS
Erikoisesti varustettu kaupan ja teollisuuden kuva- ja monivärisiä töitä varten. Oma kliseelaitos.
Turku, Kauppiaskatu 1
PUHELIN N:o 14.

Kurssit

Suomen Pankki marrask. 11 p:nä

		Myyntikurssi. M. p.	Ostokurssi. M. p.	
Pietari	a v.	267:30	266:66²/₃	100:lta
„	3 k.	—:—	262:70	
Lontoo	a v.	25:40	25:24	
„	3 k.	—:—	24 98	
Pariisi	a v.	100:50	99:90	
„	3 k.	—:—	99:10	
Antwerpen	a v.	99:90	99:40	
„	3 k.	—:—	98:10	
Berlin	a v.	124:—	123:45	100:lta
„	3 k.	—:—	122:10	
Amsterdam	a v.	209:60	208:30	
„	3 k.	—:—	205:70	
Tukholma	a v.	139:20	138:70	
Kristiania	a v.	139:20	138:70	
Kööpenhamina	a v.	139:20	138:70	

Chr. H. Fischerin Tupakkakauppa
Iso-Hämeenkatu 20 A. Puh. 646.

KIRJAPAINO GRAFIA
Linnankatu 27 : Puh. 11 89
Tilapäistöitä halvimmalla ja nopeasti

Kauniimmat ruumisarkut 6 mk. ylöspäin myy
Turun Hautaustoimisto P. 9 72
Ven. kirkkok. 15 (Maalaiskaupan talo).

Sekailmotuksia

TURUN SANOMAT

Toimitus: Länt. Rantakatu 3. Avoinna klo 11 a.p.—12 yöllä. Puhelimet 361 ja 1150 (päätoimittajan).
Ilmoitus- ja tilauskonttori: Eerikinkatu 12 Avoinna klo 8 a. p.—7 i. p. Puhelimet: 374 ja 1301 (isännöitsijän).
Kliseelaitos: L. Rantak. 3. (konttorit: Eerikink. 12 ja Kauppiaskatu 1). Puhelimet: 1301 ja 14.
Kirjapaino (Polytypos): Kauppiaskatu 1. Avoinna klo 8 a.p.—7 i.p., lauvantaisin klo 4 asti i.p. Puhelin 14.

Ilmoitushinnat:

Tekstin edellä 9 p. palstamillim.
Tekstin jälkeen 7 p. „
Tekstisivuilla 11 p. „
Erityisesti määrätystä paikasta 20% korotus tekstin edellä ja jälkeen, tekstisivuilla 13 p. mm. — Vähin ilmoitusmaksu 90 p. tekst. ed., 70 p. tekst. jälk., 1:10 tekstisiv.
Syntymä-, kihlaus- ja vihkimäilmoitukset 2:50, kuolemanilmoitukset 9 p. mm. — Vastausilmoituksista 20 p. lisämaksu.

Tilaushinnat:

	1 v.	½ v.	1 kk.
6 p. painos:	10:—	5:50	1:—
4 p. painos.	6:30	3:15	—:65
3 p. painos:	4:—	2:—	—:40
Sunnunt. p.:	2:30	1:15	—:—

(4-päiv. painos ilmestyy tiist., torst. lauv.. sunnunt.; 3 pp. tiist., torst., lauv.)

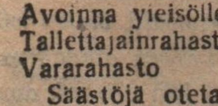
Turun Ruumisarkkutehdas ja Hautaustoimisto Uusin ja halvin
458 Linnankatu 27. .·. Puh. 1195

Turun Säästöpankki.
Linnankatu 18. Perustettu 1822
Avoinna yleisölle **10—12** a.p. ja **4—6** i.p.
Tallettajainrahasto: Smk. **37,847,436:60**
Vararahasto „ **5,886.890:14**
Säästöjä otetaan vastakirjalle Smk:aan 25,000:—asti. Hyvittää 5 % koron luettuna talletuspäivästä ulosottopäivään. Korko lisätään pääomaan kaksi kertaa vuodessa.
Puhelimet: Toimisto: 1896. Asiamies: 380

Edullisin on ostaa suojuksessa olevia
Kuivia POLTTOPUITA
Turun Halkosaha ja Höyrymylly O.y.
Puhelin 801.

LUNDOL
L. FABRITIUS, Turku.
Eerikink. 1.

Uusi Siemenkauppa
Turku. Ven. kirkok. 25. Puh. 1769.
KUKKAISSIPULIA saapunut;
Syyshintaluettelo lähetetään vapaasti pyydettäessä.

Suuresti erehtyy

se liikemies, joka arvelee liikettään siksi pieneksi, ettei siitä kannata ilmoittaa, sillä ennen kaikkea juuri pieni liike tarvitsee uusia ostajia ja niitä saa ainoastaan ilmoittamalla.
Vielä enemmän erehtyy se liikemies, joka luulee liikkeensä olevan jo siksi vakaantuneen, ettei siitä enää tarvitse ilmoittaa, sillä suurikin liike ehdottomasti kärsii, ellei sen ostajapiiri kasva, ja ennen kaikkea, jos ostajapiiri alkaa vähetä.

Jatkuva säännöllinen ilmoittaminen
Turun Sanomissa
takaa teille pysyväisen ja yhä kasvavan ostokykyisen ostajakunnan.

Länsi-Suomen Osake-Pankki
TURKU.
Forssa—Lauttakylä
Talletuskorko 5 %
Tallettajat osalliset pankin vuosivoittoon.

SUOSITTELEMME
entiseltään hyviksi tunnettuja
Fennia, Extra, Saima, Valuta, Armiro & Armiro 2
SAVUKKEITAMME.
Fh. U. Strengberg & C:os Aktiebolag, Pietarsaari.
10702

Käyttäkää
„PROWODNIK"
kalosseja.

Ne ovat ehdottomasti vahvimmat!
VARASTO JA ERIKOISLIIKE
HELSINKI, ALEKSANTERINK. 13
PUHEL. 35 74 ja 84 81.
12458

Parhaat painotyöt
painetaan
POLYTYPOS-kirjapainossa
Turku, Kauppiaskatu 1. Puhelin 14.

Siroja! Halpoja!!
Kulta- ja hopeateoksia valmistaa ja myy
OSUUSLIIKE KULTASEPPÄ r. l. EERIKINKATU 2.
12191

Liike-asioita selvittelee,
kirjanpitotehtäviä suorittaa, lainoja järjestelee, tavaran rahaksimuuttoja toimittaa, inventoimisia tekee, yhtiösääntöjä ja kauppakirjoja laatii, osakkeita, kiinteimistöjä ja liikkeitä myy, huoneustojen vuokrausta välittää, saatavia perii
E. Suvannon Liiketoimisto
Turku, Humalistonkatu 5. Puhelin 738

Kaarinan Pastorinkanslia
on avoinna joka arkipäivä kello **klo 9—12 a.p.** 15124
Konrad Ahlman,
Kaarinan kirkkoherra.

Vegetaarinen Talouskoulu
Helsingissä Korkeavuorenk. 41, puh. 96 04, alottaa toisen 2 k.k. kestävän kurssinsa 23 pnä t. k. klo 10 a.p. Maksu ylemm. osast. 180 mk. ja alemm. 150 mk, jolla saa ruuan. Lyhyempi aik. opp. otetaan myös. Hakemukset lähet. ennen 18 p:ää. Lähemp. tiet. antaa
Rouva Saima Sinkko, johtajatar.
(S.I.694) 15103

Kokouksia

Turun kaupungin
valtuusmiehet
kokoontuvat torstaina marraskuun 13 p:nä 1913. k:lo 6 j. p, p. kaupungintaloon.
Käskystä.
Walter Sahlstein.

Paraisten Kalkkivuori Osakeyhtiön
osakkeenomistajat kutsutaan varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään „Hamburger Börs" nimisessä hotellissa Turun kaupungissa tiistaina marraskuun 25 pnä klo 6 i.p. ja jossa käsitellään yhtiösäännön 15 pykälässä säädettyjä asioita.
Paraisissa, marrask. 10 p. 1913.
15107 **Hallitus.**

Huveja

SIRKUS FENNIA
15118 kello 8,15 i. p.
Suuri loistonäytäntö.
Ratkaisevat painit
Langer ja **Petroff**
Mestarip. Unkarista. Ammattip Venäjältä.
Emil Olin ja **Michailoff**
Helsingistä Venäjän mestari.
Järvinen ja **Milano**
Mailmanmest. Suomi. Mailmanmest. Italia.
Kiinalainen joukkue viimeisen kerran.

HOTELLI PHOENIX
Esiintyvät:
Hra Näyttelijä Albert Olsen
Romanssilaulaja.
Duettopari
Neiti Vera Rathlau ja Hra Albert Olsen
Pohjoismaiden varietétähti
Neiti Vera Rathlau
Rattoisa tyttöesittelijä ripeine lauluineen.
Soittoa
esittää
Scavenius-Nielsenin Soittokunta.
3—5. 8—12 i.p. 15084

Urheiluliiton Suuremmoiset Naamiohuvit
joulukuun 7 p. Palokunnantalolla.
15111

Hauskat Tanssiaiset
V. P. K:n talolla
lauvantaina t. k. 15 p. klo 7—1
(Sos.)15133.

Hotelli Hamburger Börs
Isossa Ruokasalissa päivittäin
Päivälliskonsertteja klo 3—5 i. p.
Ilta-konsertteja „ 8:sta „
esittää
— Charles Henken orkesteri. —

Kulta- ja Hopeaseppäin Suuret Naamiohuvit
V. P. K:n talolla

ensi sunnuntaina klo 7—2 yöllä.
Lippujen hinta 1:50 saatavana ennakolta kahviloista Humlan ja Turisti sekä Osuuskunta Kultasepältä Eerikinkatu 2.
HUOM.! Amatööri soittokunta. (Sos)15134

Ammattiosoite-ilmoituksia

Lääkäreitä

Aarnio, J. Linnankatu 19 A. 9—12 ja 3—5
Gröhn, naist. ja last. Linnank. 19 b. 10—12 4—5. P. 18 10.
Lääkäriluettelo saadaan ilmaiseksi kaupungin apteekeista

Hierojia ja sairasvoimistelijoita

A. Aunio, Rauhankatu 2. Puh. 15 21
Fredrik von Zanzen, V. Hämeenk. 6 a, p. 1446
Alma Rönnbäck, Itäinenkatu 9.
Bremer, Eva, v. joht. Eerik. 11. 5 k. P. 1453.

Eläinlääkäreitä

Fabritius, L. & L. J., Eerikink 1 ½10—12
Nyberg, Karl Alfr, Vähähämeenkatu 16 10—1

Asianajajia Turussa

ANTTI MIKKOLA LAKIT. KAND. TURKU
Ajaa lakiasioita kaikkialla Suomessa, etenkin perintö-, testamentti-, maa- ja vesioikeus y. m. riitoja.

Kuno Alfthan om. Suom. Asianaja Toim. Aurak. 1.
Alfred Holmström v. tuom. Aurak 3. 9-3. Puh. 772
1049. Työkumppani: Ivar Aminoff, v.tuom
A. G. Timgren Aurakatu 12 B Puhel. 8 69
Gräsbeck, varat. Linnank. 18. P. 3 25.
Eck & Lauri Käsityöläskatu 8. Auki 9-12 ja 4-6. Puh. 1982.
ERVE OSK. Varatuomari Puutarhak. 18. Tel. 901 663
Färling & Jansén Venäjänkirkkok. 28 b. ½9-11, ½4-6. tel. 1880
HELGE HARTMAN
Linnankatu 11. ½ 9—4. Puhelin 508
Karl Erikson Puhelin 600. Kristiinank. 3.
Martti Luoma Ven.-kirkkok. 29. Puh. 988 klo 9—3.
Otto Lindstedt Puhelin 402. Aurakatu 14.
Lilius, Hugo, Senaat. V. kirkk. 25 klo 10—3. Puh. 1122
J. A. Nikkilä Lakit. kand., varatuom Humalistok. 9. P. 270
Nestor Simola Humalistonk. 10 Av. 9—5. P. 17 52
V. V. Alopaeus, varat. Maariank. 4. P. 17 39

Asianajajia Helsingissä

Jonas Castrenin Asianajotoimisto
Erottaja 4, k:lo 10—2, 5—7. Telef. 12 85
Veikko Vartiovaara Heikki Ritavuoren Lakiasiaintoimiston omist. Varat. H:ki, Aleksant.k. 15. P. 47 16

Vakuutuskonttoreita

Suomi, Keskin. Henkivak. Yhtiö Turun Haarakonttori Linnankatu 11 Tois. kerr., av. klo 10—2, 4—6 P. 1500
Turun hevosvakuutusyhtiö
Asiam. L. Fabritius, Eerikink. 1. Puh. 583
Turun Elinkorkolaitos
Eerikink. 13, auki keskiv. ja lauv. klo 4-6
Suomen Maalaisten Eläinvakuutus Yhtiö
on edullisin ja halvin Eläinvakuutus-Yhtiö koko maassa.
Konttori Mullin tilalla Maariassa. Puhelin Raunistula 51. 4003
Turun Koron- ja Pääomanvalmistuslaitos Aurakatu 3.
Avoinna keskiviikko ja lauantaisin 4-6.
Sampo, Palo-, Meri-, Tapaturma-, Lasi-, ja Murtovarkausvakuutuksia. Linnankatu 10, Puh 6 45 ja 6 18.
TRITON, Merivakuutusosakeyhtiö
Konttori: Kristiinan- ja L. Rantak. kulmassa Asiamies: Hjalmar Carpelan, C:son.
Henkivakuutus O.Y. Fennia, konttori Aurak 1. Puh. 1343 ja 1097. Kansanvakuutusosaston konttori Kristiinank. 10. Puh. 1054.
Suomen Merimiesten Tapaturmavakuutuslaitos Vartiovuorikatu 4. Puhel. 1341 Avoinna klo 10—2. 11837

1827 Ensimäinen Venäläinen Vakuutusyhtiö. Kaiken aatuisia palovakuutuksia. Halvimmat maksut. Pikainen toimitus. Pääasiamies J. Österblad & C:o O/Y. 14051

Arkkitehtejä

Nyström, Alex., L. Rantakatu 17. Tel. 8 68
Sahlberg K. J., Sofiankatu 3 A. Tel. 11 46

Maamittareita

Vilho Varmanen Turku, Venäjänkirkkokatu 28. (Askalan talo.) Puh. 5 18

Muurilaastitehtaita

Turun Muurilaastitehd., Rakennustoim. ja Sementtivalimo. Turku, Aittak. 6. P. 1928

Konekirjoittajia

Vivi Liljebäckin Kirjotustupa Braaheuk. 1 B (toinen kerros), puh. 515

Kukkakauppoja

IRIS Erikinkatu 15. Puhelin 237. Eläviä ja tekokukkia.
Kukkasitomo, Kupittaan puutarha Puhelin 366.
Kukkakauppa, Linnankatu 16 ja Eerikinkatu 12. Puhelin 13 33
Fridhemin kukkakauppa ja -sitomo Erikinkatu 10 ja Vanha halli 124. Puhel 1374 ja 912. 2501

Kello- ja Silmälasiliikkeitä:

Gotfr. Andersson Kauppias. 3. Rantakaup Österbladin talossa.

Kirjapainoja

Kirjapaino POLYTYPOS
Kauppiaskatu 1 (Kauppias- ja Linnankatujen kulmassa) P. 14.
Kirjapaino, Kohopaino, Kliseelaitos.
Tunnettu eteväksi, nopeaksi, huokeaksi.

Kylpylaitoksia

Kylpylaitos Aura Humalistonk. 15. P. 1751
ARISTO L. Pitkak. 2 b. Puh 805
Kylpylaitos Ahtola V. Hämeenk. 10 B. P. 1609

Matkustaja- ja vieraskoteja

BABEL Matkailijakoti Humalistonkatu 13 Puhelin 973

Partureita

ASTOR, Räätäli- ja Parturiliike, Humalistonkatu 6

Jalkineliikkeitä

Lauli Laiho, Humalistonk. 2.

Kirjansitojia

Turun Kirjansitomo,
L. Rantakatu 19. Vilenin talo.
Hiitusen kirjansitomo Uudenmaank. 6. P. 177

Peltisepän liikkeitä:

E. R. Johanssonin Läkki- ja Levysepänliike. Aningaistenk. 5. Puh. 734.

Pörssi.

Turun pörssi avoinna joka päivä 12—1, kanslia 9—3

Tupakkakauppoja

Hollantilainen Sikari ja Tupakkakauppa Kauppiaskatu 6. Puhelin 1456.

Ruokatarjoiluja

ELANTO Eerikinkatu 15. Sisäänkäynti pihan puolelta. Ruokaa annoksittain. Puhelin 16 51.
E. LUNDQVIST, Puolalankatu 1.
Kansan-Ruokalat Lauri Korhonen Maariank. 8, Linnank. 63, Läntinenk. 21 HUOM.! **Kahvila** Maariank. 8. Puh. 1401

Valokuvaajia

Atelieeri APOLLO Humalistonk. 15. P. 1265

Vaatetusliikkeitä

L. Eskola, Venäjänkirkkokatu 23 Puhelin 570.

Ajoliikkeitä

A. Ekman, Kyyti- ja muita ajoja. P. 821

Vesijohtoliikkeitä:

VESIJOHTOLIIKE TORNIKATU 1. PUHELIN 1825. Om. A. Onninen
Suorittaa kaikkia alaan kuuluvia töitä

Halkosahoja

Aittakadun Halkosaha Puh. 1928

Valokuvaajia Salossa.

„Valokuvaamo Salo" Puh. 201.

Sekalaisia

Asioita toimittaa
sekä myy leimamerkkejä **J. R. Suominen** lääninhallituksessa Puhel. 7 71.
Terveyshoitolautakunnan kanslia Aurak. 2 Puhelin 13 41 k:lo 12—1.

Oletteko
jo tilannut
TURUN SANOMAT?
Turun Sanomat on suurikokoinen. Se on sisällysrikas! Pirteästi ja hauskasti toimitettu! — Runsaasti ja säännöllisesti *KUVITETTU*

TILAUSHINNAT:

6-p.p.:	½ v. 5:50,	¼ v. 2:90,	1 kk.	1:—
4-p.p.:	„ 3:15,	„ 1:70,	„	—:65
3-p.p.:	„ 2:—,	„ 1:10,	„	—:40

Ilmoittautukaa asiamieheksi!

Varatuomari
NESTOR SIMOLAN Lakiasiaintoimisto
Turku Humalistonkatu 10. Puhelin 17 52, avoinna 9—5
ottaa toimittaakseen kaikenlaisia asianajotehtäviä. Matkustetaan maaseudulle.
PALKKIOT KOHTUULLISET.

Yhteiskunnallinen ja taloudellinen kehityksemme.

Mietelmiä sen edellytyksistä.

Jo parin, mutta warsinkin wiimeisen wuosikymmenen aikana owat yhteiskunnalliset olosuhteemme ja taloudellinen elämämme joutuneet uuteen, ennen aawistamattoman ripeään muutosten ja parannusten aikakauteen. Meidän ahtaissa, rajoitetuissa olosuhteissa toimiwa kansamme ennen muita juuri kaipaakin kaikinpuolista kehitysmahdollisuuksiensa täytäntöön saattamista. Mutta walitettawasti puuttuu meiltä hywinkin tärkeitä edellytyksiä menestykselliseen edistymiseen tässä suhteessa. — Taloudellisella alalla kaikkien mahdollisuuksien hywäkseen käyttö — siis lähimmin mitä monipuolisimman kotimaisen teollisuuden luominen — kärsii etusijassa tarpeellisten käyttöwarojen puutetta. Maassamme ei ole säästettyä pääomaa, jonka tuotantolaitoksissa woisi muuttaa huomattawia arwoja luowaksi tekijäksi. Tähän puoleen asiasta emme kädenkäänteessä woi waikuttaa, ei edes wuosissa eikä muutamissa wuosikymmenissäkään tarwittawaa pääomaa kyetä säästämään ja keräämään. Se syntyy wain wähitellen sikäli kuin ymmärrämme sille laajemmalti antaa merkitystä, sikäli kuin mitä yleisemmin saamme kansamme tietoiseksi kotimaisen säästetyn pääoman merkityksestä ensi sijassa teollisuudellemme ja sen kautta koko taloudelliselle elämällemme. Pitkä, laaja ja monessa suhteessa waiwaloinenkin walistustyö on tältä puolen siis edellytyksenä ennenkuin oloihimme huomattawampaa parannusta aikaansaamme.

Toiselta puolelta liittyy tähän samaan walistustyöhön juuri toinenkin huomattawimmista edellytyksistä yhteiskunnalliselle ja taloudelliselle kehityksellemme. Ne muutokset ja uudistukset, jotka näissä suhteissa melkeinpä yllättiwät — kuten woimme sanoa — suurimman osan kansaamme asettiwat yhtäkkiä sille wälttämättömäksi tuntea mitä monimutkaisimpien yhteiskunnallisten kysymysten merkitystä, niitten tuomia uusia waatimuksia, ja edellyttiwät oikeaa ja tasapuolista moninaisten taloudellisten tehtäwien arwostelua. Ja tähän — suoraan sanoen — emme silloin olleet walmistautuneet. — Owatko nyt sitten olot tässä suhteessa parantuneet? — Tuskinpa wielä.

Monasti on wiime wuosina walituksia esitetty koulujemme opetussuunnitelmiin nähden, ja joskin niissä wähäisempiä parannuksia on aikaansaatu, jää niihin wieläkin hywin huomattawasti muuttamisen waraa. Yhä suurempaan merkitykseen wuosi wuodelta päässyt kansanopistoliikkeemme täyttää monessa suhteessa [illegible]sti tehtäwänsä tietoisuuden [illegible] taloudellisen ja warsinkin yhteiskunnallisen kehityksemme edellytyksistä, ja samaan suuntaan toimiwat yhä lukuisemmiksi käywät työwäenopistotkin. Mutta tältäkään puolelta ei wielä niin paljoa ole tehty, kuin nykyoloissakin olisi woitu waatia, ja ennen kaikkea tällaisten laitosten tähänastinen wähälukuisuus — niitten riittämättömyys tositarpeellisen tietoisuuden lewittäjinä kaikille kulmille maassamme — osoittawat ettemme tällä alalla wielä likimainkaan ole päässeet niin pitkälle kuin toiwottawaa ja wälttämätöntä olisi.

Kun tämän ohella wielä ottaa huomioon, ettei korkeampi opetuksemme maassamme ole sillä tasolla, jota nykyolot siltä waatiwat, on selwää selwempää, että tässä juuri on mitä suurin este taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksemme tosi edistymiselle. Ajatelkaamme esimerkiksi moninaisia yliopistoon johtawia oppilaitoksiamme. Niitten ainoana tehtäwänä woisi melkein sanoa olewan oppilaittensa pakoittamisen pelillä millä tahansa läpäisemään surullisen kuuluisaksi tulleet ylioppilaskirjoituksemme. Kolmen matemaattisen tehtäwän ratkaiseminen ja pariin wieraaseen kieleen keinotekoisesti perehtyminen owat ne päätehtäwät, joihin kansalaisiksi kehittywiä nuorukaisia ja neitosia niissä treenataan. Ja ainoa tärkeämmän sijan näitten oppikoulujen ohjelmissa saawuttanut aine, historia, joka woisi juuri antaa oppilaille mitä monipuolisinta käsitystä yhteiskunnallisten ja taloudellisten olosuhteitten kehityksestä ja edellytyksistä, sehän näitten treenausaineitten wierellä jää toisarwoiseksi ja kaiken lisäksi nykyisin käytetyissä oppikirjoissaan pitää tärkeämpänä eri sukuihin jaettujen hallitsijain luetteloa wuosilukuineen kuin taloudellista kehitystä eri maissa ja mitä tarkinta sotien ja weristen taistelujen seuraamista enemmän huomiota ansaitsewana kuin yhteiskunnallisen kehityksen ja yhteiskunnallisten taistelujen selostamista. — Woiko tällaisten olojen wallitessa edellyttää, että edes korkeampaan siwistykseen pyrkiwissä herää halua tutustua yhteiskunnallisen ja taloudellisen alan usein monimutkaisiin waiheisiin? Walitettawasti ei; ja se juuri tekee jo ja tulee yhä tuntuwammin tekemään haittaa kehityksellemme tässä suhteessa.

Parannus olisi aikaan saatawa, ja päälle päätteeksi mitä pikimmin. Wanhoilliset kouluolomme tuskin hewillä siirtywät uusille raiteille, ja senpä wuoksi täytyy tässä parannuspyrkimyksessä kääntyä yksityisten kansalaisten puoleen. Ottakoot he täyttääkseen sen, mikä toiselta puolelta jää walliaiseksi. Syweutykööt yhteiskunnallisten kysymysten tuntemiseen, tehkööt itselleen selwäksi taloudellisten olojen kehityksen, älköötkä sitten panko kynttiläänsä wakan alle, waan antakoot sen loistaa muittenkin herättämiseksi uneliaisuudestaan. Sillä wasta silloin, kun tietoisuus näitten kysymysten ja olojen merkityksestä on saatu aiwan yleiseksi, woimme toiwoa sen saawuttawan opetusoloissakin sille tulewan oikean arwonsa. Ja wasta sitten tulee mahdolliseksi se monipuolisempi ja tehokkaampi edistys kaikilla aloilla maassamme, joka waikeitten ja ahdistettujen olosuhteittemme wuoksi on wälttämätön saawuttaa, ja jota sille toiwomme.

Turku, Marraskuun 13 p:nä 1913.

Pieksämäen—Sawonlinnan rata.

Maan pakkoluowutus maksaa yli 700,000 mk.

Maan pakkoluowutussummat Pieksämäen—Sawonlinnan rataosalla nousewat Mikkelin läänin pakkoluowutuslautakunnan arwion mukaan yli 700,000 mkn.

Ammattikoulu puutawarateollisuutta warten.

Waltiokomitea asetettu asiaa pohtimaan.

Kuten muistetaan, herätettiin tuonnoin kysymys ammattikoulun perustamisesta maan puutawarateollisuutta warten. Senaatti on nyttemmin asettanut komitean, jonka tehtäwänä on laatia asiasta sekä mietintö että ehdotus.

Komitean puheenjohtajaksi on senaatti kutsunut johtaja Axel Palmgrenin, jäseniksi metsänhoitaja Frans von Wrightin, Helsingin teollisuuskoulun lehtorin Jonatan Reuterin, insinööri Arne Gripenbergin sekä sahanhoitaja N. Mäkelän.

— **Rakennusylihallitus.** Ylimääräinen arkkitehti Georg Wasastjerna on määrätty hoitamaan awoinna olewaa ensimäisen arkkitehdin wirkaa yleisten rakennusten ylihallituksessa siksi kunnes wirka wakinaisesti täytetään tai asiasta toisin määrätään.

— **Lopullinen nimitys.** Senjälestä kuin kenraalikuwernööri on yhtynyt senaatin päätökseen, on senaatti t. k. 5 pnä tapahtuneessa esittelyssä nimittänyt lopullisesti Mikkelin postinhoitajan postimestari F. G. Fagerströmin Käkisalmen postinhoitajaksi.

— **Postilaitos.** Postihallituksen esityksestä on senaatti päättänyt, että postiwaunupiiriin saataisiin edelleen wuodeksi 1914 palkata 7 postiwaunuesimiestä, joista kukin saa palkkiota 360 mk wuodessa.

— **Liikennetarkastajat.** Kuudennen jakson (Oulun radan) w. t. liikennetarkastajaksi on Waasan piirihallitus ehdottanut Rowaniemen aseman asemapäällikköä Karl Erik Arwid Bergmania.

— **Maanwiljelysnäyttelyn hanke.** Uudenmaan ja Hämeen läänin maanwiljelysseuran keskuudessa on nostettu kysymys maanwiljelysnäyttelyn toimeenpanemisesta seuran 60-wuotisjuhlan yhteydessä w. 1916 Helsingissä.

— **Waltionrautateiden tulot** oliwat wiime syyskuulla 5,234,578 mk. 45 p. sekä wuoden alusta syyskuun loppuun 45,277,426 mk. 49 p. Wastaawat numerot wiime wuodelta owat 4,548,451:92 ja 40,503,276:12.

Papisto ja köyhäinhoito.

Eräs Mikkelin kuwernöörin aloite.

Mikkelin läänin kuwernööri on Sawonlinnan tuomiokapitulille lähettänyt kirjelmän, jossa hän mielipiteenään tuo ilmi, eikö tuomiokapituli katsoisi syytä olewan sopiwalla tawalla kehottaa papistoa Mikkelin läänissä seuraamaan köyhäinhoitotoimintaa seurakunnissa ja ottamaan säännöllisesti osaa köyhäinhoitohallitusten kokouksiin.

Past. Pihran wirastapidätys.

Lisäykseksi eilisessä numerossamme olleeseen uutiseen mainittakoon, että pastori Pihran wirastapidätys sisältää sen, ettei hän saa wuoden aikana toimittaa mitään kirkollista toimitusta, kuten ruumiinsiunausta, wihkimisiä, kastamisia j. n. e., ja jos hän tällaisia toimittaa, niin ei niillä ole sen enempää laillista arwoa kuin jos ne olisi joku maallikko toimittanut.

Mainittakoon wielä lisäksi ettei tuomiokapituli ole pastori Pihralle sen jälkeen kuin hän kieltäytyi tuomiokapitulin määräyksestä menemästä Myrskylään papinwirkaa hoitamaan, antanut wirantoimitusmääräyksiä.

Yliopisto.

Julkisen filosofian lisensiaattitutkinnon on suorittanut fyys.-mat. osastossa fil. kand. G. H. J. Ekman. Filosofiankandidaattitutkinnon suorittiwat t. k. 11 pnä hist.-kielit. osastossa ylioppp. A. J. Fahler ja Johanna M. Malmiwaara. Kaswatusopin tutkinnon suorittiwat fil maist. J. Peitsalo ja fil. kand. Eine M. Honkawaara. Lakitiedeitten kandidaattitutkinnon suorittiwat fil. maist. W. J. Metsämies ja A. Orkamo sekä ylioppp. C. G. Möller. Oikeustutkinnon suorittiwat ylioppp. R. L. Hornborg, K. Murros, W. O. Järnström, B. Östman, T. Wienola. Ylemmän hallintotutkinnon howioik. ausk. F. W. Schauman ja alemman hallintotutkinnon ylioppp. L. E. Jiikainen, Selma A. Arwela ja E. W. Sahlstein.

Yliopiston konsistori on eilen päättänyt jättää anomuksen maanwiljelys-taloudellisessa tiedekunnassa kahden apulaisen wiran asettamiseksi propedeutisia tutkimuksia warten, toinen kemiassa, toinen kas-wiopissa.

Senaatti on pyytänyt konsistorin lausuntoa kysymyksessä erinäisten muutosten aikaansaamisesta farmaseuttiseen opetukseen ja tutkintolaitokseen joka muutokset tarkoittawat m. m. sitä, että farmaseuttiselle alalle antautumista warten olisi wastedes waadittawa suoritettu ylioppilastutkinto. Lääkeopillisen tiedekunnan ehdotuksesta on konsistori päättänyt lausua, että kysymys kaipaisi sen pohtimista asetetun komitean ehdotusta, mutta ettei konsistori asian nykyisessä waiheessa woi antaa tarkempaa omaa lausuntoa siitä.

Ylimääräiset professorit Chr. Sibelius ja R. Kolster owat saaneet wirkawapautta lukukauden loppuun. Konsistori on päättänyt kanslerinwirastolta pyytää oikeutta saada edellisen sijaiseksi määrätä tri Enst Tohmanin.

Prof. Y. Hirn on saanut wirkawapautta lukukauden loppuun, sijaisena dosentti Ginnar Castrén.

Metsäkonduktööri T. Jokinen on määrätty olemaan metsänarwioimisen w. t. assistenttina metsäkonduktööri G. G. E. Lagerstedtin asemasta, joka on eronnut.

Wiisi dosenttistipendiä on julistettu haettawaksi 30 päiwän kuluessa, niistä kuuluu yksi lääkeopilliselle tiedekunnalle, kaksi fyys.-mat.:lle; kaksi on riippumatonta.

Yksi eläintieteellisen museon amanuenssin wirka on julistettu haettawaksi 30 päiwän kuluessa.

Yhdysliikenteen walmistelu.

Ensimäiset kaksi wenäläisten piirustusten mukaan rakennettua tawarawaunua yhdysliikennettä warten walmistui Karhulan konepajassa wiime maanantaina. Näitä waunuja, joita kaikkiaan tulee rakennettawaksi 500 kpl., walmistetaan Karhulan konepajassa 45. Waunujen kehykset ja siwupylwäät owat kokonaan raudasta, seinät owat laudoista, kuten suomalaisissakin waunuissa ja on niissä ensiksi wenäjänkieliset sekä sitten suomen- ja ruotsinkieliset rautatiemerkit. Waunujen pituus ilman puskimia on 6,48 m., eli 23 cm. lyhempi kuin suomalaisten waunujen, pituus puskimien kanssa on 7,68 m., eli 3 cm. lyhempi kuin suomalaisten waunujen. Leweys sitä wastoin on 2,80 m., eli 17 cm. suurempi kuin suomalaisten waunujen. Waunuihin mahtuu 40 miestä ja 8 hewosta, tai 1,000 puutaa, eli 16,380 kiloa tawaraa, kun suomalaisiin waunuihin mahtuu ainoastaan 36 miestä ja 6 hewosta sekä korkeintaan 10,000 kiloa tawaraa. Waunujen pyörät owat keskimäärin 15 cm. korkeammat kuin suomalaisten waunujen. Waunut owat punaisiksi maalatut ja tullaan niitä käyttämään ainoastaan yhdysliikennettä warten eikä niihin Suomen rautateillä saada lastata täyttä kuormitusta, waan toimitetaan uudestaan lastaaminen Pietarin asemalla, jossa lastia myöskin lisätään.

Pari palkkauskysymystä.

Koulutoimen ylihallituksen anomuksen johdosta, että Wiipurin maalaiskunnan entiseltä kansakoulunopettajalta Juho Leppälältä perittäisiin takaisin hänen liikaa kantamansa 2,113 mk 34 pniä, koska opettaja Leppälä eläkettä nauttiwana ollessaan oli ollut wäliaikaisena opettajana eri kansakouluissa ja silloin kantanut korotetun palkan sekä palkankorotuksen 20 wuoden palweluksesta, on Wiipurin läänin kuwernööri antamallaan päätöksellä welwoittanut opettaja Leppälän koulutoimen ylihallitukselle takaisin suorittamaan waaditun summan, mutta waatimuksen korkojen ja kulujen suorittamiseen on asian laatuun nähden jättänyt huomioonottamatta.

*

Sittenkun Lappeenrannan kaupungin waltuusmiehet oliwat elokuun 2 pnä 1906 myöntäneet eräille poliisilaitoksen palweluksessa olewille poliisimiehille palkkionkorotusta 5-wuotisesta nuhteettomasta palweluksesta ja mainitut poliisimiehet oliwat pyytäneet, että kaupungin waltuusmiehet määräisiwät rahatoimikamarin heille maksamaan mainitun korotuksen, oliwat waltuusmiehet katsoneet hakijat kyllä oikeutetuiksi puheenalaisen palkkionkorotuksen saamiseen, mutta hyljänneet hakijan anomuksen sillä perusteella, että kaupungin poliisilaitos oli joulukuun 21 pstä 1910 erotettu maistraatin silmälläpidosta Lappeen kruununwoudin ylitwalwonnan alaiseksi, jolloin kaupunki olisi wapautunut puheenalaisesta palkkionkorwauksen maksamisesta. Nyttemmin on Wiipurin läänin kuwernööri antamallaan päätöksellä welwoittanut Lappeenrannan kaupungin maksamaan sanotut palkkionkorotukset.

Pakkokappalejupakka.

Senaatin tunnettuja wahwistuksia.

Senaatti on wiime kuun 28 pnä wahwistanut Waasan läänin kuwernöörin päätöksen jonka kautta eräät waasalaiset kirjapainot tuomittiin 500 mkn sakkoon siitä, etteiwät nämä olleet paikkakunnan painoasiamiehelle jättäneet n. k. pakkokappaleita. Aikaisemmin on näille kirjapainoille wahwistettu 100 mkn sakot sekä sitäpaitsi welwoitettu 1,000 mkn uhkasakolla mainitut pakkokappaleet painoasiamiehelle toimittamaan.

— **Apteekit.** Senaatti on oikeuttanut lääkintähallituksen julistamaan haettawaksi Wiipurin wiidennen apteekin erioikeudet, kuitenkin ehdoilla, että liike saadaan yleisölle awata aikaisintaan tammikuun 1 pnä 1915.

— **Kuntain mielisairaalat.** Senaatti on hylännyt Bromarwin kunnan anomuksen saada waltioapua mielisairaalan perustamiseksi kunnan waiwaistalon yhteyteen.

Langaton lennätin ja matkustajalaiwamme.

Suomen Höyrylaiwa Osakeyhtiö suunnittelee, kuten Bore-yhtiökin, langattoman lennättimen hankkimista laiwoilleen. Kysymys on jo kauwan ollut wireillä, mutta yhtiö on ollut kahdenwaiheilla, lopullisen päätöksen tekemisen suhteen, ennenkuin on saatu täysi warmuus siitä, antawatko Wenäjän merisotawiranomaiset yhtiölle oikeuden wapaasti käyttää langatonta lennätintä, ei ainoastaan silloin kun waara uhkaa laiwaa, waan myöskin laiwan myöhästyessä sumun takia tahi muista syistä.

Kätilöiden palkkaus.

Apurahoja kunnille.

Kätilöiden palkkaamiseksi on senaatti toistaiseksi myöntänyt m. m. allamainituille kunnille seuraawat wuotuiset apurahat, nim. Lokalahden kunnalle 250 mk., Taiwassalon 200 mk., Raision 200 mk., Nauwon 200 mk., Kustawin 400 mk ja Kiskon 250 mk. Sitäwastoin senaatti on hylännyt Mynämäen kunnan anomuksen saada waltioapua samaan tarkoitukseen.

— **Nimismiehet.** Punkalaitumen piirin nimismiehelle Paawo Teerelle on myönnetty opintojensa jatkamista warten wirkawapautta kuluwan marraskuun 12 päiwästä ensi tulewan joulukuun 15 päiwään ja on sanottua nimismiehen wirkaa sillä aikaa määrätty hoitamaan lakitieteen ylioppilas Toiwo Lehtiö.

— **Tilattoman wäestön lainat.** Suodenniemen kunnan kokouksessa joulukuun 9 päiwänä 1912 tekemän päätöksen, jolla kunta päätti kunnassa olewan tilattoman wäestön lainarahaston kartuttamista warten ottaa 35,000 markan suuruisen lisäkuoletuslainan kunnan yhteistä takausta wastaan 10 wuotta pitemmällä takaisinmaksuajalla on kuwernöörinwirasto kuluwan marraskuun 11 päiwänä antamallaan päätöksellä wahwistanut.

Huonekaluja sekä kaikkia alaan kuuluvia teoksia ottaa valmistaakseen J. A. Fager Venäjänkirkkokatu 20. Puhelin 1416.

Woima-juttu.

Eilen klo puoli 2 i. p. oli Turun howioikeuden tois. osast. wielä kerran käsiteltäwänä Woimajuttu waratuomari E. Hällforsin suhteen, joka edellisellä kerralla sairauden tähden ei ollut woinut saapua oikeuteen. — Asiaa nyt käsiteltäessä oli oikeuden puheenjohtajana, kuten ennenkin howioikeudenneuwos J. W. Hawu ja kannewiskaalinwirastoa edusti w.t. kannewiskaali, waratuomari A. Ekholm, jota paitsi oikeuteen oli saapunut w. t. prokuraattori Samuli Walee Koski. Waratuomari Hällfors oli itse saapuwilla waratuomari W. Takasen awustamana.

Samuli Koski

sanoi, että hän huomattuaan sekä sanomalehtiuutisista että asiakirjoja silmäillessään, sen seikan, että warsinainen syytewallan edustaja w. t. kannewiskaali oli jättänyt udistamatta edeswastuuwaatimuksen asian päätettäwäksi, ilman että hän oli esittänyt mitään syyttäjäwallan puolesta, oli saapunut uudistamaan sen, mitä Hosiainowin syytekirjelmässä oli esiintuotu, joskin jotkut puolet asiassa oliwat saaneet uutta walaistusta. Hän jätti oikeudelle pitkän kirjallisen lausunnon, jossa esitti seuraawaa:

Samuli Kosken loppulausunto.

Uudistaa Hosiainovin syytteen.

Sittenkun nyttemmin kaikki juttuun vastaajiksi haastetut ovat saaneet tilaisuuden antaa vastineensa ja lausua mielipiteensä niin hyvin heitä vastaan vireille pannun syytteen johdosta kuin asiassa aikoinaan toimitetuista poliisikuulusteluista ynnä muista valmistavista tutkinnoista sekä täällä keis. hovioikeuden edessä tapahtuneista todistajain kuulustuksista ja esittää niitä näytteitä asiassa, joita ovat tarpeelliseksi katsoneet, ovat syytetyt puolestaan jättäneet asian hovioikeuden ratkaistavaksi, pyytäen syytteen hylkäämistä. Samoin nyt myöskin syytevallan edustajana jätän minäkin puolestani asian hovioikeuden harkittavaksi ja päätettäväksi, mutta teen sen uudistamalla saman syytteen, jonka edesmennyt keis. Suomen senaatin prokuraattori H. Hosiainoff on vastaajiin nähden vireille pannut syyttämällä heitä valtiopetoksen valmistelusta.

Rikoslain 11 luvun 4 pykälässä sanotaan: „Joka, valtiopetoksen aikomuksessa, — — — hankkii aseita tahi väkeä, taikka tekee muun sellaisen valmistelun, rangaistakoon kuritushuoneella vähintäin yhdeksi vuodeksi ja enintään 8 vuodeksi. Jos joku senkaltaisessa aikomuksessa liittäytyy sellaiseen väkeen, tuomittakoon kuritushuoneeseen korkeintaan 6 vuodeksi.” — Ne laajat poliisikuulusteluissa ynnä muissa valmistavissa tutkinnoissa syntyneet asiakirjat, jotka ovat keis. hovioikeuden hallussa, osottavat, että maahan on tuotu salaisella tavalla suuret määrät aseita; — muistakaamme vaan „Peter”-laivan lastia, joka purettiin osaksi Närpiön Pielahdella, josta aseita sitten kuletettiin Kristiinaan, Kurikkaan ynnä muualle, ja muistakaamme vain Poriin saapuneita aselähetyksiä, joista muuan vaunulasti sitten lähetettiin Kuopioon, muistakaamme „Hanki”-nimisen aluksen 29 aselaatikkoa, jotka tuotiin Helsinkiin, puhumatta Turkuun ynnä moniin muihin paikkoihin toimitetuista melkoisista aselähetyksistä. — Niin, samat asiakirjat myös todistavat syytettyjen osallisuudesta näiden aseiden maahan hankkimisessa ja erittäinkin niiden täällä levittämisessä. Tähän tosiasiaan, jota ei voida tyhjäksi tehdä eikä tapahtumattomaksi kieltää, on syytettyjen puolesta väitetty että aseiden kuljetus ei ole tapahtunut rikollisessa aikomuksessa. Mutta vaikka tätä väitettä tahtoisi todeksikin uskoa, niin jää käsittämättömäksi minkä vuoksi, jos Voimaliittoa tahdotaan pitää paljaana urheiluseurana, maan urheilu- ja asekaupoista saatavissa olevat ampuma-aseet eivät olisi olleet urheilutarkotuksiin soveltuvia, minkä vuoksi oli tarpeen hankkia pistimillä varustettuja sotilaskivääreiä tähän tarkotukseen ja antautua jo senkin vaaran alaiseksi mitä jo yksistään luvaton aseiden kuljetus maahan ylimalkaan tietää. Tämä seikka mielestäni on yksi ja sangen painava aihe syytetyitä vastaan.

Toiseksi tahdon myöskin erityisesti huomauttaa siitä suuresta salaperäisyydestä, jota Voima-liiton toiminnassa on noudatettu. Jos tämä liitto oli tarkotettu tukemaan laillista esivaltaa ja voimassa olevaa yhteiskuntajärjestystä kaikenlaisia kumoavia voimia vastaan, niin minkä vuoksi sen toiminta piti olla mitä tarkimmin salattua myöskin ja ennen kaikkea juuri esivaltaan nähden. Liiton tärkeimmät toimimiehet ovat esiintyneet kirjevaihdossa ja muutenkin salanimiä käytämällä; semmoisia ovat „Eero Kalske”, „K. V. Vinter”, „Granqvist” y. m. Sähkösanomissa, joita liiton toimihenkilöt ovat lähetelleet, on käytetty erityistä merkkikieltä, ilmeisesti tarkotuksella, että liiton toiminta pysyisi täysin salattua. Milloin vaan tämän jutun vireillä ollessa on pyydetty syytetyiltä itseltään valaistusta vastaviitattuihin hämäriin kohtiin, ovat he kieltäytyneet semmoista antamasta. — Ryhtymättä tässä seikkaperäisemmin selostelemaan mitä kaikkea raskauttavaa asiassa on ilmitullut olen vain tahtonut muutamalla sanalla viitata niihin asianhaaroihin, jotka syytettyjen toiminnassa kieltämättä puhuvat epäämätöntä kieltä rikoksellisista aikomuksista.

Edelläkosketeltuja seikkoja ei pidä unohtaa Voima-liiton toimintaa arvostellessa, annettakoonpa syytettyjen puolustukseen esiintuomille todistusaiheille mikä merkitys hyvänsä. Ovatko väärennetyiksi väitetyt Eero Kalskeen nimellä ja allekirjotuksella varustetut kiertokirjeet oikeita vai väärennettyjä, sen asian voin puolestani jättää oikeuden harkittavaksi ja, riippumatta siitä miten näitä kiertokirjeitä arvostellaan, uudistaa tehdyn rangaistusvaatimuksen, johtamalla vieläkin keis. hovioikeuden huomion edesmenneen prokuraattori H. Hosiainoffin virkasyytekirjelmässä esiintuotuja näkökohtia.

Waratuomari Hällfors

jätti oikeudelle pitkän, lopullisen kirjallisen wastineen, jossa wielä teki selwää Woima-liiton tarkotuksesta ja toiminnasta, huomauttaen, ettei se suinkaan ollut laadultaan kumouksellista, ei rikollista eikä rangaistawaa. Todistajain kertomuksistakin tämä oli käynyt täysin selwille, ei yksikään todistaja ollut sitä sanonut rikolliseksi. Hän ryhtyi sitten kertomaan Woiman Kuopion haaraosastosta, jonka toiminta oli aiwan julkinen, huomauttaen, että kaupunginwaltuusmiehet oliwat myöntäneet sille awustusta, sekä että Kuopion silloinen poliisimestari C. Welander oli wannonut, ettei sen toiminta ollut rikollinen. Niin kauwan kuin hän oli kuulunut Kuopion haaraosastoon ei siellä oltu päätetty eikä edes puhuttukaan mitään aseiden hankkimisesta.

Waratuomari Takanen

lausui Kosken esityksen johdosta seuraawaa:

Keisarillinen howioikeus on wiime istunnossaan julistamassaan wälipäätöksessä ilmoittanut antawansa tiedoksiannolla lopullisen päätöksensä asiassa sekä lykännyt tämän asian enemmän käsittelyn ainoastaan poissaolleeseen waratuomari Edward Hällforsiin nähden. Tämän wuoksi katson minä wiime istunnossa läsnäolleiden wastaajain suhteen asian enemmän käsittelyn keis. howioikeudessa päättyneeksi ja silloin läsnäolleiden wastaajain woiwan odottaa keis. howioikeuden päätöstä niiden waatimuksien ja näytöksien perusteella, joita siihen asti oli asiassa esille tullut. Tämän wuoksi katsoisin minä, ettei keis. howioikeus enään saata warteen ottaa niitä näkökohtia tässä asiassa joita w. t. prokuraattori liian myöhään wasta tänään täällä on esittänyt.

Warat. Hällfors Samuli Kosken mielestä wähemmän syyllinen kuin muut.

Samuli Koski huomautti wielä tämän johdosta, että howioikeus on lykännyt tämän asian enemmän lausunnon antamista warten wastedes eikä siis päätökseen, joten siltäkin kannalta on mahdollista esittää waatimuksia, erittäinkin kun ne eiwät sisällä mitään uutta. Sitäpaitsi woidaan rikosasioissa ottaa huomioon uusia asianhaaroja ja asiaan waikuttawia seikkoja myöhemminkin. Mitä tulee tuomari Hällforsin osallisuuteen tässä jutussa oli hänessäkin wakaantunut se käsitys, että tuomari H:n osallisuus on ollut niin pientä ja loppunut niin aikaisin kuin kewäällä 1906, joten on selwää,

ettei hän ole ollut osallisena niiden aseiden lähetyksessä, jotka Kuopioon tuliwat, minkä tähden Koski jätti oikeuden harkittawaksi, eikö tuomari Hällforsin osallisuus ollut pienempi kuin muiden, kun ei hän ollut mukana myöhempinä aikoina, jolloin Woima-liiton toiminta oli ollut innokkaampaa.

Howioikeus antaa päätöksensä wast'edes.

Tämän jälkeen ilmotti oikeus, että enempi lausunto asiassa annetaan julkipanon jälkeen.

— **Kansakoulujen palkkausawut.** Waltioapua on myönnetty 900+75 mk. opettajattaren ja mieskäsitöiden ohjaajan palkkaamiseen Kustawin kunnan Wartsalon kansakouluun maksettawaksi olojen wäliaikaiseen järjestelyyn nähden ainoastaan elokuun 1 päiwään 1916 sekä 900 mk. apuopettajattaren palkkaamiseksi Karkun kunnan Aluskylän kansakouluun maksettawaksi elokuun 1 päiwästä 1913 sekä sen jälkeen ainoastaan elokuun 1 päiwään 1914.

Hangon kaupungin satamajärjestys.

Uudenmaan läänin kuvernööri on lähettänyt senaattiin Hangon kaupungin valtuuston tekemän ehdotuksen sanotun kaupungin itäisen sataman satamajärjestykseksi. Kuvernööri ehdottaa, että sanottu satamajärjestys hyväksyttäisiin.

Kysymys Kapellskärin rautatien rakentamisesta.

Tukholman lääninhallitus kääntynyt Ruotsin hallituksen puoleen.

Kapellskärin rautatien rakentamisasiassa, josta wiime aikoina on niin paljon puhuttu ja jonka radan rakentamiseen Ruotsin hallitus jo 11 wuotta takaperin on myöntänyt luwan, on tapahtunut warsin huomattawa uusi alote. Tukholman lääninhallitus on nimittäin Ruotsin hallitsijalle tehnyt esityksen, että tutkimus pantaisiin toimeen radan rakennuttamisesta waltionrautatienä. Tähän asti nimittäin sitä ei ole woitu ryhtyä rakentamaan yksityisten warojen puutteessa, waikka onkin käsitetty radan tuottawa suuri hyöty. Päätekohtina tulisiwat olemaan Kapellskär ja jokin paikka waltionrautateillä Tukholman lähellä. Tutkimuksen tulisi käsittää myöskin sopiwasta paikasta Kapellskärin radalta Norrtälgeen johdettawa rataosa.

Tehtyään selkoa suunnitelman alkuwaiheista, huomauttaa lääninhallitus radan merkityksestä Tukholman läänille. Lääninhallitus ei kuitenkaan tahdo painostaa sen rakennuttamista yksistään paikallisen edun kannalta. Päänäkökohdat, joiden perusteella Tukholman—Kapellskärin rautatien aikaansaamista on toiwottu, owat osaksi olleet maanpuolustusasiat, osaksi kansainwälisen liikenteen tarpeet. Puolustukselliselta kannalta on radalla edelleen se merkitys, joka sillä oli silloin, kun rataa ryhdyttiin suunnittelemaan.

Kansainwälisen liikenteen kannalta on radan rakentamisella [?] hallituksen mielestä nyt toisenlainen merkitys kuin wuosina 1902 ja 1905, jolloin kysymys Kapellskärin radan rakentamisesta oli pohdittawana. Trelleborgin—Sassnitzin linjan tarjoama kokemus lisättäwiksi ehdotettuine höyrylauttoineen ja waltioapua nauttiwine höyrylaiwalinjoineen kaukaisiin maihin kehottaa jatkuwasti laajentamaan yhteyksiä.

Lääninhallitus pitää itse puolestaan selwänä asiana, että uudenaikainen ja nopea rautatieyhteys Tukholman—Kapellskärin wälillä raiwaisi tieltä useimmat waikeudet, jotka nyt ehkäisewät Ruotsin ja Suomen wälistä säännöllistä liikennettä sekä etteiwät tekniilliset esteet tuota waikeuksia järjestettäessä höyrylauttayhteyttä Kapellskärin ja Suomen rannikolla sijaitsewan sopiwan paikan kanssa.

Woima-juttu ulkomaiden lehdissä.

„Frankfurter Zeitung"

tekee eräässä toimituksen kirjoituksessa selwää niistä skandaaleista Wenäjän prowokaattori-poliisissa, jotka on paljastettu „Woimajutun" yhteydessä — erikoisesti lehti selostaa ent. suojelusosaston jäsenen Leonid Menschtschikowin paljastuksia. Lehti kirjoittaa m. m.:

„Näin osottautuu, että wenäläisten Suomessa harjottaman urkkimisen tarkotuksena ei ole hankkia luotettawia tietoja maasta ja kansasta, waan että Wenäjän hallitus ja erittäinkin ne hallituksen jäsenistä, jotka haluawat musertaa Suomen itsehallinnon, ainoastaan haluawat hankkia tekosyitä pakkotoimenpiteilleen."

Huomautettuaan sitten siitä, miten on todistettu, että koko „Woimajuttu" on nojautunut wäärennetyille asiakirjoille, muistuttaa Frankf. Zeitung aikasemmista samanlaisista jutuista, Asewista, Hartingista j. n. e. sekä lopettaa:

„Tästä näkee, miten häpeällisiä keinoja wenäläiset sortajat käyttäwät saawuttaakseen päämaalinsa."

— **Kumottu taksotus.** Henkivakuutus o.-y. Fennia on Uudenmaan läänin kuvernöörille valittanut siitä, että v. 1911 on yhtiölle määrätty maksettavaksi 27 mk. 22 p. kunnallismaksuja Karjan kunnassa. Valituskirjelmässään tuo vakuutusyhtiö esille, että yhtiö ei sanottuna vuonna ole Karjalla harjottanut sellaista liikettä, joka olisi taksotuksen alainen, koska yhtiön pääkonttori on Turussa ja sen asiamiehet maaseudulla hankkivat vakuutuksia, jota ei voida katsoa itsenäiseksi toiminnaksi. Kuvernööri on hyväksynyt tämän valituksen ja kumonnut taksotuksen.

— **K. Y. Taimi 2:sen** kokouksessa tiistai-iltana perustettiin seuran keskuuteen lukupiiri eli opintorengas, jonka ensi tehtäwäksi päätettiin ottaa alemman raittiustutkinnon lukeminen ja suorittaminen. Koska tänäkään wuonna ei ole saatu arpajaislupaa, päätti yhdistys wuoden lopulla toimeenpanna yleiset tawaranmyyjäiset, joita walmistamaan walittiin 13-henkinen toimikunta. Edellisessä kokouksessa perustettu seuralehti „Säde" ilmestyi ensi kerran ja luettiin julki kokouksen osanottajille. Seuraawan kokouksen ohjelman suorittajiksi walittiin neiti Hilda Siniaalto sekä rakennusmestari Nissinen ja hra Salenius. Walittiin 3-henkilöinen walitsijatoimikunta, johon tuliwat neiti Hilda Waltonen, rouwa M. Auer ja hra Urho Peisalo.

Tuoreita Kastanjia
15125 Rudolf Gardbergilla.

Kanawaniemen satamarakennuskysymys.

Raha-asiainwaliokunnan lausunto.

Waltuuston raha-asiain waliokunnan ja rahatoimikamarin yhteisessä kokouksessa toissapäiwänä ilmotti rahatoimikamarin puheenjohtaja, että rahatoimikamari on kehottanut kaupungininsinööri Hinderssonia esittämään kamarille selwityksen siitä, mitkä työt eiwät sietäisi mitään wiiwytystä ja mitkä työt mahdollisesti woitaisiin lykätä tuonnemmaksi.

Tämän johdosta rahatoimikamarille jättämässään kirjelmässä on ins. H. esittänyt että siinä tapauksessa että laiturin uudelleen rakentaminen katetun tawarawajan edustalla, n. k. korkean laiturin ja Tukholman laiwojen uuden laituripaikan wälillä kuin myöskin kiskojen asettaminen yksityisille makasiinitonteille saisi jäädä toistaiseksi, wähenisi ins. Hinderssonin kustannusarwiosaan wälttämättömäksi ilmotama summa, 600,000 mk, yhteensä 216,000 mklla, joten jälelläolewiin töihin tarwittaisiin 384,000 mk.

Asiata harkitessaan on waliokunta, kun kyseessäolewa laituri kuitenkin on niin rappeutuneessa kunnossa että se woi sortua, ja rahatoimikamarin esityksessä mainitut työt kuuluwat waltuuston Kanawaniemen sataman uudestaanjärjestelyä warten hywäksymään työjärjestykseen, ollut yksimielinen siitä ettei niitä olisi lykättäwä tulewaisuuteen, waan olisi niitä jatkettawa rahatoimikamarin tekemän ehdotuksen mukaisesti, joten siis tarkotukseen tarwitaan wielä 500,000 mk.

Samoin esitettiin waliokunnassa että ne työt, jotka rahatoimikamari on katsonut woitawan lykätä tuonnemmaksi, warmaankin woitaisiin edullisimmin suorittaa muiden töiden yhteydessä, joten näitä töitä warten myönnetty 100.000 mk myös tarwittaisiin. Esitettiin niinikään että satama, wastatakseen niitä waatimuksia, joita nykyaikaiselle satamalle woidaan asettaa, olisi warustettawa ranoilla ja muilla tarwittawilla koneilla, joitten kustannusarwio nousee n. 200,000 mkaan. Koskei kamari kuitenkaan ole tehnyt esitystä edellämainitun 100,000 mkn myöntämisestä ja selwitystä ranoista ja koneista puuttuu, katsottiin ettei tässä suhteessa nyt woitu mitään tehdä, ennenkuin kamari on waltuustolle tehnyt esityksen noiden warojen myöntämisestä.

Kun waltuusmiehet eiwät kuitenkaan ole saaneet mitään wirallista tietoa senaatin asiassa tekemästä päätöksestä waan perustuwat tiedot sanomalehtiuutisiin, ei waliokunta katso wielä woiwansa tehdä waltuusmiehille lopullista ehdotusta edellämainitun 500,000 mkn hankkimisesta, mutta kun rahoja töiden jatkamiseen heti tarwitaan, olisi waliokunnan mielestä nyt ryhdyttäwä wäliaikaisiin toimenpiteisiin ja waliokunnan saatawa tehtäwäkseen heti wirallisen tiedon saawuttua jättää waltuustolle lopullinen ehdotuksensa asiasta. Waikka warsinkaan niin suuren summan etukäteen myöntäminen kaupungin kassasta ei ole terweiden taloudellisten periaatteiden mukaista niin katsoo waliokunta kuitenkin että sen tässä tapauksessa, kun kaupunki on siinä asemassa, ettei sillä ole käytettäwänä muita waroja kysymyksessä olewiin, kaupungille suurimerkityksellisiin ja kiireellisiin töihin, täytyy ehdottaa tuo tarwittawa 500,000 mkn summa kaupungin kassasta etukäteen otettawaksi.

Ylläolewan johdosta esittää waliokunta waltuusmiehille:

että waltuusmiehet rahatoimikamarin esityksessään wiime lokak. 31 pltä puoltamia töitä warten myöntäisiwät 500,000 mkn suuruisen lisämäärärahan.

että nämä warat otettaisiin etukäteen kaupungin rahastosta; sekä

että raha-asiain waliokunta saisi toimekseen, sittenkun waltuusmiehet owat saaneet wirallisen tiedon senaatin asiassa tekemästä päätöksestä, tehdä ehdotuksen tämän etukäteen myönnetyn määrän takaisin suorittamisesta.

Turun Nuorsuomalaisen Yhdistyksen wuosikokous

oli eilen illalla.

Johtokuntaan walittiin rouwat Hilja Nuormaa, Ida Auranen ja Anna Manninen sekä hrat Antti Mikkola, A. von Hellens, F. J. Kuusinen ja N. E. Waarila. Warajäseniksi tuliwat hrat P. Artti, J. Wanaja ja A. Engman.

Huwitoimikuntaan walittiin rwat E. Sywänen ja L. Tuorila, neidit J. Sawolainen, O. Sawonen ja A. Saari sekä hrat P. Hongisto, O. Rewonsuo, A. Ahti, E. Wikström, Th. Franck, J. Lundstedt, J. Jalawa ja T. Kuisma.

Senjälkeen keskusteltiin piakkoin tapahtuwien kaupunginwaltuusmieswaalien johdosta.

Uusi kansakoulutalo Turkuun.

Kustannusarwio 255,000 markkaa.

Kun kansakouluoppilaiden luku 8:ssa ja 9:ssä kaup.osissa on niin suuri, ettei tähän koulupiiriin kuuluwia lapsia mitenkään enää woida sijoittaa ainoaan tässä piirissä olewaan ylentäyteen ahdattuun Pakkarinkadun kansakouluun, walitsi kansakoulujohtokunta aikaisemmin komitean laatimaan ehdotusta uuden kansakoulutalon rakentamisesta tähän piiriin kaupunkia. Komitea, johon kuuluwat arkkitehti Alex Nyström, tarkastaja W. Weckman ja taloudenhoitaja O. Krook, on tämän jälkeen yhdessä kaupungin arkkitehti Eskil Hinderssonin kanssa walmistanut tätä asiaa.

Ensimäinen tehtäwä oli paikan määrääminen uudelle koulutalolle.

Waltuuston aikaisemmin kansakoulua warten ehdottamaa tonttia, kahdeksannen kaupunginosan 14:ssä korttelissa, n. s. Kakolan kaiwon kenttää piti komitea wesiperäisyytensä ja muista terweydellisistä syistä sopimattomana kansakoulun paikaksi.

Komitea tuli lopuksi siihen lopputulokseen, että sopiwin paikka keskuskoululuksi tässä koulupiirissä on kansakoulutalo Pakkarinkadun 4:ssä. Tässä koulutalossa on ennestään kaksi koulurakennusta, jotka sisältäwät yhteensä 12 luokkahuonetta. Tämänkin tähden piti komitea paikkaa sopiwana, jotta näille kaikille luokille saataisiin yhteinen woimistelusali, käsityöhuoneet ja kylpylaitos sijoitetuksi samaan koulutaloon. Myöskin itse rakennus tulee tälle tontille kalliopohjalle rakennettuna halwemmaksi.

Kaupungin arkkitehti oli tätä paikkaa warten jättänyt johtokunnalle wiisi eri luonnosta. Näistä luonnoksista komitea puolsi luonnosta N:o 5 rakennettuna kiwestä, päätty Pakkarinkatua wastaan.

Tämän ehdotuksen mukaan tulee tälle koulutontille rakennettawaksi kiwinen 3-kerroksinen rakennus sisältäwä 10 luokkahuonetta, käsityöhuoneet woimistelusalin, kylpyhuoneet, mukawuuslaitokset wesiklosetteilla y. m.

Kustannusarwio edellämainitusta rakennuksesta oli laskettu 255,000 markaksi.

Eileniltaisessa kokouksessa kansakoulujohtokunta lopulta yksimielisesti hywäksyi komitean ehdotuksen ja lähetti tämän muutamilla lisäehdotuksilla rahatoimikamarin enempiä toimenpiteitä warten.

Wenäläisen sotawäen kasarmialueet Turussa.

Lisää alueita sekä Turun kaupungin että Kaarinan mailta.

Turun sotilasrakennuskomitea on täkäläiselle lääninhallitukselle ilmottanut aikowansa ryhtyä toimittamaan alustawia tutkimuksia erinäisten maa-alueiden sopiwaisuudesta pakkolunastettawiksi kasarmialueiden laajentamista warten sekä anonut lupaa niiden toimittamiseen alueella, johon kuuluwat Kaarinan pappilan, Nummen kylän Kuikkulan ja Kairisten Ylitalon maat sekä eräs wiimeksimainitun ja Kaarinan pappilan maan wälissä Aurajoen rannalla olewa Turun kaupungille kuuluwa maa-alue, n. s. Nyssänmäki ja se rautatielinjan ja Ison Hämeenkadun sisäpuolella sijaitsewa kolmiomainen alue, joka kuuluu osaksi waltion rautateille ja osaksi Kaarinan pitäjän Kairisten kylän Ylitalolle. Kuwernöörinwirasto on tähän anomukseen suostunut ja alotetaan tutkimus joulukuun 1 pnä sekä toimitetaan siinä järjestyksessä kuin mainittu, kapteeni Trishowin johdolla toimiwa rakennuskomitea hywäksi näkee. Tämän johdosta kehottaa kuwernöörinwirasto sanomalehdissä julkaisemillaan ilmotuksilla kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen heinäkuun 14 pnä 1898 annetun lain 64 pykälän mukaan walittawia uskottuja miehiä joulukuun 1 pnä klo 10 aamulla kokoontumaan 1:n suomalaisen tarkka-ampujarykmentin kansliaan ent. Turun pataljoonan kasarmissa.

— **Kansakoulupiirijaot.** Uudenmaan läänin kuvernööri on hyväksynyt Pohjan kunnan ehdotuksen kunnan jakamiseksi kansakoulupiireihin.

— **Tarttuwat taudit.** Tulirokkoa on ilmaantunut Lampisuolle, Rauhankatu 20 ja Ahlqwistille, Linnankatu 69. — Sairaat owat sairaalassa.

— **Warhain wauhdissa.** Pari „toriritaria" jattui eilen aamulla klo 7—8 tienoissa kauppatorilla „tuowiessaan" kohtaamaan toisensa, jolloin toinen antoi toiselle aikamoisen nyrkiniskun wasten kaswoja. Juttu kuitattiin „kympillä" — ja niin oli kaikki hywin taasen.

Turun kansakoululaitos.

Kansakoulun johtokunnan eileniltaisessa kokouksessa päätettiin m. m. seuraavista asioista:

Virkavapaudet:

Sairauden tähden myönnettiin osittaista virkavapautta opettajatar Ida Schybergsonille 5 tuntia viikossa. Sijaisina tulevat olemaan opettajattaret Ingrid Mennander ja Seidi Schalien.

Opetuksen kuuntelua varten myönnettiin virkavapautta 3 viikon ajaksi seuraaville, joille johtokunta viime kokouksessaan myönsi kotimaisen matka-apurahan:

Opettaja Väinö Vanhaselle, sijaisina ovat opettajat Lauri Kaisla, August Heimo ja Aksel Kesä kansakoulussa sekä opettaja Juho Kytölä iltakoulussa.

Opettajatar Aino Honkavaaralle, sijaisena on opettajatar Tyyne Jokinen.

Opettajatar Augusta Törmälle, sijaisena opettajatar Amanda Kesä, ja opettajatar Maria Harjanteelle, sijaisena on opettajatar Elin Byckling.

Sairasapu.

Opettaja Anton Sjödalille, joka terveyshoitolautakunnan määräyksistä oli perheessään sattuneen tulirokkotapauksen tähden estetty koulutyöstä, myönnettiin täysi korvaus sijaisten palkkaamisesta, 96 markkaa.

Joulujuhlissa päätettiin tänä vuonna jakaa oppilaille seuraavia joululehtiä: suomalaisilla alkeisluokilla jaetaan „Pieni eläinten ystävä" ja ruotsalaisilla alkeisluokilla „Lilla djurvännen". Suomalaisilla realiluokilla jaetaan „Joulusanomia lapsille" ja ruotsalaisilla realiluokilla „Julstjärnan".

Kansakoulutontti Mikaelinkirkon puistossa.

Vapaaherra Wrede teki viime kevännä valtuustossa ehdotuksen eikö kansakoulua varten varattua tonttia Mikaelin kirkkopuistossa voitaisi käyttää muihin tarkoituksiin. Valtuusto vaatii tämän johdosta kansakoulujohtokunnan lausuntoa.

Johtokunta päätti ehdottaa valtuustolle että vapaaherra Wreden ehdotus jätettäisiin huomioon ottamatta, koska kaupunki tulee tontin välttämättömästi tarvitsemaan tulevia kansakoulurakennuksia varten.

Kaupungin teurastimokysymys.

Teurastimo-osuuskunnan ehdotus sen ratkaisemiseksi.

Lounais-Suomen Osuusteurastimo r. l:n hallinto on kaupunginwaltuuston teurastimokysymystä pohtimaan asettamalle waliokunnalle lähettänyt ehdotuksen sanotun kysymyksen ratkaisemiseksi. Siinä ilmotetaan, että Lounais-Suomen Osuusteurastimo r. l:n toiminta on suunniteltu kokonaan perustuwaksi lihantarkastuksen pohjalle. Näin ollen ei mitään saa tuoda teurastimoon eikä tehtaaseen, ellei se ole eläinlääkärien hywäksymää. Hallinto on ajatellut, että kunta nykyoloissa, jolloin sillä on suuri joukko melkoisia menoja, mahdollisesti on taipuwainen lykkäämään kysymyksen yleisen teurastimon rakentamisesta määräämättömään tulewaisuuteen. Kun hallinto ei pidä tätä näkökantaa oikeana, ehdottaa se, kun sen joka tapauksessa on saatawa lihantarkastus aikaan, osuusteurastimon ja pakollisen lihantarkastuksen yhdistämistä siten, että kunta myöntää teurastimolle paitsi tonttia 200,000 mk. ja teurastimo puolestaan suorittaa 100,000 mk. Teurastimo jättää myöskin yhdistelmän piirustukset kunnan hywäksyttäwiksi. Ehdotuksen mukaan owat piirustukset ja kustannusarwion laatineet arkkitehdit, jotka owat erikoistuntijoita teurastimoalalla. Nämä arkkitehdit wakuuttawat, että 300000 mkn suuruinen summa on tarpeen juuri turwaamaan laitoksen toiminnan 20 wuodeksi eteenpäin. On selwää, että 200,000 mkn pohjalle suunniteltu toiminta tulee melkoista halwemmaksi kuin miljoonan markan perustalle suunniteltu, sanotaan ehdotuksessa.

Tri Nybergin Turun Teknikkojen kokouksessa wiime lauwantaina esittämän eläinjaotuksen ja Tampereella käytännössä olewien taksojen mukaan woidaan laitoksen tulot arwioida kaikkiaan 45,000 markaksi. Menot on taas laskettu 38,000 markaksi. Näin saadaan 7,000 markan suuruinen ylijäämä, joka on ajateltu jaettawaksi niin, että kaupunki saa tarkotukseen myöntämänsä pääoman perusteella $^2/_3$ ja teurastimo loput.

Kirjelmässä huomautetaan wielä, että kaupunki woi walwoa yritystä paitsi tarkastajan tai katsastusmiehen kautta myöskin erikoisen pysywän komitean asettamisella. Edelleen woitaisiin tarkastuksen tehoa lisätä julkaisemalla terweyssääntöjä, ohjesääntöjä ja ohjeita.

— **Sakotettuja.** Maistraatin istunnossa eilen tuomittiin muuan autonkuljettaja autosääntöjä wastaan tekemästään rikoksesta 30 markan sakkoon, kaksi henkilöä, jotka pimeän tullen oliwat ajaneet lyhdyttä olewalla polkupyörällä, tuomittiin kumpikin 3 markan sakkoon, eräs pika-ajuri juopumuksesta 15 markan sakkoon, muutamat talonomistajat katuosiensa puhtaanapidon laiminlyönnistä 3—5 markan sakkoon ja 4 torikauppiasta tottelemattomuudesta toripoliisia wastaan kukin 10 markan sakkoon.

Mahonkihuonekaluja antiikki kuosiin salonkeja ja herrain huoneita varten. Makuuhuoneenkalustoja luonnonkoivu ja satiinivalnettvareissa koristuksineen. Ruokasalinkalustoja tammesta suositellaan erikoisesti
Turku, Eerikink. 15 C. L. Larssonin Huonekaluliike Helsinki Aleksanterink. 19

TURUN KANSALLINEN KIRJAKAUPPA O. Y. suosittelee nyt alkavaksi kuukaudeksi täydellistä Kirja-, Kirjoitus- ja Paperitavara varastoaan osote: Linnank. 16. Puhelin 560

TURUN LAMPPUMAKASIINI
omist. ALGOT FÄRDIG
Suurin varasto Lamppuja ja niiden osia sekä sähköä että Palaöljyä varten.
Linnank. 1 Humalistonk. 10.
Puh. 132 10261 Puh. 452

Turun Käsityöläisyhdistyksen

valtuusmiehillä

oli kokous eilen klo 7 i.p. yhdistyksen huoneustossa. Kokouksessa johti puhetta maalarimestari S. Koskinen ja käsiteltiin seuraavia asioita:

Valtuustolle lähettämissä kirjelmissä olivat taiteilija Herman Nieminen ja soitinten virittäjä Matti Juvonen anoneet puoltolausetta matka-apurahaa varten. Edellinen ilmotti aikovansa teollisuushallitukselta anoa matka-apurahaa voidakseen puolen vuoden ajan opiskella Kölnin taideteollisuuskoulussa. Jälkimäinen aikoo samaten teollisuushallitukselta anoa matkarahaa ulkomaamatkaa varten voidakseen kehittää itseään pianoteollisuudessa, erittäinkin opiskellakseen viritystä. Edellisen anomus hyväksyttiin, kun sitä vastoin jälkimäiseen nähden valtuusto katsoi ettei kuulu valtuuston alaan antaa tällaisessa tapauksessa lausuntonsa, varsinkaan kun hänellä ei ole mitään ammatti- eikä kisällitodistuksia.

Maalarit Kustaa Kuusela ja John Troberg olivat jättäneet valtuusmiehille kertomuksensa vuosina 1911 ja 1912 yhdistyksen heille antamilla matkarahoilla ulkomaille tekemistään opintomatkoista. Valtuusto päätti koettaa saada Trobergin kertomuksen julaistuksi Teollisuuslehdessä. Muuten päätettiin vastaisuudessa vaatia stipendiaateilta mahdollisimman täydelliset matkakertomukset.

Kun vielä oli keskusteltu erinäisistä sisäisistä asioista päättyi valtuuston kokous, minkä jälkeen heti alkoi

yhdistyksen kokous.

Komitea, jonka yhdistys oli asettanut antamaan lausuntoa ammattikasvatuskomitean mietinnöstä n:o 2, joka koskee käsityö- ja teollisuusammattikasvatusta oppilaitoksissa ja työverstoissa sekä tähän kuuluvia laitoksia ja ehdotuksia, oli kokoukselle valmistanut ehdotuksensa, jossa piti mietintöä kaikin puolin hyvänä, minkä tähden ehdotti, että yhdistys lausunnossaan puoltaisi mietinnön hyväksymistä sellaisenaan. Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin kuitenkin lähettää mietintö takaisin komitealle uuden ehdotuksen laatimista varten ja saivat puheenjohtaja ja sihteeri toimekseen tarkastaa ehdotuksen ennen kuin se lähetetään keskustoimikuntaan, jottei yhdistyksen tarvitse erikseen sen tähden kokoontua.

Viipurin ensi kesäinen näyttely.

Viipurin teollisuusyhdistyksen näyttelytoimikunnalta oli saapunut kiertokirje, jossa ilmotettiin, että yhdistys tulevan heinäkuun alkupäivinä järjestää Viipuriin koko maata käsittävän ammattioppilaitten ja työntekijäin teosten näyttelyn palkintokilpailuineen sekä pyydettiin, että yhdistys toimisi siihen suuntaan, että osanotto tulisi mahdollisimman suureksi. Ilmottautumisten osanotosta näyttelyyn toivotaan saapuvan näyttelytoimikunnan sihteerille ennen joulukuun 15 päivää. Näyttelytoimikunnan yhdistykselle lähettämiä kehotuksia päätettiin asianomaisille jakaa ammattikunnittain siten, että kustakin ammatista valittiin yksi tahi pari henkilöä ammattitovereilleen niitä viemään.

Valtuusmiesvaalit.

Turun kristilliseltä työväenyhdistykseltä oli saapunut kiertokirje, jossa ehdotettiin, että kaikki raittiutta harrastavat yhdistykset ja ryhmät rupeisivat yhteistoimintaan ensi joulukuussa tapahtuvien valtuusmiesvaalien suhteen sekä kehotettiin käsityöläisyhdistystä valitsemaan edustajia täysillä valtuuksilla sopimaan yhteistoiminnasta ja yhteisistä ehdokkaista kokoukseen, joka pidetään kristillisen työväenyhdistyksen huoneustossa perjantaina t. k:n 14 pnä klo puoli 8 i.p. Kokous katsoi kuitenkin, ettei tällä kertaa ryhdytä mihinkään toimenpiteisiin kirjelmän johdosta.

Sanomalehtien tilaukseen nähden päätettiin tilata ainoastaan Turun Sanomat, Uusi Aura, Åbo Underrättelser, Sosialisti ja Herättäjä sekä Suomen Teollisuuslehti ja Rakennustaito.

— **Wäkijuomain waikutuksessa.** Toissailtana oli muuan pika-ajuri ottanut kaksipyöräisillä rattailla kyytiinsä erään henkilön Kuusistoon. Ennen matkalle lähtöä oli ajuri kuitenkin nauttinut wäkijuomia niin runsaasti, että kadotti kokonaan herruuden itsensä yli. Seuraukset näyttäytyiwät myöskin pian. Matkalle lähdettyä suuntasi ajuri matkan kyyditettäwän waswäitteistä huolimatta ulos Uudenmaantullista mitä hurjimmalla wauhdilla n. s. Wasaramäelle, missä eräs raisastawa poliisi heidät ehätti ja pysähdytti ajurin hewosen. Tällöin ajuri suistui pää edellä maahan, loukaten kaswonsa warsin pahoin, mutta lähti siitä huolimatta pakoon, jättäen hewosen rattaineen ja matkustajineen siihen. Ajuri tawattiin kuitenkin pian ja wietiin ensimäiselle poliisiasemalle, mihin jo wähäistä ennemmin hewonen ja rattaat oliwat kuljetetut. Näytelmän loppukohtaus esitetään luonnollisesti raastuwanoikeudessa.

Luennot,

joista ennen on mainittu, tulewat pidettäwiksi seuraawissa paikoissa ja allamainittuina aikoina, nim.

Salossa,

Työwäentalolla.

Sunnuntaina marrask. 16 pnä klo 2 ja 4 i.p. tohtori R. R. af Ursin Walkoisesta orjakaupasta ja prostitutsionikysymyksestä.

Paimiossa,

Työwäentalolla.

Keskiwiikkona marrask. 19 pnä klo 6 illalla maisteri L. Lindström Sosiologiaa.

Torstaina marrask. 20 pnä klo 6 illalla maisteri J. E. Latukka Siweysoppia.

Lauantaina marrask. 22 pnä klo 7 illalla toimittaja J. Raitio Taloustiedettä.

Pöytyän Aurassa,

Työwäentalolla.

Sunnuntaina marrask. 16 pnä klo 4 iltap. maisteri L. Lindström Sosiologiaa.

Tiistaina marrask. 18 pnä klo 6 i.p. maisteri J. E. Latukka Siweysoppia.

Keskiwiikkona marrask. 19 p. klo 6 illalla toimittaja J. Raitio Taloustiedettä.

Torstaina marrask. 20 pnä klo 7 illalla toimittaja J. Raitio Taloustiedettä.

Yläneellä,

Työwäentalolla.

Lauantaina marrask. 15 pnä klo 7 illalla toim. J. Raitio Taloustiedettä.

Sunnuntaina marrask. 16 pnä klo 4 iltap. maist. J. E. Latukka Siweysoppia.

Sunnuntaina marrask. 23 pnä klo 4 iltap. maisteri L. Lindström Sosiologiaa.

Mynämäellä,

Työwäentalolla.

Lauantaina marrask. 15 pnä klo 7 illalla maisteri J. E. Latukka Siweysoppia.

Sunnuntaina marrask. 16 pnä klo 4 iltap. toimittaja J. Raitio Taloustiedettä.

Lauantaina marrask. 22 pnä klo puoli 7 illalla maisteri L. Lindström Sosiologiaa.

Luennoille on kuulijoilla wapaa pääsy.

— **Raittiusesitelmiä** pitää Turun raittiuspiiritoimikunnan puolesta herra O. Suwanto seuraawilla paikkakunnilla:

Marrask. 15 p. Maariassa, 20 p. Kyrössä, 21 p. Karinaisissa, 22 p. Tarwasjoella, 23 p. Marttilassa, 24 p. Koskella, 25 p. Kuusjoella, 26 ja 27 p. Kiikalassa, 28 ja 29 p. Suomusjärwellä, 30 p. Kiskossa, jouluk. 1 p. Muurlassa, 2 p. Salossa, 3 p. Uskelassa, 4, 5 ja 6 p. Perniössä, 7 p. Angelniemellä, 8 p. Halikossa, 9 ja 10 p. Sauwossa, 11 ja 12 p. Paimiossa, 13 p. Piikkiössä ja 14 p. Littoisissa.

Arwokas lahjotus Kemiön kunnalle.

Joku päiwä sitten lahjotti kansakoulunopettaja Nils Oskar Jansson Kemiöstä siwistyshistoriallisessa suhteessa mielenkiintoisen ja arwokkaan wapaailmamuseon kotipitäjälleen, sen nuorison hoidettawaksi. Museo, jonka arwon asiantuntijat owat arwioineet 100,000 markaksi sijaitsee Wretan Storgårdin maalla Kemiössä.

— **Wammaskosken silta** Tyrwäällä tarjottiin eilen pidetyssä urakkahuutokaupassa rakennettawaksi. Alimman tarjouksen 209,500 mk teki rakennusmestari Walo Antila Kauhajoelta. Asia ratkaistaan lopullisesti kuntain yhteisessä kuntakokouksessa.

— **Laitilan ryöstö.** Niinkuin eilisessä lehdessä kerrottiin, ryösti kolme tuntematonta ilkiötä tiistai-illalla Laitilassa seppä Antti Olsan, joka oli matkalla Koweron kylään ostamaan höyrykonetta, saaden häneltä 1,855 mk. 35 penniä rahaa. Roswoista, jotka tekosensa tehtyään lähtiwät Olsan kertomuksen mukaan Raumalle päin, ei wielä eilen illalla oltu saatu selkoa. Poliisiwiranomaiset etsiskelewät woroja.

— **Pahoinpitely.** Erään juowuksissa olleen kemiöläisen leipurin löiwät eilen klo 5 aikaan iltapäiwällä kumoon talon n:o 10 kohdalla Jäätsellä Rantakadulla muutamat miehet. Leipuri sai tällöin wähäisiä wammoja päähänsä. Juopuneen leipurin korjasi talteensa poliisi, kun sitä wastoin pahoinpitelijät lähtiwät karkuun Samppalinnawuorelle.

Rauman rautatie.

Liikennetulot tuntuwasti kaswaneet.

Rauman rautatien kokonaisliikennetulot tekiwät tämän wuoden kolmelta ensimäiseltä neljännekseltä 361,149 mk 47 pniä. Wastaawa summa wiime wuonna oli 259,420 mk 3 pniä, joten lisäys on liki 102,000 mk. Wertauksen wuoksi mainittakoon, että kokonaisliikennetulot koko wiime wuonna tekiwät 363,215 mk 57 pniä, joka summa on wain pari tuhatta markkaa suurempi kuin yhdeksän ensimäisen kuukauden tulot tänä wuonna.

— **Kuntien maatilanostot.** Ulwilan kuntakokouksessa t. k. 10 p. päätettiin ostaa kunnalle sanotun pitäjän Suosmeren kylässä tarjolla olewa Käyrä-Nordlundin 5/9 mantt. maatila korkeintaan 75,000 mkan hinnasta, jos se sille annetaan.

— **Tilankauppoja.** T. k. 10 pnä tehdyllä kauppakirjalla on maanwilj. M. Soini myynyt Askaisissa omistamansa Wähäjärwi-nimisen, 1/4 mantt. suuruisen tilan työm. F. S. Roineelle ja tämän waimolle A. A. Roineelle Turusta. Kauppahinta oli 17,000 mk. Wähäinen osa irtaimistoa seurasi mukana. Ostaja sai tilan heti haltuunsa.

— **Miehen ullakolta wiskaaminen Salossa. — Työmies Laakso wapautettu syytteestä.** Halikon wälikäräjillä tiistaina käsiteltiin lopullisesti juttu työmies K. A. Laaksoa wastaan, jota syytettiin siitä että hän wiime elok. 27 p., juopoteltuaan ensin Uskelan Moision kylässä olewassa Wilenin talossa yhdessä työmies J. E. Marjamaan kanssa, olisi työntänyt Marjamaan alas portaista sillä seurauksella että tämä saamastaan wammasta kuoli. Todistuksien puutteessa Laakso, jota on pidetty wangittuna, wapautettiin kaikesta edeswastuusta.

Häädetty työwäentalo.

Euran y. m. kuntain käräjäkunnan kihlakunnanoikeus tuomitsi toissapäiwänä Kiukaisten kappelin Panelian kylän työwäenyhdistyksen talon siirrettäwäksi pois maalta, jolla se nykyisin sijaitsee

— **Wankisiirtolat.** Etumiehen toimeen Helsingin kuritushuoneen siirtolaan on walittu m. m. Aug Talwinen Tammelasta.

Maailmanhistoria.

Julkisuuteen on jälleen lähetetty kaksi wihkoa, 21:s ja 22:s, tätä Tietosanakirja Osakeyhtiön julkaisemaa loistoteosta. Näissä wihkoissa, jotka sisältäwät jatkoa 4:een osaan, alkaa prof M. G. Schybergsonin esitys Englannin historiasta 1500-luwun jälkimäisellä ja 1600-luwun edellisellä puoliskolla. Tämän mielenkiintoisen ajan historia — Henrik 8:n, Maria Werisen, Edward 6:n, Elisabetin ja Maria Stuartin aika — on antanut myös tilaisuutta entistäkin runsaampaan ja waihtelewampaan kuwitukseen.

Ilmestyneitä aikakauslehtiä.

Pellerwo n:o 20.
Sana n:o 10.

Joutohetken juttua

Wenäjän kulkulaitosministeriö kuuluu pitäwän wälttämättömänä, että Turku mitä pikimmin saatetaan suoranaiseen pikajunayhteyteen Sewastopolin kanssa.

Sitä wastaan ei meillä luonnollisesti ole mitään muistuttamista. Waikka Wladiwostokin kanssa. Sen parempi waan.

Tähän asti olemme olleet suoranaisessa pikajunayhteydessä wain Krestyn wankilan kanssa.

Mutta nyt jo Sewastopoliin asti päästee.

Minkälaiset siellä lienewät wankilat?

No, sittenpähän nähdään kun sinne asti tullaan.

Tyytywäisyydellä woimme kuitenkin merkille panna, miten tämä Turku on yhtäkkiä tullut suureen huutoon ihmiskansain keskuudessa.

Ruotsalaiset puuhaawat rautatietä Oltantista Tukholmaan, Sewastopolissa panee kauppasääty toimeen meluisia ja arweluttawasti kapinalta haiskahtawia mielenosoituksia, saadakseen aikaan yhtämittaisen pikajunakyydin Turkuun.

Helsinkiläiset on wallannut lewottomuus ja hankolaiset olisiwat jo aikaa päiwiä repineet silmät päästämme, jos heillä siihen wain olisi tilaisuutta ollut.

Bore-yhtiö on taas lyönyt rekordin, päättäessään hankkia laiwoilleen langattoman sähkötyksen.

Langattomat sähkötykset — Sewastopolin pikajuna — junat lautalla Turusta Ruotsiin . . .

Eikö tunnu uuden ajan „siipien howina ja ratasten kituna!"

Ja täällä me sillä aikaa istumme ja haukumme rahatoimikamaria siitä, että se rakennuttaa satamaa waltioawun saamattomuudesta huolimatta!

Ei, kyllä kai me tällä hetkellä alamme tarwita satamaa enemmän kuin milloinkaan ennen.

Waikka se tuleekin tyyriiksi

*

Kuopiolaiset owat saaneet tarpeekseen, etten sanoisi enemmän kuin tarpeekseen poliisimestaristaan Lundeniuksesta.

Mikkeliläiset taas owat saaneet kylläkseen poliisimestari von Grossista.

Kuopiolaiset owat pyytäneet päästä Lundeniuksesta.

He toiwoisiwat Lundeniuksen sinne, missä pippuri, kaneli ja inkiwääri kaswaa.

Korkeat wiranomaiset owat harkinneet asemaa.

Juu, miksei!

Korkeitten wiranomaisten kaswot kirkastuiwat.

Pannaan Grossi Kuopioon ja Lundenius Mikkeliin.

Joten siis kuopiolaiset sanomalehtimiehet saawat warustautua wastaanottamaan niinkutsuttuja korwapuusteja ja mikkeliläiset tietäwät saawansa tulliensa sisäpuolelle sellaisen sankarin, joka milloin tahansa woi kutsua sotawäen heidän niskaansa.

Taitaa olla wähän waikea sanoa, kummalla puolen tästä waihdoksesta enemmän ihastutaan, Kuopiossako wai Mikkelissä.

Mutta wiisaita kuin Salomo owat meidän korkeat wiranomaisemme.

Eikäpä hieman wiisaampiakin.

Tiitus.

— **Wanhus kuollut järwen jäälle.** T. k. 6 pnä aamuhämärissä lähti huonekuntal. Kalle Haataja Kuusamon Kuontijärwelle asettelemaan werkkoja jään alle. Kun häntä ei alkanut kuulua oikeaan aikaan takaisin lähdettiin etsimään ja löydettiin klo 9 aikaan illalla jäälle kuolleena. Sydämenhalwauksen arwellaan lopettaneen wanhuksen elämän. Ijältään oli Haataja 60 waiheilla.

Pikku-uutisia

Nuorsuomalaisten Nuorten

kolmas ohjelmailta on tänään ja alkaa klo 8 illalla. Ohjelmassa on soittoa, humoristisia laulesityksiä, kertomus ja lyhyt puhe. Ainoastaan jäsenillä on sisäänpääsyoikeus. Luonnollisesti kaikki jäsenet, joilla suinkin on tilaisuus, saapuwat kokoon.

Terweisiä „Sointulasta".

Joku päiwä sitten saapui kotiseuduilleen Suomeen Malkosaarelainen Matti Halminen, kotoisin Lapualta. Hra Halminen on ollut maanwiljelijänä Malkosaarella siitä saakka kuin siellä Matti Kurikan toimesta perustettiin Sointula. Hän on nyt waan käymältä Suomessa ja palaa takaisin Malkosaarelle muutaman wiikon kuluttua. Halminen on kertonut, että suomalaisia on Malkosaarella nykyään noin 600 henkeä, jotka kaikki eläwät maanwiljelijöinä, omistaen 40 palstatilaa. Olot Sointulassa owat nykyään kokonaan porwarillisella kannalla. Kouluja siellä on kaksi, mutta niissä on molemmissa opetus englanninkielinen, koska waltio ei anna kannatusta suomenkielisille kouluille. Halminen sanoi suomalaisten maanwiljelijäin olewan muuten tyytywäisiä Malkosaarella

— Eikö suuressa isänmaassa tapahdu sellaista? Now. Wremjan Helsingin-sähkösanomassa kerrotaan, Helsingissä tapahtuneiden wiimeisten kawallusten johdosta, että petokset ja kawallukset alkawat tulla Suomessa jokapäiwäisiksi ilmiöiksi ja että nämä järkyttäwät sokeata uskoa suomalaiseen rehellisyyteen. Edelleen kerrotaan sähkösanomassa, että useat sähkön käyttäjät Helsingissä owat warastaneet wirtaa sitwuuttamalla mittarin ja että tätä owat tehneet etupäässä intelligenssiin kuuluwat henkilöt.

— Sergei Beilisin wapauttamisesta. Pet. Gas. julkaisee m. m. Suomen kreikanuskoisen arkkipiispan Sergein lausunnon Beilisin wapautuksen johdosta. Arkkipiispa Sergein mielestä ei uskonnollista kysymystä woida ratkaista oikeudessa. Niistä ei ole'aan tullut ratkaistuiksi, koska yksinkertaiset talonpojat eiwät ole woineet ottaa omalletunnolleen niin mutkikkaan kysymyksen ratkaisemista. Hywä wain, että Beilis on wapautettu.

— „Le Temps" Suomen wenäläistyttämisen seurauksista. Wiimeksi saapuneessa Le Temps'in numerossa on lehden Tukholman kirjeenwaihtajan lähettämä pitkähkö selonteko nykyisestä waltiollisesta asemasta Ruotsissa, prof. Pontus Fahlbäckin ehdotuksesta, että Ruotsi pyrkisi Saksan liittolaiseksi, tri Swen Hedinin suurista puheista Ruotsin warustusten lisäämisen tarpeellisuudesta, sekä ulkopoliittisista selkkauksista Törngrenin wehkeilujen johdosta. Waikka Wenäjän ja Ruotsin wälit kaiken muun johdosta woisiwatkin wielä pysyä entisellään, sanoo kirjeenwaihtaja, niin ainakin Suomen wenäläistyttäminen on perinpohjaisesti muuttanut Ruotsin strateegisen aseman ja tämän wuoksi käy Ruotsin nykyinen warustuspolitiikka pakolliseksi.

— 10-wuotisesta uskollisesta palweluksesta sai piirilääkäri Warenin luona Salossa palwelewa, Saarijärweltä kotoisin olewa Linda Krook muistoksi puoli tusinaa hopeaisia teelusikoita kauniissa kotelossa sekä Keis. Suomen Talousseuran hopeaisen kunniamerkin. Kodissa oli wiime sunnuntaina pantu toimeen pieni juhlatilaisuus, jossa isäntä piti puheen päiwän merkityksen johdosta, huomauttaen siitä, kuinka pitkällinen palweleminen on palwelijallekin edullisempi kuin alituinen muuttaminen, koska ensinmainittu lisää ammattitaitoa ja luottamusta ja wahwistaa kodin tunnetta.

— Kotiutuwia siirtolaisia saapuu tänään Turkuun Polariksella 42 henkilöä. Laiwa lähti Köpenhaminasta 6 tuntia myöhästyneenä, joten se saapunee tänne wasta klo 12 tienoissa pllä.

— Suomalaisia koneita Etelä-Amerikaan. Porista on näinä päiwinä lähetetty koneteollisuuden tuotteita yhteensä noin 6 tonnia, jotka tulewat erääseen tulitikkutehtaaseen Rio de Janeiroon Brasiliassa. Lähetys käsittää 25 tulitikkuwaunua, 40 wahatikkukelaa sekä muita tulitikkuteollisuudessa tarwittawia koneita.

— Suuret teollisuusarpajaiset Wiipuriin. Tiistaisessa kokouksessaan päätti Wiipurin teollisuusyhdistys toimeenpanna ensi wuoden syys-, loka- tai marraskuussa suuret teollisuusarpajaiset Wiipurissa. Arpojen luku on suunniteltu 100,000 ja hinnaksi 1 mk. kpl. Päåwoitot ostetaan ensi kesänä Wiipurissa pidettäwästä yleisestä kotiteollisuusnäyttelystä.

— Asuinhuoneiden luku Helsingissä on nykyisin noin 89,400. W. 1900 oli wastaawa luku 46,012, joten huoneluku 12 wuodessa on lisääntynyt 85 prosentilla.

— Donin kasakkain muistokappeli wihittiin sunnuntaina juhlallisesti Kuopion hautausmaalla. Saattueen, joka lähti wenäläiseltä kirkolta, etupäässä kulkiwat kirkollinen juhlakulkue. Donilta tilaisuuteen lähetetyn lähetystön jäsenet komeissa kasakkain sotilaspuwuissa, töyhtöhattuineen, läänin kuwernööri ja wenäläisiä sotilaswiranomaisia. Näiden jäljessä kulki soittokunta soittaen wirren 399 säweltä. Perässä kulki useita sotawäen komppanioita upseereineen. Wihkimisen toimittiwat wenäläiset papit siihen kuuluwine seremonioineen. Toinen papeista puhui sotamiehille ja tilaisuuteen kokoontuneelle yleisölle muistosanoja wainajista, koska sanoi kappelin alle olewan haudatun 22. Donilta tullut lähetystö laski kappeliin komean seppeleen. Sotawäki ampui tilaisuudessa yhteislaukauksia

— Saimaan puolen meriprotesti. Wiime maanantaina tehtiin Lappeenrannan raastuwanoikeudessa 4 meriprotestia. Kolme protestia aiheutui pienemmistä laiwaonnettomuuksista; neljännessä meriprotestissa oli kysymys erään hinaajalaiwan katoamisesta — telakalta.

Perhe-uutisia.

50 wuotta täyttää tänään Perniössä apteekkari Thorsten Waselius.

Muistettawaa tänään.

Nimipäiwä: Kristian.

Klo 12—1 pllä. Pörssitunti joka päiwä Turun Pörssissä, jonka kanslia on awoinna klo 9 a.p.—3 i.p.

Klo 6 i.p. Kaupunginwaltuusmiesten kokous.

Klo 8.15 i.p. Sirkus Fennia.

— Sirkuspainit. Eilen kamppailiwat ensimäisenä parina unkarilainen Langer ja Emil Olin. Heidän paininsa oli sangen kaunis ja wilkas. Maanmiehemme hartiat meniwät mattoon 16 minuutin kuluttua. Toisena parina esiintyiwät hollantilainen van der Dorf ja Carlo Re-Milano. He eiwät oikeastaan painineet, waan pitiwät kaikenlaisilla huwittawilla tempuilla ja „koiran'ureilla" yleisön mielestä erittäin rattoisana. Hollantilainen tuntui järjenlahjoiltaan olewan wähän „sellainen ja tällainen" ja teki toisella aikaerällä huwittawan hyppäyksen ja meni harteilleen. Kolmantena parina otteliwat wenäläinen Michailow ja Iiwari Tuomisto. Wenäläinen koetti kaikenlaisilla wäkiwaltaisilla wäännöillä kiusata Tuomistoa ja tekipä hän neljännellä aikaerällä „kolonelsonin", jolloin Tuomisto taidokkaasti sorti wenäläisen omaan otteeseensa. Aikaa meni 34 minuuttia. Tänään kamppailewat Langer ja Petrow, Olin ja Michailow sekä Re-Milano ja Järwinen.

Kirjallisuus ja taide

Sent Mahesa.

Wähän oli yleisöä Palokunnantalossa eilen; mikä sitten lie syynä; ei kaiketi se, että tämä tanssijatar pyrkii niin puhtaasti taiteellisiin waikutuksiin? Omituista joka tapauksessa kun ajattelee, miten täällä erään nopsajalkaisen mutta taiteellisesti hywin tawallinen „ballerinan" esityksiä wiime wuonna juostiin katsomassa.

Sent Mahesa on taiteilija niin puhtaasti kuin olla woi. Hänen „egyptiläiset" tanssinsa owat sommiteltuja muinaisegyptiläisen taiteen muotojen pohjalle niin suuressa määrässä, että ne usein owat kuin sarja egyptiläisiä maalauksia. Tämä koskee etupäässä ohjelman ensimäistä ja wiimeistä numeroa „temppelitanssia" ja „Isistä", joista jälkimäinen oli mainion tunnelmarikas sekä muodoiltaan unohtumattoman kaunis, ja molemmatkin, niinkuin yleensä kaikki nämä tanssit, plastiikansa omituisen sopusoinnun ja sirouden ja rytmiensä erikoisen sulon kautta erinomaiset. „Tamburiinin" wiehättäwä wäriwaikutus on erikseen mainittawa. Oudoin ja omituisin kaikista oli „siamilainen tanssi", joka todisti tawattoman korkealle kehitettyä ja pienimmätkin ruumiinliikkeet eläwöittäwää ilmaisukykyä.

Oli todella wahinko, että yleisö oli ollut niin kylmäkiskoinen, sillä tässä tarjoutui tilaisuus nähdä harwinaista, korkealle asteelle kehitettyä tanssitaidetta.

-nt-

Wäinö Sola

antaa täällä konsertin Akatemian talon juhlasalissa torstaina t. k. 20 p.

Tietosanakirja.

Wihot 117—118.

Tietosanakirjan wihot 117—118 owat ilmestyneet sisältäen hakusanat: Maalaustaide—Mach. Näissä wihoissa pistää silmään taloutta koskewien kirjoitusten runsaus. Mainittakoon wain seuraawat artikkelit: Yhdeksättä palstaa käsittäwä „Maanjako" (E. A. Piponius), „Maanjako-oikeus" (A. Charpentier) 4-palstainen „Maanluonnot" (E. A. Piponius), „Maanmuokkaus" (J. F. Suninen), „Maanwiljelyskemia" (A. Rindell), „Maanwiljelyskoetoiminta" (L. K. Relander), 6-palstainen „Maanwiljelysseura" (J. E. K. Sunila), 7-palstainen „Maanwuokra" (K. Haataja), „Maaomaisuus" (J. H. Wennola), „Maareformiliike" (J. Forsman), ja lopuksi 13-palstainen „Maatalous" (U. Brander ja O. Groundstroem), 14 palstaa käsittäwä „Maatalousopetus" (U. Brander) sekä wihdoin „Maawero" (R. Erenius). Kuten näkyy kokonainen oppikurssi maatalouden alalta.

Liitteinä seuraa 5 maanjaon kehitystä esittäwää karttaa, joista 2 wärillistä, sekä kaksisiwuinen kuwasarja Suomen Maatalouskouluja.

— **Lappeenrannan kaupungin historiasta** on ilmestynyt ensimäinen osa, jonka on kirjoittanut tri Jalkanen. Loppuosan tulee laatimaan maist. Soikkeli.

KAUTTA MAAN
tunnetut sieviksi, ajanmukaisiksi ja halvoiksi ovat
W. Pettersson
Eerikinkatu 6B
„saumattomat"
Kihlasormukset
Sujelusmerkki neljälehti apila
Kelloja, periä, lusikoita y. m.

Turun Maamittaustoimisto
Aug. Ölander Turussa. Humalistonk. 8.
Puhelin 1271.

Muualta kotimaasta

Kawallukset Tampereen poliisikamarissa

Blåfield ja Gahmberg wihdoinkin erotetut wiroistaan.

Kumpikin herroista asetetaan syytteeseen. Blåfield erotettaneen sotapalweluksestakin.

Kenraalikuwernööri on wiime tiistaina wirasta erottanut Tampereen w. t. poliisimestarin luutnantti R. Blåfieldin Tampereen poliisilaitoksessa tehtyjen kawallusten johdosta. Hänen jälkeensä ei ole Tampereen poliisimestarin paikkaa wielä täytetty, waan hoitaa poliisimestarin wirkaa toistaiseksi waralääninsihteeri E. Sulamaa. Kysymys luutnantti Blåfieldin erottamisesta sotilaspalweluksesta jää sotaministerin ratkaistawaksi.

Hämeen läänin kuwernööri on samalla wirasta erottanut Tampereen poliisikamarin sihteerin H. Gahmbergin.

Kuwernööri Spåre tulee tekemään esityksen kanteen nostamisesta luutnantti Blåfieldiä wastaan Turun howioikeudessa sekä poliisikamarin sihteeri Gahmbergia wastaan Tampereen raastuwanoikeudessa.

Wenäjän alamainen yrittänyt äänestää Raudun kuntakokouksessa

Raudun wiime kuntakokouksessa t. k. 8 pnä oli esillä m. m. erään tien laittaminen. Osa kokouksessa olleista waati asiassa äänestystä, kun taas toiset tahtoiwat asian ilman sellaista ratkaistawaksi. Kun äänestystä weroäyrin perusteella oli waadittu oli se toimitettawa.

Äänioikeutaan tahtoi silloin käyttää m. m. Wepsänkylässä maata omistawa Mikko Hipeli. Hänen tahtoessaan äänestää huomautti eräs kokouksessa läsnäollut, ettei Hipeli, hän kun on Wenäjän alamainen, saa äänestää. Kokouksen puheenjohtaja urkuri J. Kosonen ei sen wuoksi antanutkaan Hipelin äänestää.

Alfred Russel Wallace.

Elämäkerrallisia tietoja.

Muutama päiwä takaperin kuoli, kuten on kerrottu, englantilainen luonnontutkija Alfred Russel Wallace. Hänen elämäkerrastaan kannattaa mainita tarkemminkin kuin aikaisemmin on tehty.

Wallace toimi ensin nuorena maanmittarina ja arkkitehtinä, mutta luopui pian siitä uralta omistautuaksensa kokonaan luonnontutkimukselle. W. 1848—50 tutki hän Amazoni-joen ja Rio Negron ympäristöjä. Paluumatkalla kadotti hän kaikki kokoelmansa ja käsikirjoituksensa, mutta julkaisi kuitenkin teoksen „Retkeilyjä", joka laski perustuksen hänen maailmanmaineellensa. Wielä merkillisempi oli hänen kahdeksanwuotinen oleskelunsa (1854—62) Intian saaristossa. Tutkiessaan näiden seutujen kaswistoa ja eläimistöä oli hän, tietämättä mitään Darwinin tutkimuksista, tehnyt muutamia lajien syntyä koskewia johtopäätöksiä, jotka hän esitti eräässä tutkimuksessa, joka ilmestyi 1858, samaan aikaan kuin Darwinin tutkimus samasta asiasta, esittäen molemmat tutkijat melkein samoja johtopäätöksiä. Mukanansa suuri eläintieteellinen kokoelma (100,000 hyönteistä ja 80,000 lintua) palasi w. 1862 Englantiin, jossa hän w. 1869 julkaisi „Malaijin saaristo"-nimisen teoksen, saaden siitä Parisin maantieteellisen seuran ja „Royal societyn" suuret kultamitalit. Sitten seurasi suuri joukko pienempiä tutkimuksia, kunnes w. 1876 ilmestyi hänen suurenmoinen teoksensa „Eläinten maantieteellinen lewiäminen", jolla hän laski wankan pohjan eläinmaantieteelle. Teoksessaan „Darwinismi" (1889) antaa hän mestarillisen yleissilmäyksen darwinismin sisällykseen, esittäen sen kehitystä Darwinin kuoleman jälkeen, sekä tarkastelee sitä wastaan tehtyjä wastawäitteitä. Waikka hän pääasiallisesti hywäksyy Darwinin mielipiteet, poikkeaa hän kuitenkin hänestä monessa kysymyksessä, esimerkiksi mitä tulee lintujen ja perhosten loistawien wärien syntyyn, mitkä W. pitää luonnollisen walinnan tawallisen toiminnan, eikä, kuten Darwin naaraa walinnan tulokseksi. Myöskin mitä ihmisen syntyyn ja alkuperään tulee, oli Wallace toisella kannalla kuin Darwin. W. oli sitä mieltä, että ihmisen täydellinen ruumiinrakenne ja woimakkaasti kehittyneet aiwot owat eläimellistä alkuperää; mutta wastoin Darwinia, joka koettaa johtaa myöskin ihmisen siweellisen luonnon ja älylliset ominaisuudet eläinten alkeellisista waistoista asteettain tapahtuneen mukautumisen ja kehityksen kautta, painostaa W., että siwistyneellä ihmisellä on ominaisuuksia, joita ei lainkaan tawata willikansoissa, mutta äkkiä ja täysin kehittyneinä esiintywät siwistyskansoissa. Nämät ominaisuudet eiwät siis ole woineet syntyä luonnollisen walinnan kautta, waan owat henkistä laatua ja woidaan selittää wain sitten, että jokin uusi woima on käynyt waikuttamaan elimistön kehitykseen. W. ei siis hywäksy materialistisen teorian periaatteita, waan on päinwastoin sitä mieltä, että kehitysoppi antaa ehdotonta tukea uskolle ihmisen henkiseen luontoon. 1870-luwulla hämmästytti W. maailmaa sillä innolla, millä hän kävi puolustamaan spiritistisiä ilmiöitä, joiden tieteellistä merkitystä hän koetti osottaa useissa julkaisuissa. Myöskin sosialisille ja waltiollisille kysymyksille on W. omistanut huomiota; niinpä hän w. 1882 julkaisi esityksen maanomistuskysymyksestä, ehdottaen maan kansallistuttamista nykyisten yhteiskuntawammojen parannuskeinoksi.

Wallacen ajatuksia sosialistisista oloista.

Kun Wallace wiime tammikuulla täytti 90 wuotta, hämmästytti hän maailmaa ihmeteltäwällä luontaisella pirteydellään, jota ei pitkälle kulunut ikä ollut pystynyt waimentamaan eikä lakkaamaton, ankara tieteellinen työ uuwuttamaan. Kodissaan Broadstonessa antautui wanhus wilkkaaseen keskusteluun niiden monien sanomalehtimiesten kanssa, jotka tungeksiwat hänen ympärillänsä, saadaksensa kertoa jotakin tuosta suuresta miehestä, jonka tiedettiin yhä, waikka olikin wetäytynyt syrjään, heikontumattomin sielunwoimin seuraawan ajan suurien kysymysten kehitystä, omasta puolestaan ollen mukana työssä niiden ratkaisemiseksi. Ja kun haastattelija astui hänen työhuoneeseensa, näki hän edessään wielä wallan murtumattoman miehen, jonka walkoiset hapset ja walkoinen parta tosin todistiwat korkeaa ikää, mutta jonka warsi oli suora, jonka kädenlyönti oli woimakas, jonka silmät säteiliwät neroa ja elinwoimaa ja jonka rohkea elämänkatsomus oli täynnä tarmokasta optimismia.

Niinpä kertoo eräs silloinen haastattelija Wallacen häneltä kysyneen, mitä Lontoon nuori polwi siihen aikaan toimi; itse oli hän ollut jonkun aikaa syrjässä maailman hälinästä. Haastattelija kertoi wanhukselle päiwän waltiollisista ja sosialisista riidoista ja lopetti puhumalla „hälinästä ja lewottomuudesta ihmisten mielissä ja suurkaupungin kaduilla."

„Hälinää ja lewottomuutta!" huudahti 90-wuotias hänen kirkkaiden silmiensä wälähdellessä silmälasien takaa. „Hälinää ja lewottomuutta — kuta enemmän sitä, sitä parempi meille kaikille. Se on aina hywä merkki siitä, että ihmiskunta todellakin elää ja edistyy, enkä minä puolestani koskaan ole nähnyt maailmaa niin kirkkaassa päiwänwalossa kuin nyt yhdeksänkymmentä wuotta täyttäessäni. Me emme lainkaan kaipaa tyyntä, waan me tarwitsemme päinwastoin wielä enemmän lewottomuutta ja hälinää ja ennen kaikkea paljon enemmän tointa ja päättäwäistä rohkeutta!"

Sitten kertoi hän alottaneensa juuri nyt kirjoittaa uutta kirjaa, jossa käsitellään juuri sitä, mitä aika hänen mielestään parhaiten tarwitsee, ja jossa hän aikoo esittää yhteiskunnallisen uskontunnustuksensa. Wallace oli hiljattain intoisella tawalla lausunut julki myötätuntonsa suureen kaiwostyömiesten lakkoon ja waatinut mitä jyrkimpiä sosialisia uudistuksia. Myöskin nyt painosti hän niiden tarpeellisuutta, ylisteli yleistä työlewottomuutta merkkinä uuden ja paremman ajan koittamisesta ja lausui:

„Meidän täytyy alkaa uusi tasoitusten aika sekä ylhäälle päin että alaspäin: ne, joiden elämänehdot owat huonoimmat, owat nostettawat joka suhteessa parempiin oloihin, ja ne, joilla on liian paljon tämän maailman hywää, owat pakotettawat luowuttamaan sen, mikä heillä on liikaa Täytyy kokonaan häwittää perintöoikeus: pahempaa ei woi tehdä nuorelle miehelle kuin että hänet pannaan perimään suuri omaisuus, ja tieto siitä, että hän lailliseen ikään tultuaan saapi periä niin ja niin monta kymmentä tuhatta, on turmellut siweellisesti ja ruumiillisesti yhdekkin rikkaiden nuorukaisten ympäristö kin rikkaiden nuorukaisten ympäristö turmeltuu samasta syystä. Nyt jo syntyneet pitäkööt perintö-oikeutensa, kuitenkin erinäisillä rajoituksilla; mutta syntymättömillä ei ole mitään oikeuksia, ja niiden perinnön ottakoon haltuunsa waltio sillä edistääksensä maallisesti huono-osaisten onnea."

„Köyhyys on nykyajan suurin paha", jatkoi wanhus innokkaasti. „Eikö ole hirwittäwä syytös nykyaikaista yhteiskuntaa wastaan, että kuta rikkaampi joku kansa on toiseen suuntaan, sitä köyhempi se on toiseen? Englannilla ei ole koskaan ollut sellaista „sulku"-wuotta kauppaan ja teollisuuteen nähden kuin 1912, mutta köyhyys huono-osaisten keskuudessa ei ole koskaan ennen ollut niin huutawan suuri. Syy on siinä, että ihmiskunta on wuosituhansien kuluessa edistynyt älyssä ja tekniikan puolesta, mutta ei ole edistynyt siweellisiltä woimiltaan. Meillä owat sosialiset olot yhtä nurinkuriset ja wiheliäiset kuin entisaikana, mutta paheita on enemmän ja ne mitä hirwittäwintä laatua; me wäärennämme kansan rawinnon pahemmin kuin koskaan ennen. Tehdastyö ja rawintoaineiden wäärennykset owat synnyttäneet ennen tuntemattomia tauteja, jotka turmelewat koko asujamiston."

Iwailtuaan wielä sitä siwistystä, jonka korkeimpana ilmauksena owat Dreadnought'it, sanoi Wallace kuitenkin wiimeksi, että toiweet muutoksesta parempaan päin nyt toki owat mitä parhaat: „Yleinen työlewottomuus on alkanut opettaa ylemmille luokille, miten suuresti ne owat riippuwaisia warsinaisesta kansasta, ja tämä ymmärtämys tuopi mukananansa uudistuksiin taipuwaisuuden. Warsinkin Englanti woipi pitää itseänsä onnellisena, kun sillä on rahaministerinä ja etewimpänä kehityksen johtajana niin mestarillinen poppamies kuin Lloyd George. Minä olen, kuten sanottu, alkanut juuri nyt kirjoittaa kirjaa kaikesta tästä."

Sitten astui 90-wuotias riwakkaasti muutamia askeleita edestakaisin huoneessa, nauroi iloisesti, iski nyrkkinsä pöytään ja lausui wieraalle: „Wiekää terweiset piispoille ja kaikille muille papeille, että se kirja tulee heitä kauhistuttamaan!"

Vaikutus hämmästyttävä!

Forman nuhaa vastaan rasia 40 penniä

15109

✝ Nuutti Wuoritsalo

Eilen klo 2 aikaan i.p. kuoli Helsingissä Mehiläisen sairaalassa kirjailija Kotkan yhteiskoulun opettaja, fil. maist. Nuutti Wuoritsalo (synt. Hornborg).

Wuoritsalo syntyi Helsingissä 1878, ollen siis kuollessaan wain 35-wuotias. Ylioppilaaksi hän tuli 1896 ja fil. kandidaatiksi 1900. Wuosina 1902—07 hän toimi opettajana suom. normaalilyseossa Helsingissä hoitaen saksan- ja ranskankielten lehtorinwirkoja sekä ww. 1907—09 Helsingin suomal. realilyseossa. Wuodesta 1904 toimi Wuoritsalo muutaman wuoden Uuden Suomettaren wakinaisena kirjallisuus- ja teatteriarwostelijana. „Ajan" toimittajia sekä „Tuulispään" toimittajia ja perustajia hän niinikään oli.

Suuremmalle yleisölle on hän tunnettu pirteänä humoristisena kirjailijana. Hänen tuotannostaan mainittakoon parodia „Kiliikkuja", 3-näytöksinen pila „Wirkistysmatka", yksinäytöksinen pila „Perintö" ynnä monet muut pirteät kynäntuotteet.

Kuopion poliisilaitos.

Kuvernööri tarkastaa.

Kuopion läänin kuvernööri on tämän viikon aikana toimittanut tarkastusta Kuopion poliisilaitoksessa. Tarkastus on lähinnä aiheutunut työmies Räsäsen pahoinpitelystä ja kuolemasta poliisilaitoksen säilytyshuoneessa. Tarkastus lienee osottanut, että korjaus säilytyshuoneisiin nähden on tarpeen.

Karkuteille lähteneitä waunuja.

Aiheuttaneet yhteentörmäyksen.

Postijunan nro 782 saapuessa toissa illalla Lieksan asemalle, törmäsi se klo 9,46 i.p. kilometrillä 726 radalla olewia kuutta paperiwaunulla kuormattua G-waunua wastaan, jotka oliwat Lieksan päiwystäjäjunan miehistön huomaamatta irtautuneet junasta matkalla Pankakosken waihteelta Lieksan asemalle. Postijunan kuljettaja huomasi radalla olewat waunut niin myöhään, ettei jarrutuksesta huolimatta saatu junaa pysähtymään, waan törmäsi se karanneita waunuja wastaan sillä seurauksella, että weturin, matkatawara- ja postiwaunun puskimet wioittuiwat ja karanneista waunuista wahingoittui kaksi enemmän ja yksi wähemmän. Junan miehistöstä sai jarrumies Happonen werihaawan päähänsä, jonka rautatielääkäri Lieksassa sitoi. Onneksi eiwät matkustajat loukanneet hengenwaarallisesti, waan pääsiwät pienillä tärähdyksillä. Postijuna saapui tämän johdosta Nurmekseen 2 tuntia myöhästyneenä. Klo 2 yöllä saatiin rata selwäksi.

Karkuunpääsemisen syy.

Myöhemmin ilmotetaan, että syynä waunujen irtautumiseen päiwystäjäjunasta oli se että yhden waunun wetokoukku oli ollut suora. Waunut oliwat jo klo 7-illalla wierineet rataa pitkin sille paikalle, missä onnettomuus tapahtui. Itsekseen ne oliwat kulkeneet noin 600 metriä alamäkeä. Tänään saapuu paikalle w. t. liikennetarkastaja toimittamaan tutkimuksen tapahtuman johdosta.

Tulipalo.

Isä ja poika liekkien saaliiksi.

Eilistä wasten yöllä noin klo 12 tienoissa paloi porokssi suutari Aksel Pekkolan tupa Mäntyharjun kirkonkylässä. Liekkien uhriksi joutuiwat itse Pekkola ja hänen poikansa, kauppa-apulainen Martti Pekkola. Kolme muuta henkilöä, jotka makasiwat samassa tuwassa, pelastui akkunan kautta.

Pekkola oli 50- ja hänen poikansa 19-wuotias. Palanut rakennus oli wakuutettu Mäntyharjun kunnan paloapuyhtiössä. Syytä tulen irtipääsyyn ei tiedetä.

Kuopion wesijohto walmistuu.

Eilen saapui Kuopioon englantilainen insinööri G. Harrey ja ryhtyi laittamaan kuntoon Kuopion vesijohtolaitoksen puhdistuslaitetta. Ensi viikolla jo hän saanee työnsä valmiiksi ja vesijohtolaitos ryhtyy antamaan käyttökelpoista vettä kaupunkilaisille.

— **Osuuskauppa konkurssiin.** Aikoon osuuskauppa Luopioisissa on päättänyt lopettaa toimintansa ja tullaan kaupan hallinnon puolesta jättämään konkurssianomus Hauhon tuomiokunnan tuomarille.

— **Miestappoja.** T. k. 9 pnä murhattiin tanssiaisissa Salmissa Jegor Mattila niminen mies. Murhaaja on nimeltään Iwan Broikin. Hän leikkasi linkkuweitsellä M:n kaulawaltimon poikki.

— **Tapaturma. — Kuolema seurauksena.** Kalajoen Metsäkylässä lähti kotikylällään maanwiljelijä Matti Nikula pyöräilemään wiime torstaina t. k. 6 pnä iltapimeässä. Eräässä pienoisessa mäessä ajoi häntä wastaan pari Metsäkylän nuortamiestä myös polkupyörällä, jolloin pyöräilijäin toisiaan siwuuttaessa lienee toisen wastaantulijan selässä olewan pyssyn piippu lyönyt Nikulaa kaswoihin silmän alle suuren haawan. Iskun horjauttamana suistui Nikula maahan, jossa ruhjoi warsin pahoin pääluunsa kiwiin. Wahingoittunut menetti heti tajuntansa, josta ei toipunut lääkärin hoidossa kaan. Loukkaantunut kuoli wiime sunnuntaita wasten yöllä.

Urheilu

Berlinin kisat.

Englantilaisten ehdotus kisain ohjelmaksi.

Näinä päiwinä on ilmestynyt julkisuuteen englantilaisten laatima ehdotus Berlinin kisain ohjelmaksi. Ehdotus tulee ensi wuonna kokoontuwan olympialaisen komitean käsiteltäwäksi.

Useissa kohdin on ehdotus Tukholman kisain ohjelman kaltainen. Kuitenkin owat englantilaiset poistaneet ohjelmasta sellaiset urheilulajit kuin golf-pelin, purjehduksen, painonnoston moottoriwenekilpailun j. n. e. Muuten owat he melkein muuttamattomana hywäksyneet I. A. A. F:n wiime kesänä pidetyssä kokouksessa hywäksytyn ohjelman. Painikilpailut tapahtuwat ehdotuksen mukaan wiidessä sarjassa. Pyöräilyssä ehdottawat englantilaiset toimeenpantawaksi wain ratakilpailuja. Juoksuja ehdottawat he toimeenpantawaksi seuraawilla matkoilla: 1 000 m. juoksu, 2.000 m. joukkuejuoksu ja 10 ja 100 km. juoksut sekä 15 km. maantiejuoksu. Jalkapallokilpailut ehdotetaan pysytettäwiksi entisellään mutta woimistelusta pyyhitään näytökset pois. Uintiin on tullut lisää 400 m. selkäuinti miehille, waihtolewat kerroshypyt 5 ja 10 m. korkeudelta ja naisille 300 m. uinti wapaata uintitapaa käyttäen. Niiksi tullee kysymys luistinkilpailuista, joita sekä Englanti että Saksa kannattawat.

Tällainen on pääpiirteissään englantilaisten ehdotus ja lähetetään se ensi tilassa kaikkien maitten urheilujärjestöjen harkittawaksi.

— **Budapestin mestaruuskilpailut** suoritettiin äskettäin ja saatiin niissä melko hywiä tuloksia. Kiekonheiton woitti Toldi 44,75 m., pituushypyn Kovacs 680 sm. ja 1,500 m. juoksun Varady ajalla 4.26. Samaan aikaan kilpailtiin Unkarin mestaruudesta 15 km. juoksussa, mihin kaikki kansallisuudesta huolimatta saiwat ottaa osaa. Kilpailun woitti wanha itäwaltalainen juoksija Kwiston ajalla 53.37. Varady oli toinen.

— **Basil Rudd** on etelä-afrikalaisen nuorukaisen nimi, johon siellä kiinnitetään suuria toiweita. Hän opiskelee nykyään Oxfordin yliopistossa ja otti äskettäin osaa loistawalla menestyksellä „freshmenien" (keltanokkain) kilpailuihin. 100 yardin matkalla hänet woitti wain rinnan mitalla amerikalainen Hawens, jonka ajaksi merkittiin 10,4 sek.; 440 yardin matkalla hän taasen woitti tunnetun olympiamiehen N. S. Taberin n. 20 yardia ja saawutti tuloksen 50,2 sek. Tulokset owat aiwan erikoisia, sillä R. ei ole ensinkään saanut tähän asti ohjausta keneltäkään treenaajalta. Wasta nyt alkaa hän järkiperäisen harjoituksen.

Kauppa ja Merilii̇ke

— **Liikealalta.** O. Y. Granitin Helsingin konttorinjohtajaksi on yhtiön johtokunta walinnut luutnantti Leo Karstenin.

Sotaretki sanomalehden toimitukseen.

Linzistä, marraskuun 11 pnä. Sosialistilehti Wahrheit sisälsi äskettäin uutisen, että muutamat neljännen rakuunarykmentin upseerit olivat eräänä yönä toimeenpanneet metelin Emsissä, jolloin oli revolvereilla ammuttu. Useita upseereja tuli tänään lehden toimitukseen. He vetivät esiin terotetut miekkansa ja haavottivat useita kirjapainon henkilöitä. Vihdoin heiltä saatiin aseet pois ja miekat katkaistiin, jonka jälkeen heidät jätettiin rykmentin päällikön haltuun.

Tiede ja tekniikka

Nobel-palkinnot.

Kemian ja fysiikan palkintojen saajat.

Tukholmasta, marraskuun 12 pnä. Ruotsin tiedeakatemia on jakanut wuoden 1913 Nobel-palkinnon fysiikassa professori Kamerlingh Onnesille Leydenistä ja kemiassa professori Alfred Wernerille Zürichistä. Molemmat palkinnot owat tänä wuonna suuruudeltaan 143,010 kruunua.

*

Professori Onnes on syntynyt Groningenissä 1853. Hänellä on Leydenissä hywin warustettu ja ulkomaisten tiedemiesten paljon käyttämä kylmä-laboratorio. Hänen tunnetuin saawutuksensa on heliumin tiiwistäminen. Tämän hän onnistui tiiwistämään wedeksi n. 268 asteen kiehumapisteessä.

Prof. Werner on syntynyt w. 1866 Mühlhausenissa ja tuli wakinaiseksi professoriksi Zürichin yliopistoon 1895. Hän on aikakauskirjoissa julkaissut suuren joukon sekä orgaanista että epäorgaanista kemiaa käsitteleviä kirjotuksia. Erikoisesti hänen tutkimuksensa metalleissa esiintywistä moninaisista suoloista owat antaneet hänelle aiheen teorian muodostamiseen siitä, miten atomit sitowat toisiaan molekyylissä.

Skandinawia

Kysymys tupakkamonopolista Ruotsissa.

Ei waltion monopoolia eikä yksityistä tehdasmonopooliyhtiötä.

Ruotsin tulewille waltiopäiwille tulee jätettäwäksi kuninkaallinen esitys tupakanwerotuksen järjestämisestä. Kuluneen kesän aikana on tehty paljon työtä sen seikan selwittämiseksi, mille perustalle hallituksen tarpeelliseksi katsoma werotus on laskettawa. Tämä työ ei ole kuitenkaan edistynyt wielä niin pitkälle, että woitaisiin sanoa, mitä werotusmuotoa hallitus tulee puoltamaan. Näinmuodoin Ruotsin lehdissä aikaisemmin näkyneet tiedot tupakan walmistuksen ja myynnin ottamisesta waltion monopooliksi tai yksityisen tehdasmonopooliyhtiön perustamisesta owat mielikuwituksen tuotteita.

Tanskan seurakuntataistelu.

Muuan kansankirkon papeista pyytää eroa uskonsa wuoksi.

Muuan Tanskan kansankirkon tunnetuimmista papeista Morten Larsen Holsterbrosta on kiinnittänyt yleisen huomion persoonaansa eräällä puheellaan, jonka hän wiime sunnuntaina piti jumalanpalweluksessa Holsterbron kirkossa. Kun hän nimittäin oli toimittanut alttarijumalanpalweluksen ja astunut saarnatuoliin, ilmotti hän, ettei hän tahtonut pitää saarnaa, kun hän oli tullut wakuutetuksi siitä, ettei hän enää woinut olla kansankirkon pappina, waan aikoi jättää erohakemuksensa. Hän piti seurakunnalle puheen, jossa huomautti, että hän oli menettänyt uskon siihen, että seurakunta kansankirkossa woisi saada oikeuden ja wapauden kristillisen edeswastuun kantamisen. Hän huomautti edelleen, että seurakunnalle oli koittanut koettelemuksen aika, joka tulisi osottamaan, oliko seurakunnan tähän saakka nauttima wapaus ollut turha wai eikö. Pastori Larsenin puhe teki suuren waikutuksen kuulijoihin, ja sen päätyttyä suoritettiin jumalanpalwelus loppuun.

Hirweä lumimyrsky Yhdyswalloissa.

Lontoosta, marraskuun 11 p. Newyorkista saapuneiden sähkösanomatietojen mukaan on Yhdyswalloissa raiwonnut hirweä lumimyrsky. Cleweland ja Pittsburg owat kokonaan eristetyt. Junat saapuwat Chicagoon suuresti myöhästyneinä.

100 ihmistä kuollut. Laiwoja hukkunut miehineen päiwineen.

Clewelandista, marraskuun 12 pnä. Täällä raiwosi eilen ankara lumimyrsky. 100 ihmistä on kuollut. Puhelin- ja sähköjohdot owat wioittuneet. Erie-järwellä on nähtäwästi hukkunut useita laiwoja. Lastihöyrylaiwa Hawgood on hukkunut miehineen päiwineen.

Wenäjä

Beilisin juttu.

„Wirallisen Wenäjän toiminta tässä jutussa on tehnyt melkein mahdottomiksi Wenäjän lainat ulkomailla", sanoo Times

Lontoosta, marraskuun 12 p. Täkäläinen sanomalehdistö jatkaa tänään lausuntojaan Beilisin jutussa. Times wakuuttaa, että wirallisen Wenäjän toiminta tässä jutussa on tehnyt melkein mahdottomiksi Wenäjän lainat ulkomailla.

Lewottomuus Pietarin yliopistossa.

Pietarista, marraskuun 12 p. Täkäläinen yliopisto oli taas eilen poliisin ympäröimänä. Ylioppilaat saapuiwat yliopistoon pienemmissä joukoissa wasta klo 11 jälkeen aamulla. Toistaiseksi on tuntematonta, tuleeko prof. Kosorotow luennoimaan wai ei. Luennon pitäisi olla klo 2 päiwällä. Yliopiston ympärillä on wilkasta liikettä. Kansan keskuudessa on huomattawissa erikoisen paljon ylioppilaita. Huhujen mukaan tulee prof. Kosorotow luennoimaan yliopistoon tuodun poliisin walwoessa järjestystä.

Luento poliisin turwissa mustasotnialaisille.

Pietarista, marraskuun 12 p. Prof. Kosorotow piti tänään luennon yliopistolla klo 2 aikaan päiwällä. Hän saapui yliopistoon poliisimestarin seuraamana. Mustasotnialaiset ylioppilaat ottiwat hänet kättentaputuksilla wastaan ja seurasiwat häntä luentosaliin, jossa Kosorotow piti heille luennon. Mustasotnialaisia ylioppilaita oli noin 50, ja oliwat he ainoat kuulijat. Poliiseja oli yliopiston pihalla ja käytäwillä.

Beilisin juttu ja sanomalehdet.

34 lehteä sakotettu, 30 lehteä takawarikoitu, 4 toimittajaa wangittu ja 2 lehteä lakkautettu.

Rjetshin tietojen mukaan on Beilisin jutun johdosta sakotettu 34 lehteä kaikkiaan 10,400 ruplalla. Takawarikkoon on otettu 30 lehteä, jonka ohessa toimittajat on saatettu edeswastuuseen. 4 toimittajaa on wangittu ja 2 sanomalehteä lakkautettu.

Huhut.

Mikä tulee Durnowosta?

Huhujen johdosta, joiden mukaan waltakunnanneuwoston jäsen Durnowo nimitettäisiin ministerineuwoston puheenjohtajaksi Kokowtsowin tilalle, on Rjetsh haastatellut waltakunnanneuwoston oikeiston johtajaa P. P. Kobylinskia, joka on haastattelijalle ilmottanut, että hän ei puolestaan usko Durnowon nimittämistä koskewiin huhuihin wallankaan sen wuoksi että huhujen mukaan Durnowosta tulisi salkuton ministeri, jollaisia Kobylinskin mielestä Wenäjän laki ei ollenkaan tunne. Tosin Durnowolle woitaisiin antaa sisä- tai walistusministerin salkku, mutta näitä paikkoja ei Kobylinskin mielestä woitane pitää nykyisin wapaina. Enemmän todenmukaisena piti Kobylinski huhuja Durnowon nimittämisestä waltakunnanneuwoston puheenjohtajaksi. Neuwoston nykyinen puheenjohtaja Akimow on tosin kyllä toipunut sairaudestaan, mutta on jo aikoja sitten ilmottanut luopuwansa waltakunnanneuwoston puheenjohtajan toimesta. Kobylinskin mielestä on Durnowo warmimpia ehdokkaita waltakunnanneuwoston puheenjohtajan paikalle. Hänen nimittämisensä ei woi kuitenkaan tapahtua ennen tammikuun 1 päiwää.

Duuman talonpoikaisryhmä muodostettu.

Pietarista, marraskuun 12 p. Tänään oli duuman talonpoikain kokous, jossa kaikki ryhmät oliwat edustettuina. Lokakuulaisten, natsionalistien ja oikeistolaisten ryhmän talonpojat waliittiwat ettei heidän ryhmänsä kiinnitä tarpeeksi huomiota talonpoikain tarpeisiin, waan hommailewat yksinomaan politiikan alalla. Näin jääwät talonpoikia koskewat kysymykset ratkaisematta. Tämän wuoksi päätettiin muodostaa erityinen talonpoikaisryhmä. Uuden ryhmän muodostamista warten asetettiin erityinen toimikunta.

— „Sananvapaus". Birsh. Vjedomostin tietojen mukaan on Deni-lehden eilinen numero otettu takavarikkoon.

Hierontaa ja Sairasvoimistelua

Martta Ratamo

14946 Länt. Rantak. 35. Tavat. 2—4.

Nykyinen suurwaltiollinen asema.

Englannin waltiomiesten lausuntoja.

Lontoosta ilmotetaan: Siinä tawanmukaisessa juhlassa, joka aina pidetään lord mayorin waalin johdosta, oliwat m. m. läsnä pääministeri Asquith, Amiraliteetin ensimäinen lordi Churchill, muut ministerit, arkkipiispat ja diplomaattikunta. Wastatessaan Englannin laiwaston kunniaksi esitettyyn maljaan, lausui Churchill, että nykyisin on Europan rauhaa uhkaawa waara melkoisesti wähentynyt, mutta siitä huolimatta ei woi olla puhettakaan warustusten wähentämisestä nykyhetkellä. Kosketellessaan Balkanin tapahtumia lausui Asquith, että waikka rauha onkin päässyt woitolle, niin ei kuitenkaan wielä woi tehdä mitään yhteenwetoa. Waltojen edeswastuu on suuri niiden uusien kansojen edessä, joiden holhoojiksi ne owat ryhtyneet. Asquith lausui wielä julki täydellisen tyytywäisyytensä sen johdosta, että oli rajotettu aseellisen yhteentörmäyksen alaa ja ettei se ulottunut Aasian Turkkiin asti. Englannin hallitus haluaa säilyttää sen koskemattomana, eikä Englanti woi myöskään olla wälinpitämätön kaiken sen suhteen, joka koskee pyhiä paikkoja. Parhaiten turwaawat Turkin koskemattomuuden sisäiset uudistukset, jotka on toimeenpantawa suurwaltojen myötäwaikutuksella.

Meksikon tapauksista puhuessaan mainitsi Asquith, että Englanti on tunnustanut presidentiksi Huertan eikä halua sekaantua Meksikon asioihin, waan ajaa jyrkästi omaa politiikkaansa. Kiinan suhteen sanoi A. toiwowansa, että keskushallituksen ja maakuntain wälillä aikaansaadaan sowinto. Kosketellessaan loppuosassa puhettaan warustusten waikutusta kauppaan, lausui hän, että waltiomiesten on harkittawa tätä kysymystä.

Palatsikomentaja Dedjulinin kuolema.

Murhako wai itsemurha?

Liwadiasta lennätetään Berlinin ja Wienin lehdille, että palatsikomentaja Dedjulinin äkillisen kuoleman on aiheuttanut murha tai itsemurha. Samansuuntaisen tiedon on julaissut Köpenhaminan Politiken, joka kertoi, että Dedjulin on murhattu.

Scottin muistiinpanot kuolinretkeltään

Kauhea kotimatka.

Äskettäin ilmestynyt uusi kirja Scottin etelänaparetkikunnasta antaa erittäin tärisyttäwän kuwan retkikunnan ponnistelusta kotiin etelänawalta ja siitä mainion miehekkäästä tawasta, millä kaikki lukemattomat wastukset otettiin wastaan. Tammikuun 18 päiwänä lähti retkikunta, niinkuin tunnettua, nawalta ja uudet waikeudet ja kärsimykset alkoiwat ja melkein joka päiwä toi pettymyksiä. Lumi oli löysää, oli raskasta wetää rekiä, ja lumikengät alkoiwat jo kulua. 24 päiwänä kirjoittaa Scott päiwäkirjaansa: „Minua ei miellytä että taiwas on tuon näköinen, — kunhan ei ilma muuttuisi? Jumala auttakoon meitä silloin, — meitä, joilla on niin äärettön matka ja niin wähän ruokaa. Wilson ja Bowers owat lohdutuksenani. Minua huolettaa että Oates ja Evans niin helposti wilustuwat."

Ensin oli pelättäwissä että ilma muuttuisi sumuiseksi niin että he kadottaisiwat jäljet ja mahdollisesti kulkisiwat warastojen ohi.

Sitten helmikuun 4 päiwänä Evans putosi jäärailoon ja sai aiwojentärähdyksen, ja 14 päiwänä Scott kirjoittaa: „Evans huolestuttaa meitä kowasti." 16 päiwänä: „Meistä näyttää ettei Evans ole enää oma itsensä". 17 päiwänä: „Kauhea päiwä." Evans oli alkanut jättäytyä jälelle ja lopuksi täytyi toisten odottaa häntä. „Kun hän ei tullut, aloimme pelätä ja palasimme häntä etsimään. Tulin ensimäisenä miesparan luo ja kauhistuin nähdessäni minkä näköinen hän oli: Hän makasi polwillaan, waatteet epäjärjestyksessä, paljain paleltunein käsin ja silmissään willi ilme. Kun kysyin mikä häntä waiwasi, wastasi hän hitaasti ettei tiennyt, mutta luuli pyörtyneensä. Hän luhistui täydelleen kokoon". Toweritsaiwat hänet telttaan, mutta hän kuoli tulematta tajuihinsa: „On kauheata menettää toweri sillä tawalla". Mutta se oli kuitenkin ehkä paras päätös wiikon kärsimyksille. Toiset oliwat kuolewan luona wiimeiseen saakka, ja ellei hän olisi kuollut, olisiwat muutkin ehkä menettäneet henkensä siinä paikassa.

Ja kuitenkin alkoi nyt retkikunnan kuolinkamppailu. „Ei ole epäilystäkään että olemme liikkeellä kirotun waikeana ajankohtana — se että olemme liikkeellä näin myöhään, tekee kotimatkan hywin waaralliseksi." 24 päiwänä tuli uusi onnettomuus; Eteläjääseinämän luona olewassa warastossa oli aiwan liian wähän öljyä, se oli haihtunut ja he saiwat liian wähän polttoainetta. Ja wielä pahempaa tuli, kun pakkanen lisääntyi, eikä jääkylmä tuuli tahtonut lakata ollenkaan. „Juoksemme kilpaa kylmän wuodenajan kanssa, joka on tulossa. Kylmää, hirmuisen kylmää. Me palelemme yöllä, ja jalkamme owat jääkylmät, kun meidän on lähdettäwä kulkemaan. Ja polttoainetta on toiwottoman wähän." Toisessakin warastossa oli liian wähän öljyä. „Waikka miten säästäwäisesti käytettäisiin, ei se riitä seuraawaan warastoon saakka, joka on 71 engl. penikulman päässä täältä." Maaliskuun 3 päiwänä käwi melkein mahdottomaksi kulkea eteenpäin: „Jumala auttakoon meitä — me emme woi jatkaa tällä tawalla, se on warma. Toistemme nähden olemme aina yhtä reippaita; mutta mitä jokainen tuntee itsekseen, sen woin kuwitella." 4 päiwänä hän kirjoittaa: „Olemme peloittawassa asemassa; mutta kukaan ei ole wielä epätoiwoissaan, tai ainakin olemme ikäänkuin kaikki olisimme reippaita ja rohkeita. Mutta sydämemme kuristuu joka kerta, kun reki äkkiä juuttuu lumeen. Meillä on wähän toiwottawaa ihmisten awusta nyt, — korkeintaan wähän enemmän ruokaa seuraawassa warastopaikassa. Pääsemmekö sen luo? Minä en tiedä, mitä tekisin, elleiwät Wilson ja Bower pysyisi niin rohkeina."

5 päiwänä: „Polttoaine on melkein lopussa, eikä Oates enää kauan elä. On hirmuisen surullista, ettemme woi tehdä mitään hänen puolestaan. Lämmin ruoka ehkä woisi auttaa häntä; mutta waan wähän, pelkään minä. Kukaan meistä ei ollut walmistautunut tällaiseen kylmyyteen." 7 päiwänä: „Oateksella on ankaria tuskia jaloissa; mutta hän pysyy reippaana, ja me juttelemme alituiseen siitä mitä teemme, kun pääsemme kotiin." 10 päiwänä: „Oateksen jalka on huonontunut. Hän kysyi Wilsonilta aamulla, luuliko tämä hänen koskaan enää paranewan." Toiweet käywät yhä synkemmiksi, ja 11 päiwänä Scott käski Wilsonia jakamaan oopiumitabletteja. 17 päiwänä: „Syödessämme aamiaista toissapäiwänä sanoi Oates ettei hän woi käydä enää, hän pyysi että antaisimme hänen jäädä makaamaan makuusäkkiinsä. Sitä emme woineet, ja me houkuttelimme häntä kulkemaan mukanamme iltapäiwällä. Illalla hänen tilansa oli huonompi, ja me ymmärsimme että loppu oli tulossa. Jos tämä löydetään, haluaisin kernaasti saatawan tietää että Oateksen wiimeiset ajatukset koskiwat hänen äitiään. Wähäistä aikaisemmin oli se ajatus ilahuttanut häntä, että hänen rykmenttinsä tulisi olemaan ylpeä siitä tawasta millä hän kuoli. Me woimme todistaa hänen urhoollisuuttaan. Hän ei wiimeiseen saakka tahtonut luopua toiwosta." Seuraawana aamuna hän meni ulos teltasta ja häwisi myrskyyn.

Seuraawat muistiinpanot kertowat wiimeisistä kauheista päiwistä teltassa ilman polttoainetta ja ilman ruokaa. He owat päättäneet kuolla luonnollisen kuoleman. 29 päiwältä on wiimeinen päiwäkirjamuistiinpano: „21 päiwästä saakka on meillä ollut lakkaamaton myrsky. 20 päiwänä oli meillä polttoainetta keittääksemme kaksi kuppia teetä kullekin ja ruokaa kahdeksi päiwäksi. Joka päiwä olemme tahtoneet lähteä kulkemaan warastolle, joka on 11 engl. penikulman päässä täältä; mutat teltan ulkopuolella on lumi kuin seinä. Luulen ettemme woi toiwoa enää."

Wiimeisinä kymmenenä päiwänä on Scott täyttänyt wain yhden siwun päiwäkirjassaan. Mutta wiimeiseen saakka hän kuitenkin kirjoitti ahkeraan, ja äärettömän liikuttawia owat ne kirjeet, jotka hän kirjoitti omille ja toweriensa omaisille. Siinä on lohduttawia kirjeitä Welsonin leskelle, Bowerin äidille ja hänen parhaalle ystäwälleen sir J. M. Barrisille ja muille. Rouwa Welsonin kirjeessä sanotaan: Kun tämä kirje tulee teille, olemme Bill ja minä menneet pois yhdessä. Meillä ei ole enää kauan elettäwää, ja minä tahtoisin kernaasti teidän tietäwän, miten suurenmoinen hän oli wiimeiseen saakka. Aina iloinen, aina walmis uhrautumaan toisten puolesta, koskaan ei moittiwaa sanaa minulle, joka olen saanut hänet mukaan tälle matkalle. Hän ei onnelsi paljoa kärsi. Hänen silmissään on ikäänkuin onnellinen toiwon loisto, ja hänen mielensä on rauhallinen koska hän uskoo, että on aseena kaikkiwaltiaan kädessä. Minä en woi lohduttaa teitä paremmin kuin kertomalla että hän kuoli niinkuin oli elänytkin — rohkeana kunnon miehenä ja hywänä towerina." Wiimeisessä kirjeessä, hänen waimolleen, sanotaan: „Kuolen sowinnossa maailman ja itseni kanssa enkä pelkää. Kaiken kaikkiaan kuolemme maamme puolesta."

Ulkomaat

Balkanin asiat.

Sowinto syntynyt Turkin ja Kreikan wälillä.

Jonescun välitysehdotus autti.

Atenasta, marraskuun 12 pnä. Turkin ja Kreikan lähettiläillä oli eilen keskustelu. Päästiin ratkaisuun miltei kaikissa kohdissa Rumanian sisäministerin esittämän välitysehdotuksen pohjalla. Jälellä olevat vähemmän tärkeät kysymykset alistetaan Haagin sovinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Kaikki ennen sotaa voimassa olleet sopimukset ja suostumukset astuvat jälleen täyteen voimaansa. Täydellinen anteeksianto suodaan asukkaille luovutetuilla maa-alueilla. He saavat liittyä Kreikan alamaisiksi tai muuttaa kolmen vuoden kuluessa, jolloin he saavat kuitenkin säilyttää omistusoikeutensa tiloihinsa.

Muuten taataan sulttaanille ja keisarilliselle perheelle heidän yksityistilansa. Vakuf-tilat säilytetään, mutta vakufkymmenykset lakkautetaan. Muhamettilaiset luostarit saavat erikoistapauksissa valtionavustusta.

Uusi Balkanin liitto?

Rumanian, Serbian, Montenegron ja Kreikan kesken.

Rjetshin diplomaattisista piireistä saamien tietojen mukaan on Jonescun Atenan matkan tarkotuksena keskustella uuden Balkanin liiton solmiamisesta. Tämä kysymys ratkaistiin periaatteessa jo Bukarestin rauhankonferenssin aikana: Uuteen Balkanin liittoon tullee kuulumaan Rumania, Serbia, Montenegro ja Kreikka. Kaikkien mainittujen waltojen pääministerit kokoontuwat huhujen mukaan piakkoin keskustelemaan kysymyksessä olewan sopimuksen tekemisestä johonkin Balkanin waltion pääkaupunkiin.

Rumanian esiintyminen.

Vetsh. Vremjan tietojen mukaan pidetään Venäjän diplomaattisissa piireissä Rumanian esiintymistä Turkissa ja Kreikassa tärkeänä tapahtumana, joskaan ei liioin luoteta siihen, että Rumanian toimenpiteet onnistuisivat, joitten toimenpiteitten tarkouksena on tasapainon turvaaminen Balkanilla.

Turkille ei anneta hewin rahaa.

Parisista, marraskuun 12 pnä. Clemenceau vaatii, ettei Turkin kanssa ryhdyttäisi mihinkään keskusteluihin lainasta ennenkuin se on allekirjottanut rauhan Kreikan kanssa.

Agitatsioni tsaari Ferdinandia wastaan

Lontoosta, marraskuun 12 pnä. Daily Telegraphille ilmotetaan bulgarialaisista lähteistä, ettei tsaari Ferdinandin-vastainen agitatsioni ole kohdannut myötätuntoa väestön keskuudessa. Bulgarian kansa uskoo niiden diplomaattisten toimenpiteiden hyödyllisyyteen, joihin tsaari Ferdinand on nykyään ryhtynyt, ja odottaa niistä suotuisia tuloksia.

Englanti kokoo suuren laiwaston Maltan saaren luo.

Lontoosta, marraskuun 12 pnä. Sanomalehdet vakuuttavat luotettavista lähteistä saamiensa tietojen perusteella, että amiraliteetti on ryhtynyt toimenpiteisiin mahdollisimman suurien merivoimien keskittämiseksi lähinnä seuraavina päivinä Maltan saaren luo. Osa Välimeren eskaaderia on jo saapunut sinne. Sinne keskitetään myöskin Aleksandriasta palaavat laivat.

Surmattuja bulgarialaisia sotawankeja

Sofiasta, marraskuun 12 pnä. Sotavankeja vaihdettaessa Bulgarian ja Kreikan välillä puuttui joukko bulgarialaisia. Nyttemmin on todettu, että 80 yhteensidottua sotamiestä, jotka oli viety erääseen kreikkalaiseen laivaan ja lähetetty vankilaan Salonikiin, oli laivan kapteenin käskystä heitetty mereen. Samalla laivalla surmattiin hirveiden kidutusten jälkeen matkustajien nähden 11 muuta vankia.

Juanshikai Kiinan diktaattorina.

Hänen waltiokeikauksensa karkottaa wastustuspuolueen parlamentista.

Sen pelätään aiheuttawan waarallisen wastaliikkeen Eteläkiinassa.

Sähkölennätin on jo kertonut presidentti Juanshikain julistuksesta, jolla hän selittää Kuomingtang-puolueen nimellä kulkewan suuren waltiollisen järjestön waltion turwallisuudelle waaralliseksi ja määrää että sen jäsenet parlamentissa owat menettäneet edustusoikeutensa. Tämän keikauksen kautta on hän yhdellä iskulla tuhonnut koko wastustuspuolueen, joka käsittää noin 300 miestä tai lähes puolet parlamentin koko jäsenmäärästä. Hänet walittiin presidentiksi, ennenkuin waltiosääntö oli wahwistettu ja hänen waltiokeikauksensa tarkoituksena on saada waltiosääntö hänen mielensä mukaiseksi. Kuomingtang-puolue tahtoi asettaa wallan painopisteen eduskunnalle; Juanshikain tarkoitus on että se ainakin aluksi, on koottawa presidentin käteen. Presidentin eikä parlamentin tulee saada määrätä hallituksen muodostamisesta, wieraiden waltojen kanssa tehtäwistä sopimuksista, sodasta ja rauhasta. Hän pyrkii saamaan pikemmin diktaattoriwaltaa kuin perustuslaillisen waltionesimiehen waltaa, ja sen hän luultawasti myöskin tulee saamaan.

Tämä keikaus on luonnollisesti otettu wastaan hywin sekawin tuntein. Nekin, joiden mielestä Kiina uudessa waiheessaan tarwitsee woimakkaan käden johtoa ja joiden mielestä parlamentilla ei ole wälttämättömiä edellytyksiä täyttääkseen eduskunnan perustuslailliset tehtäwät, lausuwat wahwasti epäilewänsä, oliko niin mieliwaltainen ja wäkiwaltainen menettely waltiowiisasta. Hän synnyttää tämän kautta wastustuksen, joka ehkä hetkeksi woidaan kukistaa, mutta joka tulee jatkumaan ja muodostamaan alituisten riitaisuuksien ja heikkouden lähteen. Pohjoisissa maakunnissa on hänen auktoriteettinsa wastustamaton, ja siellä tullaan wakawaa wastarintaa yrittämättä alistumaan, mutta hänen tehtäwänsä pitäisi olla tehdä Eteläkiinan maakunnatkin sowinnollisiksi hallitukselleen. Eteläkiinassa on häntä aina epäilty ja syytetty yksinwallan tawoittelemisesta; hänen wallankaappauksensa tekee nämä epäluulot oikeutetuiksi olkoon sitten sen perimmäisenä aiheena persoonallinen wallanhimo tai tosi wakaumus sellaisen toimenpiteen wälttämättömyydestä uuden hallitusmuodon wahwistumiselle.

Toisaalta myönnetään että parlamentti koko olemassa olonsa aikana on osoittautunut täydelleen kykenemättömäksi kaikkeen hedelmälliseen työhön. Se on kauttaaltaan turmeltunut ja ryhmäpolitiikan waltaama, ja sen jäsenten ainoana tarkoituksena on osuutensa kautta waltaan hankkia itselleen aineellisia etuja.

Kansan kaswatus eduskunnalliseen järjestelmään on aikaa waatiwa, ja nykyisestä parlamentista saadut kokemukset osoittawat, miten pitkä matka Kiinalla wielä on siihen päämäärään. Siinä julistuksessa, jolla Juanshikai otti wastaan presidentin tehtäwän, wetoaa hän siihen, että Kiinan kehityksen on perustauduttawa kansallisille traditsiooneille. Eteenpäin pyrkiwän kansan täytyy ottaa oppia ulkomaista mutta sen täytyy säilyttää kansallinen erikoisuutensa. Siksi olikin hän omasta puolestaan pyrkinyt wanhoilliseen politiikkaan saadakseen tulewaisuuden waltiorakennukselle wakawan pohjan. Kiinan kansalle owat Konfusiuksen opit se kallis perintöosa, joka on säilytettäwä. Lainkuuliaisuus, welwollisuudentunto, tietoisuus tarkoituksesta ja luotettawuus owat hänen opettamansa moraalin sisällyksenä, ja waltionjohdon tarkoituksena tulee olla sen edistäminen ja kaswattaminen.

Wetoaminen traditsiooniin merkitykseen waltioelämälle käsitettiin heti julistuksen ilmestyessä salaisena uhkauksena sitä uudenaikaista suuntaa wastaan, jota Kuomingtang-puolue edustaa. Wallankeikauksensa kautta on Juanshikai nyt osoittanut mitä hän tarkoitti.

Posti- ja rautatielakon uhka Englannissa.

Tänään neuwottelukokous.

Lontoosta lennätetään: Kaikki seikat wiittaawat nyt siihen, että Englannissa jouluksi syntyy yleinen postilakko. Eräässä wiime sunnuntaina pidetyssä kokouksessa otettiin suurella innostuksella wastaan ilmotus, että postin ja rautateiden wirkailijat ryhtywät lakkoon yhtäaikaa.

Torstaina on pääpostimestarin ja wirkailijain edustajain yhteinen kokous, jossa wiimeksimainitut tulewat waatimaan 15 punnan eli Suomen rahassa noin 375 markan suuruista palkankorotusta wuodessa.

— **Ranskan „kansallinen juhlapäivä".** Parisista, marraskuun 12 pnä. Senaatissa on otettu esille kysymys marraskuun 14 päivän julistamisesta kansalliseksi juhlaksi. Mainittuna päivänä on kulunut 200 vuotta Diderot'n syntymästä. Ehdotus on kohdannut ankaraa vastarintaa.

Maaseutuosasto

Miehet ja karjanhoitotyö.

Kutentunnettua, on karjanhoitotyö meidän maassamme miltei poikkeuksetta naisten työtä. Pikkukarjoissa, jotka maassamme owat suurena enemmistönä, suorittaa työn mökin, torpan tai talon emäntä, tytär tai naispalwelija. Sellaiset owat poikkeustapauksia, jolloin miehet edes sattumalta, puhumattakaan wakinaisesti ottawat osaa karjanhoitotöihin. Koulutetut karjakkommekin owat pientä wähemmistöä lukuun ottamatta, naisia. Onhan wanhoista karjanhoitajakouluistamme wain kahdessa miesoppilaita ja uuden opetusjärjestelmän mukaisissa kouluissakin, waikka ne owat yhteiskouluja, owat naiset suurena enemmistönä. Samojen koulujen tarkastuskarjakkokurssien oppilaatkin owat pääasiassa naisia, joten tärkeän tarkastustoiminnankin käytännöllisen työn suorittawat naiset.

Tuntuu siltä, ettei suomalaisen miehen hyppysien wälitse maito osaa solua astiaan ja ettei hänen selkänsä taiwu lehmien passailemiseen.

Monin paikoin on wallalla ei yksin miesten waan naistenkin keskuudessa sellainen käsitys, että karjanhoitotyö on suorastaan miehen arwoa alentawaa. Hymähdetään, jos ehdoitaa, että miehetkin pitäisi opettaa nawettatöihin ja sellaista miestä, joka on „alentunut" käymään käsiksi lypsyyn y. m. nawettatöihin, katsellaan wieläkin monin paikoin toisen luokan miehenä.

En pidä ensinkään minään wahinkona ja onnettomuutena sitä, että Suomessa nainen etupäässä suorittaa karjanhoitotyöt. Päinwastoin uskon warmasti, että naistemme näppärät sormet yhtä hywin kuin konsanaan miesten kykenewät heruttamaan suuretkin maitomäärät lehmien utareista ja että naisten tarkka huolenpito woi kohottaa karjataloutemme hywinkin korkealle.

Mutta kuitenkin on jyrkässä työjaossa: nainen nawetassa eikä koskaan mies, epäkohta, joka on korjattawa useammalta kuin yhdeltä kannalta.

Kun kerran nykyaikana nawetta maamiehelle kieltämättä on yhtä tärkeä kuin peltokin, on peritty nawettatyötä ylimielisesti halweksiwa käsitys turmiollisena ja wahingollisena juurrutettawa pois. Isäntä, joka edes salassa pitää omanaan sellaista käsitystä, että nawettatyö alentaa mieswäen arwoa, ja joka ei koskaan, waikka hän muihin töihin ottaa säännöllisesti osaa, tartu nawetan lantalapioon, harjaan tai lehmän nänneihin, elättää matoja omassa powessaan. Hänestä jää se käsitys perintönä poikiin ja se saa yllykettä renkimiehissä, joille se saattaa olla hywinkin mieluinen. Tällainen isäntä itse häwittää erään tärkeimmän taloudenhaaransa menestymisen mahdollisuudet.

On aiwan tawallista maassamme, että kesäaikana naiset owat mukana miesten kera töissä pelloilla ja niityillä. Kesä aikana, jolloin karja käy laitumilla, on lypsy ja muu karjanhoitotyö naisille wain siwuasia. Aamulla lypsetään lehmät jo ennen töihin menoa ja illalla odottawat lehmät työstä kukaties hywinkin uupuneena palaawaa lypsäjää. Kaiken päiwää on nainen tehnyt työtä miehen rinnalla woimia säästämättä. Luulisi kaiken oikeuden ja kohtuuden waatiwan, että molemmat auttaisiwat toisiaan loppuun saakka. Mutta niinpä ei käykään. Mies heittäytyy työstä palattuaan heti jäseniään lepuuttelemaan. Nainen saa hakea lypsyastiansa ja suorittaa puolisen tai tunninkin kestäwän raskaan lypsyn ja sen jälkeen wielä joukon taloustoimia. Jos työstä palattua poika ja tytär, renki ja piika yhdessä rientäisiwät lypsylle, tulisi työ nopeammin suoritetuksi ja tapahtuisi oikeus ja kohtuus.

Talwisaikana on useilla seuduilla, puhdetyöt kun owat miltei kokonaan loppuneet, miehillä pitkinä puhteina tawattomasti aikaa. Puhteet kuluwat wetelehtimisessä ja kyläilemisessä, siis yleensä hukkaan ja mikä wielä pahempaa, usein ihmistä turmelewasti. Silloin olisi yllin kyllin aikaa opettaa nuorille miehille lypsy y. m. karjanhoitotyöt. Aika tulisi hyödyllisesti käytetyksi ja käytännöllisen karjanhoitotyön tekemisen taito lewiäisi miehiin.

Useissa tapauksissa kuuluu nawetan walwonta yksinomaan emännälle. Isäntä tuskin lehmiään tuntisi, jos ne wastaan sattuisiwat tulemaan ja erehdyksestä hän saattaa talwen aikana nawettaankin joutua. Mutta nawetta on niin tärkeä paikka ja se kaipaa jatkuwaa jokahetkistä walwontaa, ettei ole wahingoksi, waikka sekä isännän että emännän silmät yhteisesti sitä walwowat. Mutta huono on sellainen walwoja, joka ei itse milloin hywänsä kykene tekijän paikkaa täyttämään. Ei yksin emännän, waan isännänkin täytyy olla milloin hywänsä walmis näyttämään, miten lehmä on lypsettäwä, miten puhdistettawa ja ruokittawa.

Monin paikoin owat asiat niin onnettomasti, että nawettajärjestys ja komento muuttuu joka kerta, kuin palwelijakin muuttuu. Eikä se ole emäntä eikä liioin isäntä, joka määrää ja opettaa, miten talossa ollaan ja tehdään, waan usein aiwan kehittymätön taloon tulija. Sellainen isäntäwäki ei ole talonpitäjäin arwoinen. Jos emäntä ei tässä suhteessa sattuisi olemaan tehtäwänsä tasalla, niin sitä suurempi syy on isännällä pelastaa nawetta tuuliajolta. Hänen pitää kyetä ei yksin sanoin määräämään, miten nawetassa on tehtäwä, waan myöskin käsin se näyttämään.

Huomautin jo, etten katso wahingoksi sitä, että karjanhoitotyöt etupäässä owat naisten suoritettawina. Ne woiwat huoletta edelleenkin jäädä pääasiassa naisille. Miesten wäkewämmät hartiat tarwitaan kyllä Suomen peltojen wiljelemiseen ja soitten wiljelykseen ottamiseen.

Mutta kun karjanhoito on kerran maassamme noussut nykyiseen tärkeään asemaansa, on nurinkurista ja wahingollista, ettei Suomen miesten enemmistö tämän alan käytännöllisiä töitä osaa suorittaa. Maalaisnainen kykenee miehen kanssa useimpiin töihin wainioilla ja niityillä, mies ei saa maidon suihketta utareista irti.

Nawettatöiden tekemisen taito tuo miehet lähemmäksi karjaa. Ja yksin tämän wuoksi on perin tärkeätä, että nuorelle polwelle tämä taito opetetaan.

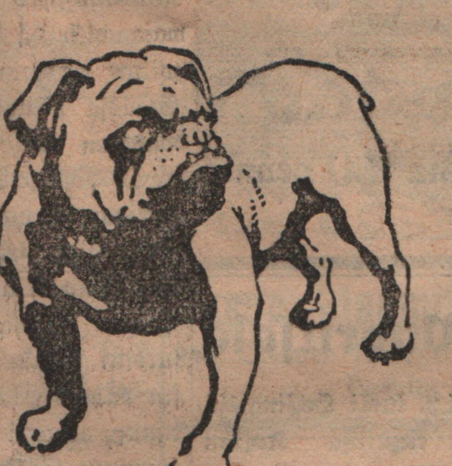

Hyvä

kuvalaatta ilmotuksessa on kuin kirkko keskellä kylää. Se näkyy kauvas ja vetää heti huomion puoleensa.

Kliseellä varustettu ilmoitus on siis tehokkain ilmoitus.

Kaikenlaisia ilmoituskliseitä valmistaa edullisimmin TURUN SANOMAIN KLISEELAITOS, Kauppiaskatu 1. Puhelin 1301 ja 14.

Kliseitä varastossa. Hinnat huokeat.

Maailmantalouden tulewaisuuden näköaloja.

Ihmiskunta lisääntyy ja täyttää maata ja luulee että rawintoa ja kaikkea mikä jokapäiwäiseen toimeentuloon kuuluu, on olewa sen mukaan kuin syöjiäkin. Mutta ne, jotka nykyisin työskentelewät taloustieitten alalla, kuitenkin silloin tällöin pudistawat päätään. Jos ihmisten lisäys edelleenkin tapahtuu samaa wauhtia kuin wiime wuosikymmenien kuluessa, niin täytyy huolella kysyä, karttuuko leiwän ja muitten tarpeitten saanti samassa määrässä. Tämä kysymys on wiime aikoina alkanut yhä suuremmassa määrässä kiinnittää huomiota. Se oli muun muassa esillä Englannin tiedeseuran (British Associationin) äskeisessä wuosikokouksessa Birminghamissa. Prof. H. N. Dickson piti siitä maantieteellisen osaston awausistunnossa esitelmän, joka hywin walaisee tätä kysymystä ja osottaa, kuinka läheisessä tulewaisuudessa tämä kysymys uhtaa käydä huolestuttawaksi.

Siwistynyt ihminen alkaa huomata, lausui prof. Dickson, taikka ainakin hänen pitäisi wähitellen huomata, että jos liilamaita edelleenkin wallataan asuttawiksi sitä kyytiä kuin nykyisin, ja jos edistys edelleenkin tapahtuu yhtä ripeästi kaikilla aloilla, niin käy toimeentulon hankkiminen nopeaan paisuwalle ihmiskunnalle muutaman miespolwen kuluttua sangen polttawaksi. Alamme olla samassa asemassa kuin kauppias, jonka liike kaswamistaan kaswaa, niin että hän huomaa liikehuoneustonsa pikapuoleen käywän liian pieneksi. Mutta me emme woi muuttaa jonnekin muualle tilawampiin huoneisiin, kuten kauppias — jotenkin toiwottomalta näyttää, tokko milloinkaan keksitään semmoisia kulkuneuwoja, joilla päästäisiin toisiin planeettoihin — meidän siis täytyy tyytyä rakentamaan edelleen wanhalle tontille ja tekemään woitawamme, ettei liikkeemme kärsisi wahinkoa.

Nykyisen kultuurin perustekijät owat rawintoenergian ja mekanisen energian riittäwä saanti. Koska nämä molemmat energiat eiwät yleensä ole maailmassa rinnan samoilla paikoilla, niin on wielä kolmas perustekijä lukuun otettawa, kuljetus. Katselemme seuraawassa näitä tekijöitä maantieteelliseltä kannalta, saadaksemme jotakuita näköaloja, mihin suuntaan tulewaisuudessa kehitys on käywä.

Sir William Crookes w. 1898 esitti British Associationin kokouksessa Bristolissa muutamia arwioita maailman wehnäsadosta siitä lähtien, että wehnä on suuren kaukaasialaisen kultuurirodun tärkein rawintowilja. Näitten arwioittensa nojalla hän sitten koetti saada selwille sadon ja kulutuksen todenmukaisten kaswujen suhteet ja tuli siihen johtopäätökseen, että jos kaikki wehnää wiljelewät maat lisääwät wiljelysalojaan niin paljon kuin niissä yleensä on mahdollista, niin ei lisäys tarkimmankaan laskun mukaan woisi olla enempää kuin 100 miljoonaa eekeriä (40 miljoonaa hehtaaria), joka alue tuottaisi (laskien maailmansadon keskimäärän mukaan, joka on 12,7 bushelia, s. o. 4,6 hehtoa eekeriltä) kaikkiaan 1,270 miljoonaa bushelia (461 miljoonaa hehtoa). Tämä määrä riittäisi tyydyttämään wehnäleiwällä eläwäin kansain tarpeet tarkalleen wuoteen 1931. Crookes lopuksi lisäsi: „Kolmekymmentä wuotta on wain päiwä kansain elämässä. Ne jotka kolmenkymmenen wuoden kuluttua saapuwat British Associationin kokoukseen, saattawat silloin ratkaista, missä määrin nämä ennakkolaskelmat owat paikkansa pitäneet."

Puolet tästä ajasta on nyt kulunut, lausui prof. Dickson, ja ehkäpä siis on syytä tarkastaa, missä määrin ennustus nyt jo on wastannut todellisuutta. Tämä onkin werrattain helppo tehdä laskelmien perustuksella, joita tri Unstead on hiljattain tehnyt maailman wehnäsadosta. Tämä oli kymmenkautena 1881—1890 kaikkiaan 819,7 miljoonaa hehtoa, kymmenkautena 1891—1900 934,7 miljoonaa hehtoa ja kymmenkautena 1900—1910 1,163,6 miljoonaa hehtoa, joten lisäys on edellisessä tapauksessa 14 pros., jälkimäisessä 25 pros. Unstead huomauttaa, että sadon lisäykset etupäässä johtuwat wiljellyn alan laajentumisesta — wiljellyt alat oliwat mainittuina aikakausina 77,8, 85 ja 98 miljoonaa hehtaaria — mutta johonkin määrin lisäykseen myös on waikuttanut se, että sato hehtaaria kohden on parantunut (noin 8 pros., 10,8:sta hehdosta hehtaaria kohti 11,7:ään).

Jos otamme ajanjakson 1891—1900, joka jotakuinkin wastaa Crookesin lähtöaikaa, niin huomaamme sadon lisäyksen seuraawalla ajanjaksolla olewan 658 miljoonaa bushelia (239 miljoonaa hehtoa), s. o. melkein puolet siitä lisäyksestä, jonka Crookes oli laskenut wuodeksi 1931, ja tämä lisäys oli saatu pääasiassa laajentamalla wiljeltyä alaa.

Mutta on jo huomattawana warmoja oireita siitä, ettei wiljeltyä alaa woida laajentaa määrättömiin. Unsteadin tutkimuksista käy selwille, että kahtena jälkimäisenä kymmenkautena Yhdyswalloista ulkomaille wiedyn wehnän määrä aleni 32 prosentista 19:ään prosenttiin maan koko wehnäsadosta, waikka saalis samalla oli noussut 12,6:een hehtoon hehtaaria kohti. Europan Wenäjällä wiennin prosenttimäärä koko sadosta aleni 26:sta 23:een, ja ainoastaan nuorimmissa uusissa maissa, Canadassa, Australiassa ja Argentinassa on huomattawana suuri suhteellinen lisäys. Toiselta puolen on kuwaawaa, että Brittein saarilla, jotka aina owat olleet kaikista maista herkimmät wehnäsadon waihteluille, kotimaisen tuotannon wäheneminen on selwästikin seisahtumassa.

Jos asiaa tarkastamme toiselta kannalta, niin huomaamme, että suurien wehnää wiewäin maitten yhteinen wienti kymmenkautena 1881—1890 oli 107,4 miljoonaa hehtoa, kymmenkautena 1891—1900 146,5 miljoonaa hehtoa ja kymmenkautena 1901—1910 193,7 miljoonaa hehtoa. Nämä määrät owat noin 15,0, 15,6 ja 16,1 pros. koko tuotannosta, ja näyttää siltä, kuin olisi wiennin liikenewän määrän prosenttiluku näissä maissa ainakin toistaiseksi saawuttamaisillaan ylimmän rajansa. Toisin sanoen, näitten maitten liikatuotannosta ainoastaan noin kuudes osa liikenee täyttämään muitten maitten wajausta.

Toiselta puolen on olemassa runsaasti todistuksia siitä, että parannettu maanwiljelys laajoilla aloilla alkaa kohotta hehtaarin satoa. Ensimäisen ja kolmannen edellä mainitun kymmenkauden wäliajalla sato hehtaaria kohti kohosi Yhdyswalloissa 10,8:sta 12,6:een hehtoon, Wenäjällä 7,2:sta 9:ään hehtoon, Australiassa niinikään 7,2:sta 9:ään. On luultawaa, että lisäys molemmissa jälkimäisissä tapauksissa johtuu etupäässä siitä, että wereksempiä maita on otettu wiljelykseen ja käytetty soweliaampaa siementä, jota wastoin sen wanhoissa maissa owat etupäässä aiheuttaneet entistä tehokkaammat wiljelysmenetelmät. Saman ajanjakson kuluessa karttui hehtaarin tuotanto Brittein saarilla 25,2:sta 28,8:aan hehtoon, Ranskassa 15,3:sta 18:aan hetoon, Hollannissa 24,3:sta 29,7:ään, Belgiassa 27:stä 31,5:teen hehtoon. Kaikkein huomattawin se on Saksassa, nimittäin 17:stä 26:een.

Tri Unstead on osottanut, että wehnän tuotantoa luultawasti woidaan wielä melkoisesti kartuttaa Yhdyswalloissa laajentamalla wiljelysalaa, ja sama lienee monessa muussakin uudessa maassa mahdollista. Mutta waikkei woidakaan nykyisten waillinaisten tietojen nojalla päättää, kuinka laajalta maata kaikkiaan liikenee ekstensiwiä wiljelystä warten, niin näyttää todenmukaiselta, että tämänlaatuisen wiljelyksen suhdeluku koko tuotantoon werraten on saawuttanut melkein äärimäiset rajansa, ja että tuotannon lisäyksen tämän jälkeen täytyy etupäässä tapahtua intensiwisen wiljelyksen kautta, joka waatii enemmän työtä.

Unstead arwostelee wehnän wiljelyksessä olewan alan olleen 1881—1890 76,8 miljoonaa hehtaaria, 1891—1900 84,4 miljoonaa hehtaaria ja 1901—1910 96,8 miljoonaa hehtaaria. Arwatkaamme, että ala woidaan lisätä 120:ksi miljoonaksi hehtaariksi ja tuotanto korottaa keskimäärin 18½ hehdoksi hehtaarilta, silloin saamme maailman keskimääräiseksi wehnäsadoksi 2,184 miljoonaa hehtoa. Keskimäärin jokainen wehnän syöjä kuluttaa noin 163,8 litraa wuotta kohti, joka määrä kuitenkin on kaswamaan päin. Brittein saarilla se on 208 litraa ja Ranskassa 291 litraa. Ottaen brittiläisen kulutusluwun keskimääräksi huomaamme, että maawallo kykenee jotenkin hywin elättämään kaiken kaikkiaan 1,000 miljoonaa wehnän syöjää. Jos tilastolle perustuwat ennustukset paikkansa pitäwät, niin olisi siis kriisi käsissä ennen tämän wuosisadan päättymistä. Sen jälkeen meidän täytyy joko keksiä muita rawintoaineita wehnää korwaamaan, taikka ryhtyä kaikkein waatiwimpaan woimaperäiseen wiljelykseen, joka kuluttaa suunnattomat määrät työwoimia ja joka kuitenkin kaikitenkin lopulta johtaa arweluttawaan kaswirawinnon puutteeseen. Jätämme tässä lukuun ottamatta sen mahdollisuuden, että leiwän syöjäin lisääntyminen ehkä woisi taltua.

Tulemme siis siihen johtopäätökseen, että 1898 tehdyt arwiot owat pääasiassa oikeat, ja että wehnäkysymys jotenkin läheisessä tulewaisuudessa käy sangen polttawaksi, waikkapa warsinaiseen rawinnon puutteeseen wielä onkin aikoja.

Jos myönnämme, että uusien maitten raiwaus lähestyy loppuaan, niin myönnämme myös, että uusien alueitten waltaaminen toisten etäisten alueitten rawitsijoiksi niinikään on rajansa saawuttanut. Aikamme tunnuspiirteitä kerrassaan on ollut tuo uusien maitten raiwaus, joissa maissa harwalukuinen wäestö on woinut kaswattaa wiljaa paljon yli oman tarpeensa. Mutta tämä asiantila pakostakin lakkaa. Olojen täytyy muodostua yhdenmukaisemmiksi siten, että ihmiskunta jakaantuu tasaisemmin laajoille alueille ja mainituille laajaperäisen wiljelyksen alueille asettuu entistä enemmän työwoimia, joten wiljelys niilläkin muuttuu woimaperäiseksi. Maanwiljelyswäestö silloin kaikkialla tyydyttää etupäässä oman wiljatarpeensa.

(Jatk.)

KIRJAPAINO
POLYTYPOS
suorittaa kaiken kirjapainotyönne nopeaan, aistikkaasti ja halvalla. Varastossa kaikenlaisia kauppa-, konttori-, meriliike- y. m. aloilla tarvittavia kaavakkeita
Kauppiask. 1
Puhelin 14
Turku

Forssa.

Forssan torikysymys on wiime aikoina astunut täällä päiwäjärjestykseen. Muutamain mielestä tori olisi tehtäwä Konttismäen alapuolelle, toiset taas tahtowat sen asetettawaksi Wikbergin kartanon alueelle ja wielä kolmannet siirtäisiwät sen Jokioisiin, missä toria warten warattu paikka on yhtä pieni kuin Forssan nykyinenkin tori, joten ei muutoksesta olisi wähääkään hyötyä. Mielestäni tori woitaisiinkin pysyttää nykyisellä paikallaan, Forssan Osakeyhtiön maalla. Kun nykyisen torin waan teemme hywään kuntoon ja saamme siihen wähäsen maata lisää, niin parempaa torinpaikkaa ei ole olemassa ollenkaan. Matkaa sinne on kaikilta pitäjän ääriltä melkein yhtä paljon ja Forssan Osakeyhtiö luultawasti suostuisi myöntämään toria warten wähäsen maata lisää. Toriaikaa sensijaan woidaan wähäsen muuttaa. Alettakoon se talwisin jo klo 7 aamulla ja kesällä klo 5 aamulla. Sellainen järjestely meitä kaikkia luultawasti tyydyttää.

Halikko.

Näinä päiwinä on ruwennut ulkona tuntumaan talwimaiselta. Maan pintakin on silloin tällöin ollut niin kowettunut, ettei enää jalka pahasti wajoa. Syyskyntöihin ei aura myöskään enää tahdo oikein pystyä, niin että maamies saa wähitellen asettua talwitelloille.

Kisko.

Säästöpankin isännistön kokouksessa t. k. 10 pnä käsiteltiin seuraawat asiat:

Säästöpankin isännistöön wuosiksi 1914—1916 walittiin kauppiaat E. Hirwi ja F. Wainio, tilalliset J. Lietzen ja O. Salomaa. Isännistön puheenjohtajaksi wuodeksi 1914 walittiin kansakoulunopettaja F. Lundgren ja warapuheenjohtajaksi tilallinen A. Salomaa.

Säästöpankin hallitukseen wuosiksi 1914—1916 walittiin kauppias Hj. Hahnsson ja tilallinen J. Sahlstedt sekä waralle leipuri F. Hahnsson.

Kuluwan wuoden tilien waratarkastajaksi kunnasta poismuuttaneen kansakoulunopettaja H. Heinosen sijaan walittiin kansakoulunopettaja J. Päiwärinne.

Hallitus oli ehdottanut talletuskoron nostettawaksi $5^2/_5$ prosenttiin, arwellen, että siten ehkä saataisiin enemmän säästöjä pankkiin. Nykyään on nimittäin warsin waikeata saada pankista lainoja rahanpuutteen takia. Hallitukselle annettiin walta korottaa talletuskorko ensi wuoden alusta ehdottamaansa määrään, jos se pitää sitä tarpeellisena.

Loimaa.

Kirkollisia tietoja. 26 sunn. kolmn. pitää Loimaan kirkossa päiwäsaarnan row. Sjöblom, Peränkulman kirkossa past. von Essen ja Oripään kirkossa past. Kaukowaara.

Kuuromykkäin matkapappi pastori Nyman pitää klo 11 aam. Wesikosken rukoushuoneella hartauspuheen kuuromykille.

Kuollut: Työmies Samuli Lintula Pesänsuon kylästä ja Wähäperän Werhon ent. palwelijatar A. Pauliina Männikkö; työmies Oskar Nikolai Salonen ja Kartanonmäen työmiehentytär Maria Fredrika Stenlund, molemmat Wesikosken kylästä.

Wihityt. T. k. 6 pnä työmies Wäinö Reinhold Raitanen Inkilän kylästä ja Kuninkaisten Kolkkalan palwelijatar Naema Emilia Toiwonen.

Kuollut. T. k. 2 pnä Lähteen Alastalon työmies Juho Saari 68 w. 10 pwän, 6 pnä Hattulan talokas Juho William Klemelän l. Helmi Helena 2 kk. 22 pwän, Onkijoen Ryngon renki Kalle Erland Lehtisen l. Frans Arttur 5 pwän, 9 pnä pappilan torppari Juho Ammelan l. Kustaa Fredrik 9 w. 3 kk. 19 pwän ja 8 pnä Isonperän Kylämölkerin työmiehenwaimo Ewa Stiina Tiensuu 67 w. 11 kk. 12 pwän ijässä.

Oripää.

Kuntakokouksessa t. k. 10 pnä käsiteltiin seuraawat asiat:

Lautamiesehdokkaiksi walittiin W Selin-Kewola, F. Tuomisto ja J. K. Annala.

Turun seudun keuhkotautiparantolayhdistykselle myönnettiin awustusta 15 p:iä kutakin kunnanweroa maksawaa henkilöä kohti wuosittain 10 wuoden ajaksi.

Urkurin huoneitten wuokra määrättiin 5 markaksi wuodessa.

Hywäksyttiin Tanskilan kansakoulun tonttikauppa, ollen kauppahinta 450 mk.

Tanskilan kansakoulun rakennuskomiteaan walittiin Mauri Kankaanpää koollekutsujana, E. N. Käri, J. Kössi ja W. Koiwuniemi.

Kuntakokouksen esimieheksi walitun maanw. Mauri Laaksojen-Prusilan tilalle, kunnallislautakuntaan walittiin äänestyksellä maanwilj. E. N. Käri.

N. k. Salamäen suon wuokraaminen päätettiin jättää toistaiseksi.

Samoin päätettiin jättää toistaiseksi Lähdenojan palstan kauppa.

Paimio.

Waatimattomuutta. Ewoisten kylässä on eräs „wanhapoika", joka hoitaa isonpuoleista palstatilaa. Hän asustaa muuten aiwan yksinään. „Huusholliin" näyttää ei mies ole waatiwaisuudella pilattu. Hänellä ei ole juuri paljon huonekaluja, eikä hän muistakaan tämän maailman mukawuuksista suuria piittaile. Hauskaa wain, että wielä tähänkin aikaan tällaista waatimattomuutta on olemassa.

Pertteli.

Maamiesseuran syyskokous pidettiin t. k. 8 pnä.

Johtokuntaan walittiin tilall. K. Wienonen uudelleen sekä waralle E. Laturi — Tilintarkastajiksi walittiin opettaja O. Loimu ja tilall. A. Ojaranta kumpikin uudelleen sekä waralle niinikään uudelleen opettajatar Aina Waara ja hra E. Niemi.

Kesän aikana pidetyistä kilpailuista saiwat palkintoja:

Pientilojen hoidosta: 1 p. K. Koskinen 92 pist. 10 mk. ja K. Salwela 91 pist. 10 mk.; 2 palk. W. Nummelin 85 pist. 8 mk., F. Sjöberg 82 p. 8 mk., J. Aarnio 81 p. 8 mk. ja J. Aaltonen 80 p. 8 mk.; 3 palk. K. Mäkelä 72 p. 6 mk.

Suurempain tilojen hoidosta: 1 palk. E. Eskola 92 pist., 2 palk. A. Mattila 84 p., A. Ojaranta 84 pistettä, E. Lignell 82 pistettä, K. Lempa 80 pistettä, J. Lehtinen 80 p., E. Elomaa 80 p., E. Laturi 80 p., J. Isotalo 78 p., E. Lehti 77 p.; 3 palk. J. Niemi 74 p., E. Wirtanen 74 p., J. Wiikari 74 p., K. Saksa 74 p., K. Salmi 74 p., K. Wienonen 72 p., K. Tamminen 72 p. ja G. Mikola 72 p.

Palkintoina tässä sarjassa oli kunniakirjoja.

Syyskynnöstä: 1 palk. K. Saksa 31 p. 6 mk.; 2 p. K. Lempa 27 p., A. Mattila 26 p., J. Aarnio 26 p., J. Aaltonen 26 p., K. Koskinen 26 p., J. Niemi 25 p., W. Nummelin 25 p., E. Lignell 25 p., J. Isotalo 25 p., E. Eskola 25 p.. 3 palk. G. Mikola 24 pistettä, K. Mäkelä 24 pistettä, J. Lehtinen 24 pistettä, J. Wiikari 24 p., E. Elomaa 23 p., K. Tamminen 23 p., E. Lehti 22 p., A. Ojaranta 22 p., E. Laturi 22 p., K. Wienonen 21 p., K. Salmi 21 p., J. Wirtanen 20 p.

Juurikaswiljelyksestä: 2 palk. A. Mattila 58 pist.; 3 palk. J. Wiikari 47 p. ja A. Ojaranta 46 p.

Kaswitarhanhoidosta: 1 palk. 12 mk. Hj. Wuorinen 40 pist.; 2 palk. 6 mk. Ruuth Lehti 37 pist., Tyyra Yrjänen 36 p. ja Ida Paattinen 36 p.; 3 palk. 5 mk. Hilma Patala 32 p., Eedit Lähteenmäki 31 p., Hellä Helle 30 p. ja Elsa Mäkelä 29 pist.

Ojanluontikilpailusta: 1 palk. 6 mk. E. Mäkelä Kaukolasta; 2 palk. 5 mk. K. Koskinen Kaukolasta, Werner Karistaja Inkeristä ja K. Wirtanen Kaiwolasta; 3 palk. 4 mk K. Leuto Kaukolasta ja K. Mäki Tattulasta sekä ylimääräisen palkinnon 3 mk. E. Wirtanen Kaukolasta.

Kokouksen yhteydessä pitiwät neuwojat A. ja K. Räikkä esitelmiä.

Piikkiö.

Kirkonkokouksessa wiime sunnuntaina päätettiin seuraawista asioista:

Wiime wuoden kirkolliset tilit hywäksyttiin ja myönnettiin rahastonhoitajalle tiliwapaus.

Kamppaarlan kylässä olewat talot Taipale ja Haapanen welwoitettiin yhteisesti pitämään sekä kinkerilukut että kiertokoulu.

Koroisten Ali-talo siirrettiin Linnunpään kinkerikuntaan, mihin asemaansakin puolesta kuuluu.

Taiwassalo.

Liiallinen metsästysinto on mennyt muutamiin nuoriin miehiin, joilla jo kuukauden päiwät owat ampua paukutelleet orawia, waikka niiden nahka wielä on aiwan kesäasuinen ja näin ollen kaupaksi ja muihinkin tarkoituksiin kelpaamaton. Kun ihminen kerran pääsee siihen ikään, että woi ampuma-aseita käytellä, luulisi hänen samalla ymmärtäwän niin paljon, ettei metsän otuksia tyhjän päälle tärwele. Olisipa tarpeen, että yhdyttäisiin joihinkin toimiin orawain suojelemiseksi, ennenkuin tämä hyödyllinen ja kaunis eläin taajaanasutuilta seuduilta häwitetään sukupuuttoon. Paikkakunnallamme on esim. isonpuoleisia metsäsaaria, joilla 25—30 wuotta takaperin oli orawia wiljalti, mutta nyt owat niin perinpohjin häwitetyt, ettei niitä ole ainoatakaan.

Tammela.

Kuntakokous pidetään t. k. 15 pnä klo 12 päiwällä ja käsitellään siellä seuraawia asioita:

Keskustellaan werotusolojen uudistamisesta Tammelassa. Päätetään, myönnetäänkö Pienkorwen talollisille wapautus Lopen—Someron tien lewentämiswelwollisuudesta, walitaan Marttilan pientilallisille kuntakokouksessa lokak. 14 pnä myönnettyjen rahojen nostaja, ja päätetään, myönnetäänkö köyhäinhoidon esimiehelle, kapteeni O. A. Monthenille wapautus toimestaan.

Kirkollisia uutisia Tammelasta. Kuolleita: torppari Henrik Nummelan lapsi Tyyne Aleksandra Wieremäestä 11 w. 2 kk. 29 p.; eläkeleski Maria Justiina Sipilä Hykkilästä 76 w. 5 kk. 13 p.; mökkiläisen Emil Sirenin lapsi Aili Elisabet Kalliosta 6 w. 1 kk. 1 p.; itsellinen Otto Matt Kuuslammilta 31 w. 8 kk. 17 p.; tehtaalaisen Hilja Tammelinin lapsi Kalle Auer Forssasta 1 w. 10 kk. 28 p.

Awioliittoon kuulutettu: itsellinen Matti Hellsten Ojaisista ja torpant. Amanda Karoliina Kujanpää Saaresta; talollisen weli Heikki Juho Wirtanen Wuokrun Perälästä ja itsellinen Olga Matilda Sulin Kojon kylästä; torpparinp. Kaarle Jalmari Perho Liesjärweltä ja torpant. Hilda Maria Peltola Ojaisilta; ent. renki Ewert Manninen ja itsellinen Serafi Waltanen, molemmat Haukijärwen kylästä; työm. Makkus Anton Sillanpää Tammelan kylästä ja torpanr. Lyydia Wilhelmiina Nybom Pappilan isosta Yösiasta; peltiseppä Toiwo Oskari Apaja Turusta ja ompelijatar Alma Amanda Wallenius Forssasta; ent. renki Erland William Lindqwist Urjalan Sawiniemeltä ja itsellistytär Hulda Lucia Frond Kojonkylästä.

Wahto.

Wahdon pappilan wuokraoikeuden osti eilen pidetyssä huutokaupassa tilallinen Juho Lahti Satawaluodosta. Wuokraa suorittaa hän wuodessa rahassa 405 markkaa ja lisäksi luonnontuotteita.

Eilisessä lehdessä

olleista asioista mainittakoon:

Pääkirjoituksessa aloitettiin artikkelisarja „Wähän kiinteistöwerotuksesta kaupungissamme".

Wenäläisten yksityispankkien awaamisjärjestystä koskewan ministerineuwoston eri mielen pöytäkirjan sisällys oli pääkohdissaan julaistu.

Mikko Uotiselle, jonka Pietarin piirioikeus on tuominnut wankeuteen yhdenwertaisuuslain wastustamisesta, owat wiipurilaiset poliisit ettäneet piirioikeuden päätöksen ja walituskirjelmän, joita hra U. kuitenkin kieltäytyi wastaan ottamasta.

Rainoasiamiesten, jotka tarwitsewat poliisimiesten apua, on hankittawa siihen lupa asianomaiselta poliisipäälliköltä.

Pastori Pihran on Porwoon tuomiokapituli pidättänyt wuodeksi wiranhoimituksesta.

Kirkkoherranwaali. Salon kirkkoherraksi on julistettu walituksi ainoa waaliehdolla olewa, Useaan seurakunnan kirkkoherra H. W. Linkonen.

Kanawaniemen satamarakennustöitä warten on Turun kaupunginwaltuusmiesten raha-asiainwaliokunta ehdottanut rahatoimikamarin käytettäwäksi wälttämättömiin menoihin myönnettäwäksi 500.000 mk:n suuruisen lisämäärärahan.

Langattoman sähkölennättimen on Borenhiö päättänyt hankkia laiwoilleen.

Turun Pörssi pidetään ensi maanantaista alkaen awoinna klo puoli 2—puoli 3 i. p.

Suoranaista matkustajaliikennettä Suomen ja Wenäjän wälille pohditaan Wenäjän kulkulaitosministeriössä. Aluksi aijotaan järjestää suoranainen pikajuna Turun ja Sewastopolin wälille.

Henkiwakuutusasiamies Toiwo Kallio Hämeenlinnasta on kawalluksesta tuomittu pidettäwäksi 2 kk. wankeudessa sekä suorittamaan henkiwakuutusyhtiö Fennialle takaisin kawaltamansa warat, tuhatkunta markkaa.

Mietosten hämäräperäistä kuolemantapausta tutkittiin toispnä Mynämäen y. m. pitäjäin käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa. Kuten ennen olemme kertoneet pidätti Mynämäen piirin nimismies Wäinö Färling jokin aika sitten talollisen Kalle Oskari Laukolan epäluulonalaisena waimonsa Wilhelmiina Laukolan myrkyttämisestä ja passitti hänet lääninwankilaan. Oikeudessa kuultiin 13 todistajaa. Laukolaa wastaan on käynyt ilmi hywin raskauttawia asianhaaroja. M. m. on lääkintähallitukseen lähetetyistä sisälmyksistä löydetty strykniiniä (ketunmyrkkyä). Juttu lykättiin ensi kuuhun ja Laukola passitettiin takaisin lääninwankilaan.

Julkea ryöstö tapahtui toissa iltana Laitilassa, jossa kolme hywinpuettua miestä n. k. Wäkkärän tienhaarassa ryöwäsi Rauman maaseurakunnan Sampanalan kylästä kotoisin olewalta sepältä Antti Oksalta 1,855 mk. 35 p. rahaa, kellon ja palkkupnörän, päästäen sen jälkeen Oksan kädet sidottuna menemään.

Surullisesti päättynyt myllymatka. Toispäiwänä joutui torpparinpoika Oskar Lunden Laitilan Untamalasta jostain syystä kaatuneen jauhokuormansa alle, mistä myöhemmin iltapäiwällä hengettömänä tawattiin. Wäkijuomilla oli osansa tapahtumassa. L. oli 35 wuoden ikäinen ja jäi häntä lähinnä suremaan morsian ja 3 lasta.

Westkustenin uhreista on lerkirwa Påhlsin ruumis löydetty.

Siirtolainen Hjalmar Hietanen, kotoisin Waasan läänistä, hyppäsi wiime torstaina ollessaan paluumatkalla kotimaahansa, meveen Hullin ulkopuolella hl. Titaniasta.

Yleisöltä

Kutsu

7:een yleiseen kotiseutukokoukseen.

Suomen Kotiseutututkimuksen Keskuswaliokunta kutsuu täten kaikkia kotiseutututkijoita ja kotiseutututkimuksen ystäwiä 7:een yleiseen kotiseutukokoukseen, joka pidetään Hämeenlinnassa tulewan tammik. 16, 17 ja 18 pnä. Kokouksessa tulee olemaan runsaasti esitelmiä, etupäässä Etelä-Hämettä koskewia, paikalliskuwanäyttely, mahdollisesti jonkinlaiset kilpailut, kotiseutu-iltama, retkeilyjä y. m. Ohjelmasta wastedes tarkemmin.

Kaikkia kotiseutujärjestöjä kehoitetaan pitämään tilaisuus mielessä ja lähettämään edustajia kokoukseen, jonka yhteyteen järjestetään erikoinen kotiseutujärjestöjen edustajien kokous.

Lähempiä ennakkotietoja antaa Keskuswaliokunnan sihteeri, os. H:ki, P. Esplanaadink. 27.

Helsingissä, 11 pnä marrask. 1913.

Suomen Kotiseutututkimuksen Keskuswaliokunta

Pelastusarmeijan suhde „Suomen Pelastusarmeijaan".

Tiedoksemme on tullut, että, huolimatta sanomalehtien hywäntahtoisista tiedonannoista, jotka koskewat suhdettamme n. k. „Suomen Pelastusarmeijaan", yleisön keskuudessa wallitsee jonkun werran wäärinkäsitystä. Sien näkywät monet uskowan, että kaikki, jotka kantawat punaista nauhaa kirjoituksella „Pelastusarmeija" suomeksi, aiwan luonnollisesti kuuluwat Kindell'in armeijaan.

Näin ei kuitenkaan ole asianlaita. Kaikki pelastussotilaat, jotka kantawat punaista nauhaa, kuuluwat wanhaan, ywin tunnettuun kansainwäliseen Pelastusarmeijaan, oli sitten kirjoitus tässä nauhassa „Pelastusarmeija" tai „Frälsningsarmen".

Toinen kansainwälisen Pelastusarmeijan jäsenien tuntomerkki on yhdistetty P. F., jota he kantawat molemmin puolin kaulusta.

Kansainwälisellä Pelastusarmeijalla on täällä Suomessa 80 osastoa. Yhdeksän näistä on ruotsinkielistä ja loput suomenkielisiä, joka jotakuinkin wastaa suhdetta molempien kielien wälillä maassamme. Joissakin osastoissa pidetään sitäpaitse kokouksia molemmilla kielillä. Suomalaisten osastojemme jäsenet kantawat uniwormussaan punaista nauhaa kirjoituksella „Pelastusarmeija" ja ruotsalaisten osastojen jäsenet kantawat wastaawaa sanaa „Frälsningsarmén".

Kaikki yhteiskunnallisten laitostemme johtajat ja johtajattaret, erittäinkin Helsingissä, taitawat molempia kieliä.

Joka tapauksessa, jolloin syntyy epäwarmuutta kun on kysymyksessä awustuksen antaminen, haluan kunnioittaen pyytää, että katsotaan, että minun nimeni on niissä listoissa, joita käytetään, tai puhelimen kautta n:o 1281 otetaan selwää asiasta.

Helsingissä marraskuun 10 p. 1913.

Kunnioituksella
Karl Larsson.
Pelastusarmeijan johtaja Suomessa.

Torihinnat Turussa.

11/11 1913.

Maanviljelys- ja puutarhatuotteet.			
Vehnät		Sipulit k.	—: —
kokon., heht.	17: —	Kuminat kilo	—: 60
„ kilo	—: 22	Humalat „	2: —
„ jauhot, kilo	—: 30	Juuriskat 50 l.	2: —
Rukiit		„ kpl.	—: 10
kokon., hehto	12: 25	Nauriit 50 l.	1: 50
„ kilo	—: 17	Perunat 50 l.	2: 40
Jauhot, kilo	—: 18	„ 5 l.	—: 30
Ohrat		Perunajauh. k.	—: 45
kokon., hehto	10: —	Heinät kilolta	
„ kilo	—: 15	maaheinät	—: 05
Jauhot, kilo	—: 25	timotei	—: 07
Kaurat		Ruisleipä k.	—: 30
kokon., hehto	—: —	„ ohut	—: 35
„ kilo	—: 11		
Jauhot, kilo	—: 12	Porkkanat 5 l.	—: 25
Ryynit		„ nippu	—: —
Ohran, kokon.		Punajuur. kg,	—: 30
5 litr.	1: 40	„ nippu	—: —
„ pienet		Piparuuti kg.	—: 60
5 litr.	1: 25	Sipulit kilo	—: 25
Kauran, p. 5 l.	1: 25	Kaalink. kpl.	—: 30
Herneet		Kukkakaali „	—: —
vihreät 5 litr.	1: 25	Kurkut kpl.	—: 10
valkoset „	1: —	Rediisit nippu	—: —
ruskeat „	1: —	Persilja „	—: 10
sekalaiset „	—: 75	Dilli „	—: —
Oljet, rukiin,		Miiramit „	—: 10
kuorma	6: —	Sallaadi „	—: —
Kauranpahnat		Ruismalt. 5 l.	1: 95
kuorma	8: —	Ohramalt. 5 l.	—: 90
Kauranp. kg.	—: —		
Karjataloustuotteet:			
Voi kilo	2: 90	palvattu kilo	2: 30
Maito lir.	—: 20	savustettu „	2: 30
Kerma ltr.	—: 75	Vasikka kokon.	7: —
Ihra kilo	1: 65	Juotovas. kilo	— 90
Tali „	—: 80	Porsaat kpl.	—: —
Naudan liha		Maalaisjuustot	
tuore kilo	—: 60	kpl.	—: 30
palvattu „	1: 60	Munat tiulta	2: 85
Lampaan liha		Kukot kpl.	1: —
tuore kilo	1: 10	Kanat „	—: 75
palvattu „	2: —	Kananpojat k.	—: 50
Sian liha kilo		Kielet kpl.	1: 50
tuore „	1: 35	Vasikannah. k.	5: 50
suolattu „	1: 60	Villat kilo	2: 40
Metsäntuotteet:			
Halot		Sammaleet k.	5: —
koivus. syli	28: —	Terva nel.	7: 75
„ kuorma	9 50	Metsälinnut	
Mäntys. syli	21: —	Metsot kpl.	2: 25
„ kuorma	7: —	Teeret „	1: 25
Kuusiset syli	21: —	Pyyt „	—: 80
„ kuorma	7: —	Jänikset „	1: —
Sekalais. syli	20: —	Marjat ltr.	
„ kuorma	6 50	Karpalot „	—: 30
Hirret syli	1: 30	Puolukat „	—: —
Piirut kpl.	1: 40	Mustikat „	—: —
Vedentuotteet:			
Tuore kala		Suolattu kala	
Lohi kilolta	—: —	Lohi kilolta	3: 50
Siika „	—: —	Siika „	1: 50
Ahven „	—: 80	Lahna „	1: —
Ankerias „	2: 50	Vähän suolattu	
Hauki „	1: —	Lohi kilolta	—: —
Kuha „	1: 60	Siika „	—: —
Kampela „	1: —	Silakat	
Lahna „	—: 90	tuore kilo	—: 40
Made „	—: 85	„ 5 litr.	—: —
Mätimade k.	—: 85	suolattu kilo	—: 35
Säynäs kilo	—: 75	„ 5 litr.	—: —
Kravut 100 kpl.	: —	„ nelikko	9: 50

Kokouksia

Jäärän Vahan Sammalkuivike Osuuskunnan syyskokous
pidetään Karhulan Suutarilla t. k. 21 p. klo 2 i.p. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat.
Loimaalla, 10. 13. 1913.
15114 Hallitus.

Maarian kunnan valtuusmiehet
kokoontuvat kunnanhuoneessa lauvantaina t. k. 22 pnä klo 4 i.p. Asiat: selitysten antaminen israel. kojukauppiaitten valituksiin, sekä kunnan maksujen tulo- ja menoarvio.
U.A. 15145 T. Hänninen.

Juho Pohjola & K:nit
Puhelin 56. SALOSSA.
Suuri hyvin lajiteltu kangasvarasto. - Ensiluokkaista pukuneulomoa suositellaan. 2883

Huutokauppoja

Huomenna perjantaina
alk. klo 10 a.p. myydään talossa n:o 1 A Läntisenpitkänkadun varrella: sänkyjä y. m. huonekaluja, käyntivaatteita, taloustarpeita ynnä sekalaista.
Turku, 12 pnä marrask. 1913.
15119 Alex. Stenberg. Puh. 4 95.

Lautkankareen Ylitalon tilalla,
Sauvon pitäjässä myydään maanantaina kuluvan marrask. 24 pnä alk. klo 10 a.p. vapaaehtoisella huutokaupalla tilan luovutuksen takia seuraava irtaimisto: hevosia, lehmiä ja nuorta karjaa, ajo- ja maanviljelyskaluja, kylvö- ja niittokone, hevosharava, puimakone, viljaa joka lajia, karjanrehuja ynnä sekalaista.
Huutokauppaa jatketaan, jos tarve vaatii, seuraavanakin päivänä klo 10 alkaen a.p. Luotettavat huutajat saavat maksuaikaa ensi maaliskuun 1 päivään.
Sauvossa, marrask. 7 pnä 1913.
U.A.15060 Vihtori Kuusela.

Rakennusten huutokauppa.
Vapaaehtoisella huutokaupalla myydään talon muuton takia **maanantaina t. k. 24 pnä klo 12 p:llä** Alastaron pitäjän Niinijoensuun kylässä vanhalla Johannes Pietilän tontilla sijaitseva hyvä asuirakennus 14½ mtr. pitkä ja 7 mtr. leveä, sisältäen 5 huonetta mänty hirsistä ja toinen vanhempi navetta huone. Maksu- ynnä muista ehdoista ilmoitetaan paikalla. Samana päivänä klo 2 i.p. myydään Pietilän talossa tilan puutteen takia pienempi määrä huonekaluja, 5 vuotias tamma hevonen ja 2 vuotias siitos-sonni hyvistä vanhemmista.
Alastaro, marrask. 8 pnä 1913.
15143 Oskari Pietilä.

Tiistaina ja keskiviikkona t. k. 25 ja 26 pnä
alkaen klo 9 a.m., myydään vapaaehtoisella huutok. hallinnon vaihdon tapahdutua Hujalan tilalla Maskun pitäjässä, perikunnan omistama irtaimisto; hevosia, lehmiä, sikoja ja siipikarjaa, maanviljelyskoneita ja -kaluja, työ- ja ajokaluja, viljaa joka lajia, juurikasveja, heinänsiemeniä, huonekaluja ja taloustarpeita y. m.; tunnetuille maksajille myönnetään 3 kuuk. maksuaikaa.
Koneet ja karja myydään 1:nä ja vilja 2:na huutok. päivänä.
Maskussa, marrask. 11 pnä 1913.
15110 T. J. Vehanen.

Julkisella huutokaupalla
myydään tiistaina kuluvan marraskuun 25 päivänä ja tarpeen vaatiessa keskiviikkona 26 pnä klo 10:stä alkaen a.p. Hovin talossa Punkalaitumen pitäjän Kanteenmaan kylässä talonemäntä Amanda Hovin jäämistöön kuuluvaa irtaimistoa kuten hevosia, lehmiä, lampaita, viljaa kaikenlaista, heiniä, olkia, talous- ja ajokaluja, vaatteita y. m. Huudot maksetaan paikalla, josta täten samalla ilmoitetaan.
Punkalaidun marrask. 4 pnä 1913.
15018 Paavo Teeri.

Tappurikoneiden huutokauppa.
Osuuskunnan hajoamisen johdosta myydään vapaalla huutokaupalla tämän marraskuun 29 päivä kello 12 päivällä Marttilan pitäjän Brunkilan Vanhassatalossa Mathildedaalin 5 1/2 hevosvoimainen pysty höyrykone ja Svea mallinen puimakone kumpikin käyttökunnossa, maksuehdoista ilmoitetaan paikalla myyjät pidättävät hetken mietintö-aikaa joko hyväksyä tai hyljätä tehdyt tarjoukset.
Marttila marraskuun 11 päivä 1913.
15106 Mikko Wanhatalo.

Palvelus- ja työpaikkoja tarjolla

Paikkoja kaikille aloille välittää O.Y. Isäntä, Kauppiask. 13. P. 1055

Taitavat Huonekalupuusepät (ÅU)15141
saavat vakinaisen paikan
O. Y. Koulukalusto. Salo.

Vanhempi nainen saa lyh. aikaa tointa pien. perh. Vastaus kuupalkka ilmoituksineen t. l. kontt. nimimerk. „Siisti". 15117

Uuttera ja siisti tyttö,
noin 15—17 vuotias saa heti paikan.
E. v. Nandelstadh, Linnankatu 36.
15120

Tallimies
useat **muonamiehet** ja **navettatytöt** saavat heti paikkoja jos ilmoittavat itsensä **Lehtisen konttoriin,** Piispankatu 17.
Å.U. 15139

Sorvari ja Valuri
hyvillä todistuksilla varustettuina saavat paikan heti. Lähemmin **Isäntä O. Y:n konttori,** Kauppiask. 13. Puhelin 10 55. 15122

Rajaton määrä Halonhakkaajia
saavat työtä korotettua maksua vastaan **Tourulan kartanon metsissä Yläneellä.**
Yläne, 10. 11. 1913.
15129 A. Ahlström O.-Y.

Palvelus- ja työpaikkoja haetaan

Palvelijoita ja työväkeä kaikille aloille saatavana. O.Y. Isäntä, Kauppiask. 13. P. 1055

3,000—5,000 mk.
haluaisi kiinnittää hyvin tuottavaan liikkeeseen, josta olisi mahdollisuus saada hyvän toimen. Useampien vuosien kokemukset omalla rauta-, kone-, kangas- ja sekatavarakauppa-alalla, ehdottomasti raitis 25 v. vanha mies. Arv. vastaukset pyydetään jättämään t. l. kontt. nimimerk. „Turkuun haluava". 15132

Vuokrailmoituksia

Vuokrattavana

3 huonetta ja keittiö
nykyajan mukavuuksilla 1 p. jouluk.
15123 Läntinenkatu 18.

Pieni kalustettu huone
vuokrataan heti siistille herrasmiehelle. Ensi ovi vasemmalla
15113 Käsityöläiskatu 4 b.

Siistit tytöt saavat asunnon Birgerinkatu 7 b.
15116 Halenius.

Heti ja 1 p:stä ensi joulukuuta
Parihuoneet
eri sisäänkäytävillä, kellarien, sähkövalon y. m. kanssa Raunistula 3 linja 14 Sos. 15135

2 huonetta ja keittiö yhdessä tai erikseen, käytävä kadulta. Korkeavuorenkatu 2, läh. Sofiank. 4 B. **Rinne.** 15136

Kaksi huonetta ja keittiö
heti tai joulukuun 1 p:stä Uudenmaank. 13. **M. Saarinen.** Puhelin 16 50. Nähtäv. klo 10—12 a.p. U.A.15147

KEITTIÖ JA KAMARI
varustetut vesi-, viemäri- ja sähköjohdoilla, **Piispankatu 6.** U.A. 15146

Halutaan ostaa

Maa- ja kaupunkitaloja ostetaan. O.Y. Isäntä. Kauppiask. 13. P. 1055

Ulkokuivaa kauraa
vaunulastittain ja vähemmissä erissä ostaa 15130
K. E. Heikola
Turku, Aningaistentulli, Puhelin 46.

Käytetty kassa
„National" tai muu sen mallinen kahdelle myyjälle halutaan ostaa aivan heti. Lähempiä tietoja odottaa t. l. kontt. nimim. „Kontant". 15128

Kannattava sekatavarakauppa
maalla, miel. Turun seuduilta. Halukkaat myyjät pyydetään jättämään lähemmät selostukset ehdoista, hinnoista y. m. t. l. kontt. merk. „Varma ostaja"
15126

Myytävänä

Maa- ja kaupunkitaloja myytävänä. O.Y. Isäntä, Kauppiask. 13. P. 1055.

Skottlannin Selected Matties Silliä
myy 14828
K. E. HEIKOLA.
Aningaistentulli, Puhelin 46. Turku

Amer. Baldvin omenia
ja
Viinirypäleitä
tynnyrittäin myy halvimmalla
K. E. Heikola.
Aningaisten tulli. Puhelin 46.
14827 Turku.

Maatila
lähellä Salon kaupp. myydään t. k. kuluessa varmalle ostajalle. Pinta-ala 157 tynn.alaa. Lähemmin osoitt. „Maatila heti", Salon postik. 15108

Kaikenlaista lautatavaraa
myy **E. Uotila,** Läntinenk. 27
Puhel. 1848. Tiedustelkaa hintoja!

Ostakaa

KIHLASORMUKSENNE

Kultaseppä

Gösta Helenius'en

liikkeestä

5 AURAKATU 5

y.m. kultasepän

alalle kuuluvat

Teokset.

Työ ja hinnat kestävät minkä kilpailun tahansa. 15089

Mitä parhaimmassa kunnossa oleva

„Turku-talo"

myydään satunnaisen seikan tähden, jos kauppa pian tehdään, halvalla hinnalla erittäin hyvillä maksuehdoilla. Vast. osoitettakoon Uuden Auran kontt. Turussa nimim. „Edullinen kauppa". U.A. 15148

Hyvää tuberkelivapaata **Maitoa Vaarniemen kartanosta.**

Telef.: Kaarina Vaarniemi.

HUOM.! Karja on eläinlääkärin tarkastama. 15112

Hyviä, miesten ja naisten **Pukuja ja Palttoita** vähän käytettyjä. PUUTARHAKATU 6, 15121 toinen ovi vasem.

Arvoisat Perheenemännät ja kuluttajat ottakaa huomioonne!

Aina on varastossa paahdettua ja paahtamatonta kahvia, sokeria, ryyniä, jauhoja, tuoreita keksiä, silliä, Nobelin öljyä, ja siirtomaantavaroita y. m., y. m. 2 % alennus. **Iivari Lahtiolla.**

Iso-Hämeenkatu N:o 9 a. Puh. 1879.

Talteenotettu.

Mustan ruskea koiranpenttu, valkeilla käpälillä, on talteenotettu Läntinenpitkäkatu 19. Piharakennuksessa. 15131

Huveja

Prunkkalan Maamiesseuran

syyspalkitseminen

toimitetaan **sunnuntaina t. k. 16** p:nä ja sen yhteydessa on

Iltama

vaihtelevalla ohjelmalla seurain talolla klo 6. Samana päivänä pidetään Kapulilla klo 3 i.p. **Raholan Pehkutehtaan**

varsinainen syyskokous

jossa valitaan virkailijat y. m. Tärkeistä asioista keskustellaan ja päätetään. Pankaa mieleen! (UA)15149

Höyrylaivaliike

Turku—Lyypekki—Turku.

Höyryl. NORDSTJERNAN ja PEHR BRAHE

vuorotellen

Turusta Hangon kautta tiistaisin klo 6 i.p. Lyypekistä keskiviikkoisin klo 2 i p.

Lähemmin ilmottaa: 11255

Herrat Piehl & Fehling, Lyypekki

Boren Toimisto, Turuku.

Höyrylaiva Osakeyhtiö Transito.

21 p:stä marraskuuta alkaen toistaiseksi lähtee

Höyryl. DRAGSFJÄRD

Turusta Taalintehtaalle tiistaisin ja perjantaisin klo 8.30 a.p. Taalintehtaalta Hankoon keskiviikkoisin ja lauvantaisin klo 7 a.p. Hangosta Taalintehtaalle samoina päivinä klo 1.30 i.p. Taalintehtaalta Turkuun sunnuntaisin ja torstaisin klo 7 a.p. Gräggnäsiin ja Lammalaan poiketaan keskiviikkoisin sekä sitäpaitsi Gräggnäsiin lauvantaisin mennen tullen. Hiittisten kirkkolaituriin poiketaan sunnuntaisin matkalla Turkuun ja tiistaisin Turusta palatessa.

HUOM.! Löföhön ei poiketa sunnuntaisin matkalla Turkuun eikä tiistaisin Turusta palatessa.

Lähemmin ilmottaa (15105)

Karl Boström, G. M. Bähr.
Hanko. Turku.

Turku—Uusikaupunki.

Huom.! Muutettu lähtöaika.

Maanantaista t. k. 17 p:stä alkaen muutetaan höyryl. „Kivimaa II:n" ja „Kuusiston" lähtöaika Turusta Uuteenkaupunkiin klo 9 a.p. (klo 10 a.p:n sijasta). 15137

A.B. Joh. Gust. Wikeström O.Y.

Rannikkohöyrylaivojen matkavuorot

loka- ja marraskuun aikana.

Hankoon, Tammisaareen ja Helsinkiin.

Hl. NORDEN ja SÖDERN vuorotellen maanantaisin klo 10 a.p.; paluu Helsingistä torstaisin klo 4 a.p. Kumpaankin suuntaan kulettaessa Kemiön maan pohjoispuolitse poiketen välilläoleville laitureille.

Hl. EBBA MUNCK ja FREDRIK WILHELM vuorotellen, keskiviikkoisin klo 1 a.p.; paluu Helsingistä maanantaisin klo 11.45 i.p. poiketen kumpaankin suuntaan kulettaessa Taalintehtaalle.

Walkomiin, Kotkaan, Haminaan mahd. Wiipuriin.

Hl. EBBA MUNCK ja FREDRIK WILHELM vuorotellen keskiviikkoisin klo 1 a.p.

Hl. AURA I 10 päivän matkavuoroja erikoisen ilmotuksen mukaan kustakin matkavuorosta.

Naantaliin, Uuteenkaupunkiin, Raumalle, Poriin, Kristiinaan, Kaskisiin ja Waasaan.

Hl. NORDEN ja SÖDERN vuorotellen sunnuntaisin klo 6 a.p.

Raumalle, Mäntyluotoon, Kaskisiin, Kristiinaan ja Waasaan.

Hl. EBBA MUNCK ja FREDRIK WILHELM vuorotellen keskiviikkoisin klo 11.45 i.p.

Puhelin laivalla 18 42. Läh. ilmottaa:

13207 Boren Toimisto.

Turun Läänin Rannikkohöyrylaiva Osakeyhtiö.

Turku—Tukholma.

Turusta joka päivä klo 8,20 i.p. **Tukholmasta** joka päivä klo 7,30 i.p.

Rahti-ilmotuksia ja paikkatilauksia vastaanottavat Boren Toimisto ja A.B. Joh. Gust. Wikeström O.Y

Boren Toimiston puhelin 1000.

A. B. Joh. Gust. Wikeström O. Y:n puhelin 1874. 15671

Turku—Maarianhamina.

Höyrylaivat

ÅLAND ja SVEN DUFVA

vuorotellen

Turusta

11, 14, 18, 21, 25 ja 28 p:nä marrask. klo 9 a.p.

Maarianhaminasta

11, 14, 18, 21, 25 ja 28 p:nä marrask. klo 6 a.p. 15021

HUOM.! Matkavuoroillaan Maarianhaminasta pysähtyvät laivat Houtskäriin, lähtien sieltä klo 6 a.p. ja saapuen Turkuun klo 11 a.p. **G. M. Bähr.**

Sekailmoituksia

Kirjanpitokursseja

kaksinkert., italial. ja amerikkalaisia

Konekirjoituskursseja

10 sormisen järjestelmän mukaan sekä **Iltakursseja klo 7—9** kirjanpidossa, konttoritöissä y. m. aineissa voidaan alottaa joka päivä. Täydellinen yksityinen opetus annetaan **Kirjanpito-opistossa** Kaskenkatu N:o 6.

Oskar Zetterblom.

V. P. K:n RAVINTOLA.

Erikoisuus.

Seisova voileipäpöytä

à 1 mk. klo 8:sta alk. joka päivä jolloin ei ole huveja y. m. isossasalissa.

Puoliannoksia

60 p:stä rikassisältöisen ruokalistan mukaan. 13816

Yksityisiä huoneita pianoineen.

Halpa Basaari

myy sisäänosto ja alle sisäänosto hintojen useita erilaatuisia Kauppatavaroita kuten: leikkikaluja, kankaita, villalankoja, korutavaroita käsitöitä y. m. silkkiä 2 vyyhtiä 25 p:niä.

Kulmatalo Linnank ja Kristiinank. 5.

Ilmoittaminen tekee liikkeen tunnetuksi!

Isäntä Osakeyhtiö Kauppiask. 13 Puhelin 1055
Toimittaa myyntejä ja ostoja **Turun Pörssissä**

Kielitoimisto Braahenkatu 11

av. 10—2 ja 7—9. Omist. Hj. Suomikko. Käännöstehtäviä kaik. kiel. 1 p. sanalta Käyt. ja teor. kieliopetusta 40 p. tunti.

Rahaa sijoitt. maksutta priima vakuutavast. Isäntä O.y. Kauppiask. 13 Pu. 1055

Frans Warjon Korjauspaja Braahenkatu 11,

korjaa moottoreita ja kaikkia koneita. Moottori- ja polkupyöriä talvisuojaan vakuutuksella. Halpoja taskulamppuja lyhtyjä y. m. Tarkka työ, halvat hinnat.

Turun Koneellinen Korjauspaja

Eerikink. 36. Puhel. 255. 2 soitt. korjaa autoja, moottoreita, moottoripolkupyöriä y. m. koneita sekä vastaanottaa myytäväksi käytettyjä koneita. Kaikenlaatuisia Kumi- (vulganiseeraus) töitä suoritetaan. Moottoriveneitä otetaan talvisuojaan 10938

Unionin Työ- ja Paikanvälitystoimisto

Puutarhak. 3. Kontt. aik. 11—1; 4—7. P. 221 Asioita toimittaa. Pikalähetti saatavissa. 4831

Vieraskoti „PIRTTI"

omist. K. Renfors. Puutarhakatu 11 7967

Maatila ja teollisuuslaitos myytävänä

Amalienborg Osakeyhtiölle kuuluva, 3½ kilometriä Turun kaupungista, rautatien pysäkin luona Kärsämäen kylässä Maarian pitäjässä sijaitseva Isosimula niminen perintötila ½ N:o 3 käsittävä ⅓ manttaalia, pinta-alaltaan 105,75 h:ria, josta 19,85 viljeltyä peltomaata, 1,74 h:ria niittyä ja 84,16 h:ria metsämaata sekä tilalla erikoisella alueella, joka voidaan palstottaa, löytyvä suurehko panimo- ja polttimorakennus kivestä osaksi kolmikerroksinen panimoon ja polttimoon kuuluvine koneineen, isännöitsijän asunto, arvokkaat varastokellarit ja makasiinit, talli 13 hevoselle sekä muut yleensä taloudessa tarvittavat rakennukset, kaikki hyvässä kunnossa.

Mahdollisesti myydään tila (peltomaa sekä niitty ja metsämaa — ilman rakennuksia ja nykyistä tonttimaata) — rakennusryhmä ja tarvittava tonttipalsta — sekä koneet kaikki erikseen.

Ostotarjoukset jätettäköön marraskuun kuluessa Amalienborg Osakeyhtiön isännöitsijälle Rva Ellen Dammertille, osote Hotelli Saima, Turku.

(ÅU)15142 *Amalienborg Osakeyhtiö.*

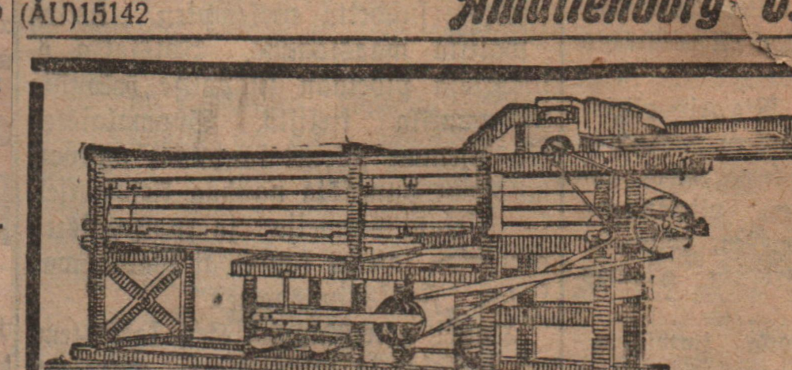

Pienviljelijäin Puimakone

Korvensuun Maanviljelyskonetehtaan pienet puimakoneet, leveys 820 m.m., ovat uutuus nykyisin pienviljelijöille tarjona olevista puimakoneista. Ne puivat vähällä käyttövoimalla 8—12 hehtolitraa tunnissa kaikenlaatuista viljaa, puhdistavat varmasti jyvät oljista ja vilja tulee täysin puhdasta. Ne ovat helppoja ja kevyitä kulettaa mihin tahansa. Näiden koneiden suuri ja hyvä työkyky, pieni koko ja uskomattoman huokea hinta, ne ovat ne ominaisuudet, jotka ovat ostajat tyytyväisiksi tehneet.

Jokaisen maanviljelijän, joka haluaa saada pienen mutta täydellisen puimakoneen, tulee tiedustella hintoja ja arvosteluja näistä koneista 9413

Korvensuun Maanviljelyskonetehtaalta, Mynämäellä.

Puutavaraa, kuten höylättyjä ja sahattuja lankkuja, lautoja listoja, oven- ja ikkunain aineita, vajaalauto a sekä turvepehkua myy halvalla **V. Tuominen** Lautapiharautatien aseman takana. P. 250

J. A. Maijalan Huonekaluliike

Humalistonk. 14. Puh. 533. Aina täydellinen varasto kaikenl. huonekuja

O.-Y. Huonekalu- ja Rakennustyötehdas

Uudenmaank. 7. Puh. 609. Myymälä Linnankatu 5 Puhelin 11 24

A. Nummelin & C:o Ajokalu- ja Sepänliike. Itäinenpitkäkatu 24. Uudenmallisia Kilpa-ajorattaita aina varastossa.

K.V. VUORISTO, Salo, Rakennustarpeita, rauta- ja siirtomaatavaroita edullisesti

13010

J. J. Halén Kemiallinen Pesu- ja Värjäyslaitos. Pesee ja Värjää kaikenlaatuisia Naisten ja Miesten vaatteita y. m. tunnetusti tarkkaan ja nopeaan. Venäjänkirkkok. 35.

AURAN RAUTASÄNKYTEHDAS

omistaja J. MERIVAARA.

VENÄJÄNKIRKKOKATU 12. :: PUH. 798

valmistaa huolellisimmin

Rautasänkyjä

yksityisille, sairaaloille, köyhäintaloille, mielisairaaloille y. m. **Myymälä** Turussa Linnank. 19. Puh. 882.

Kuolinpesän kirjoitukset toimittaa täällä ehdottomasti huokeammasta palkkiosta sekä lainojen ulosh akemuksia ilman velkojalta tulewaa korwausta kaikkialla Suomessa Turun Suomal. Asianajotoimisto, (perustettu w. 1904), omistaja Wihto Wuorenjola Humalistonkatu 13. Puh. 1218. (9801)

Morsiamille Valkoisia Leninkikankaita Huntutyllä, Oranssiseppeleitä ja Kukkia halvalla **Mustakangas-Kauppa** 884 4 Kauppiaskatu 4.

Naisten Talvilakkeja,

Muffia ja Buuvia 7:sta markasta alkaen sekä Lasten myssyjä y. m.

— halvimmalla —

V. Vihervuori, Vähä-Hämeenkatu 14

HUOM.! Vanhat laitetaan huolellisesti ja myös laavalla. 14979

Niittykartanon

huutokaupparahojen rästikoonti pidetään mainitussa paikassa torstaina t. k. 20 pnä klo 10—2 p:llä.

Lemussa, marrask. 10 pnä 1913.

U.A. 15104 **Seb. Helala.**

Ilmottakaa Turun Sanomissa!

Varmin **Huokein**

vakuutusyhtiö koko maassa.

Vuosimaksu hevosista 1: 50 ja nautaeläimistä 1: 75 sadalta. Koko vahinko korvataan. — Uusia asiamiehiä otetaan. Puhel. Turku—Raunistula 76. Postios.: Turku—Maaria (Mullin tila). 9028

Taskulamppuja

Pattereita Karbidia & Lyhtyjä.

Polkupyöriä koriataan

PYRKIJÄ

Uudenmaankatu 6. 4578

Smk. 10,000 8% korkoa

ja varmoja takauksia vastaan halutaan lainaksi, joko yhdessä tai pienemmissä erissä. Ilmoit. U. A:n kontt. nimim. „Varma". U.A. 15144

Täten saan yleisölle ilmottaa, etten tule vast. umaan niistä veloista joita mieheni Frans Henrik Leima (Lindholm) mahdollisesti tekee.

Turku, 12 pnä marrask. 1913.

Å.U. 15140 **Vaimo Johanna Leima.**

Tilatkaa Turun Sanomat

Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä

Tuomiokirkossa Rippisaarnan pitää ruotsiksi lauvantaina klo 6 i.p. v.past. Petterson.

Mikaelinkirkossa: Raamatunselityksen pitää suomeksi torstaina klo 6 i.p. ja Rippisaarnan pitää suomeksi lauvantaina klo 6 i.p. kappal. Lehtonen.

Rukousviikko: N. M. K. Y. Maariank. 2. Tänään klo puoli 8 i.p. puhuu aineesta: Kristuksen antama apu. Room. 8: 2. ruotsiksi past. Olander ja huom. perj. kol puoli 8 i.p. suom. past. J. E. Kallio.

Luth. Ev. Yhd. Nuorisoliitto, Kaskenk. 14. Torstaina klo 7 kirkkoh. Antila ja perj. klo 7 opett. Lehtonen ja kolp. Rostedt.

Merimieslukusali Linnank. 75 tänään torstaina klo puoli 8 heng. iltama puhuu past. Strandman.

Pelastusarmeijassa Iso Hämeenkatu 13. Soitto- ja laulukokous tänä iltana klo 8. Lauvantaina juhla klo 8. Kokouksia sunnuntaina klo 11 a.p., puoli 4 i.p. ja 7 ill. Soittajain vihkimys. Tervetuloa! 15138

Nummen N.-liitossa puhuu tänään klo 7 i.p. kolp. Rostedt.

Maarian vaivastalolla Jäkärlässä pitää ensi sunnun. puheita klo 11 a.p. ja klo 2 p:llä hrat Sikilä ja Lampisuo.

Halisten Komoisissa ensi tiistaina klo 7 opett. Lehtonen.

Postiaikataulu

Syyskuun 1 p:stä 1913 toistaiseksi.

1. Pääpostitoimisto.

Eteinen pidetään avoinna tavallisten lähetysten noutamista varten kirjesäiliöistä eli n. s. letter boxista, joka päivä klo 8 a.p.—8 i.p.

Menevän postien osasto: arkipäivinä klo 9 a.p.—7 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 9—11 a.p.

Huom.! Sisäänkirjoitettujen ja vakuutettujen sekä postietuanti- ja pakettilähetyksien tulee olla sisäänjätetty viimeistään: klo 1 i.p. mennäkseen klo 2.20 i.p. lähtevällä junalla, klo 2 i.p. Uuteenkaupunkiin y. m. klo 3 i.p. lähtevällä maaposteja varten klo 4.15 i.p. mennäkseen klo 5.20 lähteävällä junalla klo 6.30 i.p. mennäkseen klo 8 i.p. lähtevällä junalla sekä ulkomaisten pakettien viimeistään klo 6 i.p. mennäkseen vielä samana päivänä Tukholman laivoilla.

Tulevain postien osasto: arkipäivisin klo 8 a.p.—6 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 9—11 a.p. ja 3—4 i.p. päiväposteissa saapuneiden sanomalehtien ja tavallisten kirjepostilähetysten jakelemista varten.

Postisäästöpankin, postiosotusten ja sanomalehti-tilausten osasto: arkipäivisin klo 8 a.p.—6 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 9—11 a.p.

Postimerkkejä myydään: arkipäivinä klo 8 a.p.—8 i.p.; pyhä- ja juhlapäivinä klo 9—11 a.p. sekä 3—4 ja 6—7 i.p.

Kirjeenkanto: yksinkertaisia lähetyksiä ja sanomalehtiä kotiinkannetaan arkipäivinä klo 8 a.p. sekä 12 ja 2.45 i.p. Sisäänkirjoitettuja lähetyksiä, postiosotuksia ja ilmotuslippuja kotiinkannetaan arkipäivinä klo 9 a.p. sekä 2.30 ja 5.45 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 8 a.p.

Maalaiskirjeenkantaja lähtee arkipäivinä klo 8 a.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 10 a.p.

1) linjalle: Raision tien varsi Ruohonpää—Tikkumäki—Kähärlänmäki—Pitkämäki—Isoheikkilä.

2) linjalle: Raunistulan esikaupunki Virusmäki — Kairlan kylä — Koroinen—Maarian kirkonkylä.

3) linjalle: Kasarmit—Kairisten kylä—Nummen kirkonkylä—Halisten kylä—Nummen mäki—Hämeen tien varsi.

4) linjalle: Kupittaa—Skanssi—Vaivaistalo — Kunnallissairaala—Toivola—Uittamo—Vähä Heikkilä—Sotalaismäki—Korpolaisten niemi. Tiistaisin, torstaisin ja lauvantaisin klo 11 a.p.

1) linjalle: Turku—Kakskerta.

2) linjalle: Turku—Kuusisto. Samoina päivinä klo 8 a.p.

3) linjalle: Turku—Hirvensalo. Sunnuntaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 8 a.p.

4) linjalle: Turku—Yli- ja Alilemu—Fridhem — Vaarniemi —Rauvola—Kaistinen — Koivula—Harittu—Ilponen—Isponen—Peltola—Turku.

Postit lähetetään asemalle: joka päivä klo 6.45, 8.10, 10.20 ja 11 a.p. sekä 1.50, 4.50 ja 7.30 i.p.; Tukholmaan meneville laivoille lähetetään posti klo 7.40 i.p.

Kirjelaatikot tyhjennetään: klo 5 ja 10 a.p. sekä 12.15, 3.15 ja 6.15 i.p.; pääpostikonttorin seinällä olevat sitäpaitsi neljännestuntia ennen postien lähtöä asemalle.

2. Haarakonttori, Linnank. 41.

Avoinna: arkipäivisin klo 10 a.p.—3 i.p. sekä 5—6 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 9—11 a.p.

Huom.! Posti lähetetään asemalle klo 2 i.p.

3. Haarakonttori, Nikolaintori 1.

Avoinna: arkipäivisin klo 10 a.p.—6 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 9—11 a.p.

Huom.! 1. Yksityiset sisäänkirjoitetut, vakuutetut ja postietuantilähetykset sekä paketit ja postiosotukset, jotka ovat aiotut meneviksi klo 2.20 i.p. lähtevällä junalla, ovat jätettävät sisään viimeistään klo 1.10 i.p. ja viimeistään klo 4.20 jotka ovat aiotut meneviksi klo 5.20 i.p. lähtevällä junalla.

Huom. 2. Postit lähetetään asemalle klo 1.40 ja 4.40 i.p.

4. Postiasema rautatieasemalla.

Avoinna: arkipäivisin klo 8.10—8.40 a.p. sekä 1.50—5.20 i.p. Pyhä- ja juhlapäivinä klo 8.10—8.40 a.p. sekä 1.50—2.20 ja 4.20—5.20 i.p.

Huom. Sisäänkirjoitettuja lähetyksiä ei oteta vastaan viimeisenä kymmenenä minuuttina ennen junien lähtöä, vaan on se aika aiottu ainoastaan vapaamerkkien myymiseksi.

Klo 10.40 a.p. lähtevässä junassa n:o 533 Turku—Riihimäki—Pietari sekä klo 11.20 a.p. n:o 373 Turku—Helsinki on tavallista kirjepostia varten konduktöörivaunuun asetettu kirjelaatikot, jotka tyhjennetään ainoastaan Riihimäellä ja Helsingissä.

Juna-aikataulu.

Lähtevät junat.

Karjan rata:

5.43 a.p. sekajuna Paimioon (saapuu 6.25); pysähtyy väliasemilla tarvittaissa.

7.15 a.p. postijuna Helsinkiin (saapuu 1.00 päiv.); Littoisista 7.30, Piikkiöstä 7.43, Paimiosta 8.02, Hajalasta 8.26, Halikosta 8.40, Salosta 8.53, Perniöstä 9.21, Koski 9.45, Skogböle 9.59, Skuru 10.18, Billnäs 10.28, Karja 10.50 — Tammisaareen 11.22 a.p., Hankoon 12.20 i.p.

11.20 a.p. matkustajajuna Helsinkiin (4.00 i.p.); Halikosta 12.27, Salosta 12.35, Perniöstä 12.59, Koskelta 1.20, Skurusta 1.45, Karjalta 2.02.

Laivojen saapuessa Turkuun niin myöhään, ettei junaa voida ajoissa lähettää, lähetetään ylimääräinen matkustajajuna Turusta 12.28 a.p., joka saapuu Helsinkiin 5.45 i.p.

1.19 i.p. matkustajajuna Saloon (2.56); Littoisista 1.33, Piikkiö 1.46, Paimio 2.05, Hajala 2.34, Halikko 2.48.

3.20 i.p. matkustajajuna Paimioon (4.05); Littoisista 3.34, Piikkiö 3.47.

5.20 i.p. postijuna Helsinkiin (11.00); Littoisista 5.35, Piikkiö 5.46, Paimio 6.04, Hajala 6.28, Halikko 6.42, Salo 6.52, Perniö 7.18, Koski 7.42, Skogböle 7.56, Skuru 8.17, Billnäs 8.26, Karja 8.50, — Tammisaareen 9.08, Hankoon 10.02.

8.20 i.p. matkustajajuna Saloon (9.56); Littoisista 8.35, Piikkiö 8.48, Paimio 9.06, Hajala 9.34, Halikko 9.48. Seuraavana aamuna jatkaa juna matkaansa 6.50 Perniöön (7.20)

Toijalan rata:

8.40 a.p. postijuna Toijalaan (12.17); Liedosta 9.11, Aura 9.31, Kyrö 9.50, Mellilä 10.10, Loimaa 10.36, Ypäjä 10.52, Humppila 11.10, Matku 11.25, Urjala 11.50. — Tampereelle 2.02 i.p., Waasaan 11.41 i.p., Jyväskylään 9.10 i.p., Helsinkiin 8.06 i.p., Lahteen 3.45 i.p.Kotkaan 7.10 i.p., Viipuriin 7.09 i.p., Pietariin 10.00 i.p., Mikkeliin 9,02 i.p.

10.40 a.p. pikajuna Toijalaan (12.59 i.p.); Pysähtyy Humppilassa tarvittaessa.

12.20 a.p. pikajuna Toijalaan (2.39); Hämeenlinnaan 3.28, Lahteen 5.29, Viipuriin 8.54, Pietariin 11.58.

Juna lähtee ainoastaan siinä tapauksessa, että 10.40:n juna ei laivojen myöhästymisen vuoksi pääse lähtemään.

2.20 i.p. postijuna Toijalaan (5.40); Liedosta 2.47, Aura 3.05, Kyrö 3.23, Mellilä 3.42, Loimaa 4.06, Ypäjä 4.21, Humppila 4.38, Matku 4.53, Urjala 5.13. — Lahteen 10.44, Viipuriin 4.03, Pietariin 8.30, Mikkeliin 7.07, Kuopioon 12.00, Iisalmelle 2.46, Kajaaniin 5.25, Kotkaan 8.16, Lappeenrantaan 4.10, Sortavalaan 2.01, Joensuuhun 6.28, Lieksaan 9.46, Nurmekseen 11.30, Imatralle 9.44, Elisenvaaraan 11.42, Savonlinnaan 2.35, Tampereelle 8.20, Poriin 12.49.

5.15 i.p. sekajuna Loimaalle (8.13); Liedosta 5.59, Aura 6.35, Kyrö 7.20, Mellilä 7.52.

8.00 i.p. matkustajajuna Toijalaan (11.20) Liedosta 8.28, Aura 8.47, Kyrö 9.05, Mellilä 9.24, Loimaa 9.48, Ypäjä 10.03, Humppila 10.19, Matku 10.34, Urjala 10.54. — Tampereelle 12.42, Kokkolaan 12.19, Ouluun 6.25, Kemiin 9.40, Tornioon 10.40, Jyväskylään 8.32, Suolahdelle 10.33, Waasaan 10.12, Pietarsaareen 11.50, Rovaniemelle 12.00.

Saapuvat junat.

Karjan rata:

7.45 a.p. sekajuna Paimiosta (6.45); Piikkiöstä 7.15, Littoisista 7.29.

9.31 a.p. matkustajajuna Perniöstä 7.27; Salosta 8.02, Halikko 8.11, Hajala 8.25, Paimio 8.49, Piikkiö 9.07, Littoinen 9.18.

1.47 i.p. postijuna Helsingistä (8.10); Hankoniemestä 9.05, Tammisaari 10.03, Karja 10.35, Billnäs 10.42, Skuru 10.50, Skogböle 11.12, Koski 11.29, Perniö 11.48, Salo 12.19, Halikko 12.28, Hajala 12.41, Paimio 1.05, Piikkiö 1.23, Littoinen 1.34.

5.00 i.p. paikallisjuna Paimiosta (4.15); Piikkiöstä 4.34, Littoinen 4.47.

6.46 i.p. matkustajajuna Salosta (5.09); Halikosta 5.19, Hajala 5.38, Paimio 6.03, Piikkiö 6.22, Littoinen 6.33.

7.22 i.p. matkustajajuna Helsingistä (2.40); Karjalta 4.48, Skurusta 5.01, Koski 5.33, Perniö 5.47, Salo 6.10 Hajala 6.29.

Muilla kuin tässä mainituilla asemilla ei juna pysähdy.

11.37 i.p. postijuna Helsingistä (6.05); Hankoniemestä 7.10, Tammisaari 8.04 Karja 8.35, Billnäs 8.42, Skuru 8.50, Skogböle 9.09, Koski 9.27, Perniö 9.45, Salo 10.12, Halikko 10.20, Hajala 10.33 Paimio 10.55, Piikkiö 11.12, Littoinen 11.23.

Toijalan rata:

7.48 a.p. matkustajajuna Loimaalta (6.00); Melillästä 6.17, Kyröstä 6.40, Aurasta 6.58, Liedosta 7.18.

1.07 i.p. postijuna Toijalasta (9.30); Urjalasta 9.57, Matkusta 10.18, Humppilasta 10.36, Ypäjältä 10.51, Loimaalta 11.19, Mellilästä 11.39, Kyröstä 11.58, Aurasta 12.16, Liedosta 12.40, Pietarista 8.20 i.p. Viipurista 11.50 i.p. Lahdesta 5.21 a.p., Nurmeksesta 6.40 a.p., Lieksasta 8.27 a.p., Joensuusta 11.53 a.p., Sortavalasta 4.06, Savonlinnasta 3.15, Imatralta 6.50, Kajaanista 10.45, Iisalmelta 1.18, Kuopiosta 4.08, Mikkelistä 9.02. Kotkasta 10.05. Hämeenlinnasta 8.03, Tampereelta 8.30, Tyrväältä 5.50, Torniosta 7.18, Kemistä 8.15, Oulusta 11.25, Kokkolasta 5.29, Rovaniemeltä 4.30, Pietarsaaresta 5.55, Waasasta 7.30, Jyväskylästä 9.11, Suolahdesta 7.05.

5.03 i.p. postijuna Toijalasta (1.10); Urjalasta 1.41, Matkusta 2.05, Humppilasta 2.29, Ypäjältä 2.47, Loimaalta 3.23, Mellilästä 3.41, Kyröstä 4.00, Aurasta 4.18, Liedosta 4.36, Porista 7.05, Tampereelta 11.50, Helsingistä 8.06, Hämeenlinnasta 11.46, Pietarista 12.00, Viipurista 2.37, Lahdesta 7.09, Lappeenrannasta 2.10.

8.00 i.p. pikajuna Toijalasta (5.48); Humppilasta 6.32, Pietarista 9.45 a.p., Hämeenlinnasta 5.02 i.p., Tampereelta 2.48 i.p.

10.46 i.p. postijuna Toijalasta (7.20); Urjalasta 7.52, Matkusta 8.13, Humppilasta 8.31, Ypäjältä 8.46, Loimaalta 9.09, Mellilästä 9.25, Kyröstä 9.44, Aurasta 10.01, Liedosta 10.19. — Jyväskylästä 7.30, Waasa 5.35, Tampere4.57.

Turussa, Turun Sanomain Kirjapaino Osakeyhtiö 1913.